

Kasr-ı Arifan

ISSN 1307-7902

9 771307 790000

Kasr-ı Hinduvân'dan Kasr-ı Ârifân'a...

“Ey Allahım! Receb ve Şaban ayını bize mübarek kıl ve bizi Ramazan ayına ulaştır.”

- * Günahlardan arınma mevsimi: ÜÇ AYLAR
- * Regâib Gecesi
- * Mîrac Hâdisesi ve Mûcizeleri
- * Kadının kocası üzerindeki hakları

“Ey Müminler! Hep birden Allah’a tövbe ediniz ki kurtuluşa eresiniz.” (Nur: 31)

Ahmet Mahmut ÜNLÜ
(Cübbeli Ahmet Hoca)

Editörden

Rabbimize sonsuz hamdü senâlar olsun ki, üç ayların mânevî iklimine giriyoruz. Haklarında âyetler nâzil olan, hadîsi şerifler vârid olan bu üç aylara bizleri ulaştıran Rabbimize sonsuz hamdü senâlar olsun. Zira ulaşamayabilirdik. Ömür kifâyet etmeyebilirdi. Şöyle bir düşünecek olursak, çevremizden, tanıdıklarımızdan geçen sene aramızda olup da, yani geçen sene bu mübarek aylara ulaşmış da, bu sene aramızda olmayan ve şu anda kabirlerinde yatan niceleri var. Bu sene ulaştık ama bir dahaki seneye kim öle kim kala... Onun için bu mübarek ayların ve kandil gecelerinin gelişini fırsat bilip, ganimet telakki edelim.

Malumunuz olduğu üzere, sene içinde idrak ettiğimiz beş tane kandil gecesi vardır. Bunlar gafletle geçirilmemesi gereken fazilet yüklü gecelerdir. Aslında mübarek geceler çoktur, lâkin herkesin bildiği meşhur olan beş kandil gecesi vardır. İşte bunların dört tanesi üç aylardadır. Geri kalan bir tanesi ise Hicrî aylardan Rabiulevvel ayının 12. gecesi olan **Mevlid Kandilidir**. İki cihanın güneşi, yegâne şefaatchimiz Muhammed Mustafa (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in dünyaya teşrif buyurdıkları Mevlid Kandilini evvelce idrak ettik elhamdülillah.

Üç aylar içinde bulunan ve idrak edeceğimiz diğer dört kandil gecesinin isimlerini ve zamanlarını da kısaca arz edelim:

Regâib Gecesi: Receb-i Şerif ayının ilk Cuma gecesine rastlayan gecedir. Regâib demek? Atâ, ihsan, bahşîş demektir. Bu gece yüce hîbeler gecesidir. Allah'ın kullarına ihsanı ve rahmeti çok büyük olduğundan Regâib dendi. Efendimiz Aleyhissâlatü Vesselâm, işte bu gece ana rahmine intikal etmiş, yaratıldığı tertemiz nutfesi bu gece babası Abdullah'ın sulbünden, Vehb'in kerimesi Hz. Âmine'nin sadefine intikal etmiştir. Böylece babasının alnındaki nur, annesi Âmine'nin alnına geçmiştir.

Mîrac Gecesi: Receb-i Şerif ayının 27. gecesine tevafuk etmektedir. Allâh-ü Teâlâ'nın, Peygamber Efendimiz'i gecenin çok az bir kısmında Mekke'deki Mescid-i Haram'dan alıp, Kudüs'deki Mescid-i Aksâ'ya kadar götürmesine İsrâ denir ki bu, âyetle sâbittir. (İsra: 1) İnkâr eden kâfir olur. Oradan da göklere çıkartılmasına, yedi kat semâyı aşmış, Cenneti, Cehennemi görüp sonra da İlâhî Âlemlere ve Âlâyî İlliyyin'e çıkartılmasına ve Mevlâ Teâlâ ile za-

mandan, mekândan münezzeh, keyfiyetten ârî olarak görüşmesine Mîrac denir (bunu inkâr eden ise Ehli Sünnet'in dışına çıkar).

Berat Gecesi: Şaban ayının yarı gecesidir. Yani Şaban ayının on dördünü, on beşine bağlayan gece Berat Gecesidir. O gece Rabbine iltica edip tövbe edenler, Cehennemden kurtuluş beratlarını alacaklar. Ayrıca bir sene içerisinde ne olup bitecekse, hepsi Berat Gecesinde yazılır. Mahlûkâtın bir sene içerisindeki rızıkları, zengin veya fakir, aziz veya zelil olacakları; o sene kim ölecek, kim doğacak, nerelerde yeller, seller ve felâketler olacağı; savaşlar, zelzeleler, yıldırımlar ve yer çökmeleri gibi olaylar, hep Berat Gecesi yazılır, takdir ve tespit edilir. **“Her hikmetli iş o gecede tefrik olunur”** (Duhan süresi: 4)

Kadir Gecesi: Ramazan ayının 27. gecesidir. Kadir Gecesi bin aydan hayırlı olan en kıymetli gecedir. Çünkü kıyâmete kadar gelecek olan tüm insanlığa, hem dünyanın, hem de âhiretin saadet reçetesini sunan Kur'an-ı Kerim o gece indirildi. Onun için bin aydan hayırlıdır... Rabbim hepsine ulaşmak ve ihya etmek nasip eylesin.

Receb ayı ekim ayı, Şaban ayı sulama ayı, Ramazan ayı ise harman ayıdır. Ekim zamanı tohum ekmeyip boş geçiren, harman zamanı nedâmet biçer.

Receb-i Şerif Allah'ın ayıdır. Öyleyse; Allah'ımızın ayında, Allah'ın kulları olarak, Sevgili Allah'ımızın evleri olan câmilere koşalım. Bu mübarek aya tâzim kastıyla bütün kötü alışkanlıkları, huyları ve isyanları terk edip, Rabbimize: “İşte tüm acziyetimle ve günahımla Senin huzuruna geldim Allahım. Beni mağfiret eyle!” niyâzında bulunalım.

Efendimiz, Receb ayına girdiği zaman: **“Allahümme bârik lenâ fi Recebe ve Şa'ban ve belliğnâ Ramazan.”** Allah'ım Receb ve Şaban ayını bize mübarek kıl ve bizi Ramazan ayına ulaştır” diye duâ ederdi. İnşâallah bizler de bu duâyı dilimizden düşürmeyelim.

Şimdiden hepinizin Regâib ve Mîrac gecenizi tebrik eder, bizlere ve tüm İslâm Âlemine hayırlar getirmesini Rabbimden niyaz ederim.

M. Özşimşekler

mustafaozsimssekler@arifandergisi.com

KUR'ÂN-I KERÎM'İ ÖĞRETMENİN FAZİLETİ

Yakup YAZICI

31

UBEYDULLAH HOCAEFENDİ

Ercan DURAK

34

Osmanlı'da Darül-kurrâlar ve Çocukların Hâfızlık Eğitimi

Ahmet BOZDOĞANLI

38

Feyiz, Nûr ve Bereket Hazinesi ÜÇ AYLAR

Ali EREN

42

"Gönül Adamı" ve "Hoşgörü Sahibi" olmak

Hamdi KALYONCU

48

Disiplin Nedir?

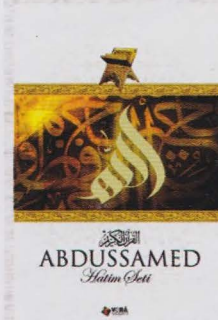
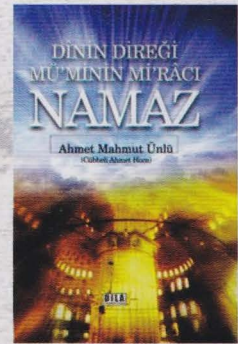
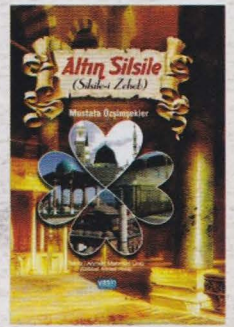
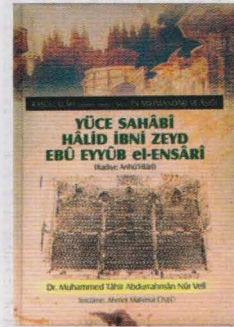
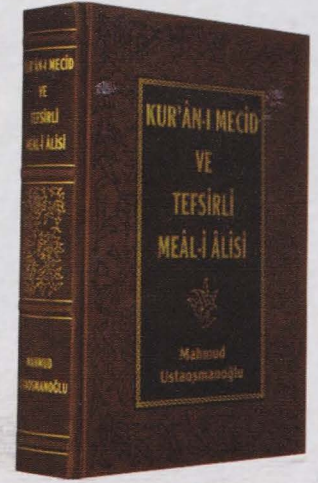
Şerife TORTOP

52

Koroner Kalp Yetmezliği

Yunus ERSİN

55

VCD Hatim Setleri, Ahmed El -Acemi, Kabe İmamları
İsmail Biçer, 114 Sure 114 Hafız

Siparişleriniz için
0212 434 1 131
www.arifandergisi.com

“Ey Müminler! Hep birden Allah’a tövbe ediniz ki kurtuluşa eresiniz.”

(Nur: 31)

Rabbimiz bu âyet-i kerimede sanki bizlere şöyle buyurmaktadır: “Ey Mü’minler! Yersiz heveslerinizden ve şehvetlerinize kapılıp gitmekten vazgeçip Bana dönün. Böyle yaptığınız takdirde dünyada da âhirette de selâmet ve saâdete kavuşur, bekâ ve karar yurdunda nimetlerime nâil olursunuz.”

Ahmet Mahmut ÜNLÜ
bilgi@arifandergisi.com

Allâh-u Teâlâ, bu âyet-i kerime ile umum halka tövbe etmeleri için çağrıda bulunmaktadır. Bu çağrıyı Rabbimiz yaptığına göre, buna icabet edip, tövbe edeni mutlaka af edecek ve kurtuluşa erdirecek demektir.

Tövbe: Lügatta, bir şeyden geri dönmektir. Şeriat lisanında ise: “Günahı bilip itiraf etmek, o yapılan günahdan dolayı nedâmette bulunmak ve o günahı bir daha işlememeye katiyen niyet etmektir.

Günah ve mâsiyetler insanı helâke götürür, Allâh-u Teâlâ’dan ve Cennetinden uzaklaştırır. Günahları terk etmek ise Allâh-u Teâlâ’ya ve Cennetine yaklaştırır. Rabbimiz bu âyet-i kerimede sanki bizlere şöyle buyurmaktadır: “Ey Mü’minler! Yersiz heveslerinizden ve şehvetlerinize kapılıp gitmekten vazgeçip Bana dönün. Böyle yaptığınız takdirde dünyada da âhirette de selâmet

ve saâdete kavuşur, bekâ ve karar yurdunda nimetlerime nâil olursunuz”

Elbette kul hata edebilir, yanılıp günah işleyebilir. Zira “**İnsan hata etmek ve unutmaktan mürekkep** (toplanmış)tır.” Günahlara, nefsin arzularına meyletmek insanın tabiatında olan bir şeydir. Ama işlenen günahın ardından hemen tövbe edilmelidir.

Bir hadîsi şerifte Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem): “**İnsanoğlunun her biri hatâkârdır. Ancak hatâkârların en hayırlısı tövbekâr olanıdır.**” buyurmuştur. (Tirmizî, Kıyamet 50, İbni Mâce Zühd 30)

Tövbenin aslı nedâmettir, pişmanlıktır. Bu, tövbenin en önemli rüknünü teşkil eder. Nitekim Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem): “**Pişmanlık tövbedir.**” buyurmuştur. Kul nasıl günah işlemeyen duramıyorsa, tövbesiz de durmamalıdır. Nitekim Peygamberler dahi tövbesiz kalmamışlardır. Hatta Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bile geçmiş ve gelecek bütün

günahları af edilmiş olmasına rağmen: **“Ben bir gün ve gecede yetmiş kere Allah’a istiğfar ederim.”** buyurmaktadır.

Tövbe etmek, hemen her şahıs hakkında farz-ı ayındır. Rûhul Beyan tefsirinde zikredildiğine göre tövbe, bütün mü'minler üzerine farzdır ve bunun dört şartı vardır:

- 1- Kalbin pişman olması,
- 2- O pişmanlık anında günahı terk etmesi,
- 3- Bir daha yapmamaya karar vermesi,
- 4- Bunu başka bir sebeple değil de, sırf Allah'tan korkarak yapması.

Kurtubî tefsirinde zikredildiğine göre tövbe gereken günahlar iki kısımdır:

1- **Kâfırlık:** Kâfirin tövbesi evvelce geçirmiş olduğu inkâr haline pişman olmakla beraber, imân etmesidir. Evvelki haline pişman olmadan sadece imân etmesi tövbe değildir.

2- Küfrün dışındaki günahlar. Bunlar da ikiye ayrılır:
Birincisi Allâh-u Teâlâ'nın hakkı: Bu haktan kurtulmak için sadece günahları terk edip tövbe etmek yeterlidir. Ancak şer-i şerif bu günahların bazısında sadece terkle yetinmemiş, kaza ve keffâret şartı koymuştur. Mesela namaz ve orucun terkinden dolayı kaza gerektirmiş, yemin bozmak gibi meselelerde de keffâret icab ettirmiştir.

İkincisi ise insanların haklarıdır: Kul haklarının mutlaka sahiplerine ulaştırılması gerekir. Sahiplerini bulamayanlar, borçları miktarı hak sahiplerinin namına sadaka verirler. Fakirlik ve âcizlik gibi sebeplerle üzerindeki haklardan kurtulma imkânı bulamayan kişiler hakkında da, Allâh-u Teâlâ'nın affı umulmakta ve fazl-u keremi gözlenmektedir. O Allâh-u Teâlâ, nice kullarının haklarını üstlenmiş, nice kötülükleri iyiliklere tebdil etmiştir.

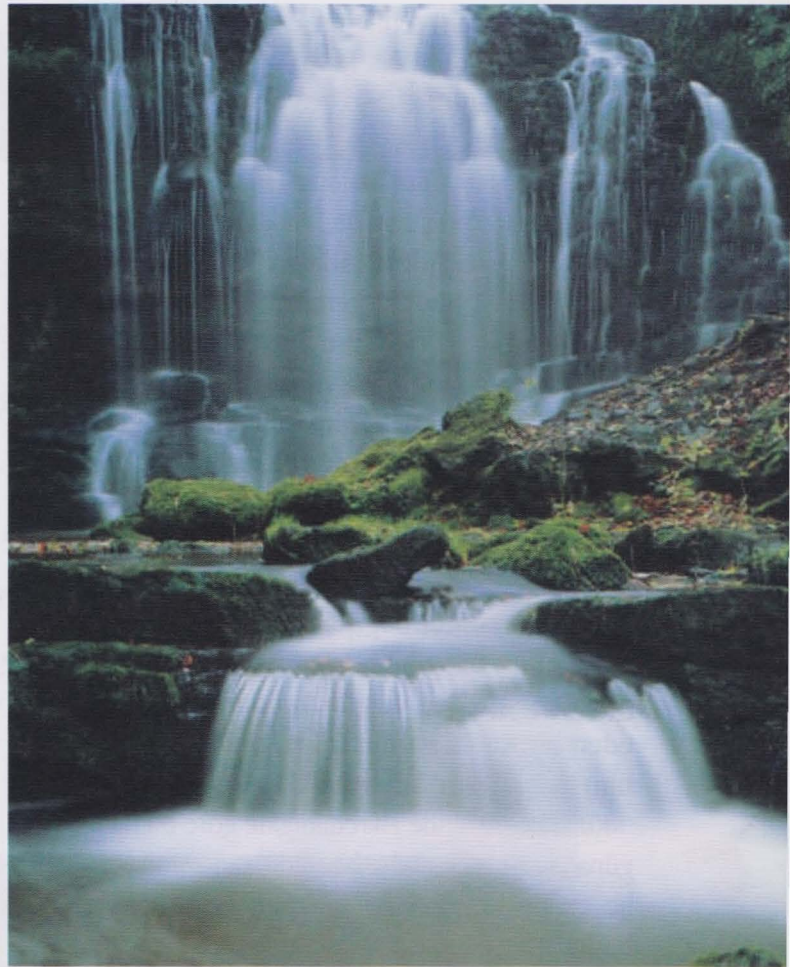
Allâh-u Teâlâ, kullarının isyandan dönüp tövbe etmesine çok sevinir. Nitekim Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bu manada şöyle buyurmuştur:

“Allah, mü'min kulunun tövbesinden dolayı tıpkı şu kimse gibi sevinir. Bir adam tehlikeli ıssız bir çölde beraberinde yiyeceğini ve içeceğini yüklediği bineği ile seyahat etmektedir. Bir ara (istirahat için) başını koyup biraz uyur. Uyandığında azığı ile beraber bineğinin kaybolduğunu görür, onu her tarafta arar fakat bulamaz. Sonunda aç, susuz ve yorgun düşerek, ümitsiz bir şekilde ‘Bineğimin kaybolduğu yere dönüp, orada ölüm uykusuna yatayım.’ diyerek gelir, ölüm uykusuna yatmak üzere kolunun üzerine başını koyup uzanır. Bir ara uyanır, bir de ne görsün? Başucunda üzerinde yiyecek ve içeceklerle bineği durmaktadır.”

İşte Allâh-u Teâlâ'nın, mü'min kulunun tövbesinden duyduğu sevinç; çölde azığı ile devesini kaybedip, yaşamaktan ümit kestikten sonra, bineğine azığıyla beraber kavuşan bu adamın sevincinden fazladır.” (Buhârî, Da'vât 4, Müslim 3, Tirmizî, Kıyamet 50)

Kulun tövbesi karşısında Allâh-u Teâlâ'nın sevinmesi, Allah'ın tövbe eden kulunu mutlaka affedeceğini ifade eder. Hadîsi şerifte beyan edildiği üzere bu sevinç, yaşamaktan ümit kestikten sonra, âdeta tekrar hayata dönen birinin sevinciyle ifade edilmiştir ki; bu tövbeye teşvik ve tövbenin makbuliyetini ifade bakımından son derece belîğ ve ikna edici bir üsluptur.

Allah'ın rahmetinin bolluğunu, fazlının çokluğunu ve mağfiretinin genişliğini beyan eden pek çok âyeti kerime ve hadîsi şerif vardır. Enes b. Malik (Radıyallâhü Anh) dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: **“Allâh-u Teâlâ buyurdu ki: Ey Âdemoğlu! Sen Bana duâ ettiğin ve Benden beklediğin müddetçe sende olan (bütün hatalar)a rağmen Ben seni bağışlarım ve aldırış etmem. Ey Âdemoğlu! Senin günahların göğün bulutlarına kadar ulaşsa ve sonra sen Benden mağfiret dilesen, seni bağışlarım ve aldırış etmem. Ey Âdemoğlu! Sen Bana dünya**

dolusu kadar hatalarla gelmiş ve sonra, Bana hiç bir şeyi ortak koşmamış olarak Bana kavuşmuş olsan, elbette Ben de sana dünya dolusu kadar mağfiretle gelirim.” (Tirmizî, Deavât: 99 No:3540)

Bir hadîsi şerifte Efendimiz: “Şüphesiz İblis, Rabbine ‘Senin izzet ve celâline yemin ederim ki, ruhları bedenlerinde durduğu müddetçe Âdemoğullarını azdırmaya devam edeceğim.’ dedi. Allâh-u Teâlâ da: **“İzzetim ve Celâlim hakkı için onlar Benden mağfiret diledikçe, Ben de onları affetmeye devam edeceğim.”** buyurdu (Ahmed İbni Hanbel: 3/29)

Öyleyse şeytan her ne kadar bizi günaha ve isyana düşürmeye çalışsa da, tövbeyle onun oyununu bozalım. Zira Sevgili Allah’ımız Kendisinden mağfiret dileyeni affedeceğine yemin etti elhamdülillah.

İbni Abbas (Radiyallâhü Anhüma)’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: **“İstiğfarla beraber büyük günah yoktur. Israrla beraber küçük günah yoktur.”** Yani kendisinden mağfiret talep edilen günah, ne kadar büyük de olsa affedilir, kendisine devam edilen günah da ne kadar küçük olsa, büyük günahlar arasına kaydedilir. (Deylemî, Firdevs: 5/199, No: 7944)

Bir başka hadîsi şerifte ise Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem): **“İstiğfar eden kimse, günde yetmiş kere (aynı günaha) dönse bile, (günahıta) ısrar etmiş sayılmaz.”** buyurdu. (Ebu Dâvud, Vitir: 26, Tirmizî, Deavat: 106)

Yine Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: **“Bir kul günah işlese de; ‘Allah’ım, benim için günahımı bağışla!’ dese, Allah-u Teâlâ ‘Kulum bir günah işledi ve bildi ki kendisinin günahını affeden ve günahından dolayı müâheze eden bir Rabbi vardır.’ buyurdu. Sonra kul dönse de tekrar günah işlese ve ‘Ey Rabbim! Benim günahımı bağışla!’ dese, Allah-u Teâlâ (tekrar) ‘Kulum bir günah işledi ve bildi ki kendisinin günahını affeden ve günahından dolayı müâheze eden bir Rabbi vardır.’ der. Sonra kul dönse de tekrar günah işlese ve ‘Ey Rabbim! Benim günahımı bağışla!’ dese, Allah-u Teâlâ (tekrar) ‘Kulum bir günah işledi ve bildi ki kendisinin günahını affeden ve günahından dolayı müâheze eden bir Rabbi vardır. Dilediğini yap, senin günahını bağışladım’ buyurur.”** (Müslim, Tövbe: 29)

Kurtubî tefsirinde zikredildiğine göre bu hadîsi şerif, günaha dönerek tövbe bozulduktan sonra tekrar tövbe etmenin doğruluğuna delildir. Zira birinci tövbe başlı başına bir ibâdetdir ki o müteber olmuştur. İkinci

günahattan sonra ise yeni baştan tövbeye ihtiyaç vardır.

Her ne kadar günaha dönmek, ilk başta işlemekten daha çirkinse de, tövbeye dönmek de birinci tövbeden daha güzeldir. Zira günaha dönen kişi, tövbesini bozarak günahına bir günah daha kattıysa da, tekrar tövbe ederek günahları kendisinden başka mağfiret edecek bulunmayan kerem sahibi Rabbisinin kapısından ayrılmamış ve ilk başta yapmış olduğu tövbeden daha üstün bir amel işlemiş olur.

Hadîsi şerifin sonundaki **“Dilediğini yap”** kavli şerifi, günahından tövbe eden kula bir ikram manasındadır ki, geçmiş günahlarının affedilip, gelecekte de günahlarından korunacağına işaret eder. Günah işlemeye devam etse de arkadan tövbe ettikçe seni affederim demektir.

Enes b. Mâlik (Radiyallâhü Anh) buyurmuştur ki: **“Bir adam Efendimize ‘Muhakkak ki ben günah işliyorum.’ dedi. Efendimiz de ‘Rabbinden mağfiret dile!’ buyurdu. Adam ‘İstiğfar ediyorum sonra tekrar dönüyorum.’ dedi. Efendimiz de ‘bir daha döndüğün zaman, yine Rabbinden mağfiret dile’ buyurdu. Adamın bu şekilde üç veya dört kere sormasına karşılık, Efendimiz aynı şekilde cevap verdi. Sonuncusunda ‘şeytan bitkin düşünceye kadar Rabbinden mağfiret dile.’ buyurdu. (Beyhakî, Şuabul İman: 5/407, No:7090)**

Bir kul tövbe ettiğinde, Allâh-u Teâlâ onun tövbesini kabul buyurdu mu, Allah onun kötü amellerini sağında ve solunda bulunan hafaza meleklerine, semâdaki meleklerle, nerede hata işlemişse o mekâna bunu unutturur. Organlarına dahi ne gibi hatalar ettiğini unutturur. Böylece o kul, Kıyamet günü aleyhine şahitlik edecek bir kimse olmadan gelir.”

Nitekim Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) **“Günahından tövbe eden, hiç günah işlememiş gibidir.”** buyurmuştur. (Hakimi Tirmizî, Nevadirul Usûl: 239)

Bu hadîsi şerifler biz günahkâr kullar için çok büyük birer müjdedir. İşte sevgili Allah’ımızın ayı olan Receb-i Şerif ayı geldi. Bu ay rahmete ve mağfirete vesile olan bir aydır. Mevlâ Teâlâ’dan gelecek olan mağfiretlere tahsis edilmiştir. Yani bu mübarek ay Allah’a istiğfar etmenin, günahlarımıza tövbe etmenin tam zamanıdır. Öyleyse her kim kurtuluşa ermek, Allah’a yönelmek istiyorsa, hemen tövbe etmelidir. Zira tövbe; günahlara bir son verip, hayatında yeni ve tertemiz bir sayfa açmak isteyenlerin ilk adımı ve ilk sermayesidir.

Mevlâ Teâlâ Hazretleri bu güne kadar işlemiş olduğumuz bütün günahlarımızı, şu mübarek aylar hürmetine mağfiret buyurup, rızasına uygun amel edebilmeye cümlemizi muvaffak eylesin. Âmin!..

REĠÂİB GECESİ TEBRİĞİ

Rasûlüllah (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) 'in dünyaya teşrîflerinden haberci olan melâike-i kirâmin Ka'be-i Muazzama'da toplanıp, Ümmet-i Muhammed için mağrifet duâsı yapmalarına vesîle olan ve "Rağbet edilen bol bahşişler" anlamına gelen "Reğâib Gecenizi" tebrik eder ve Ümmet-i Muhammed'in, özellikle siz Ârifan okurlarının büyük lütuflara mazhar kılınmasına vesile olmasını, Mevlây-ı Müte'âl'den niyaz ederim.

Miskîn Duâcınız
Ahmet Mahmut ÜNLÜ

MÎ'RÂC GECESİ TEBRİĞİ

Rasûlüllah (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) 'in, Habîbi olan Mevlâsıyla vasl-uryanının gerçekleştiği ve dostun dostuyla buluştuğu mî'râc gecenizi tebrik eder ve cümlemizin, özellikle siz Ârifan okurlarının rûhânî mî'raclarına vesîle olmasını me'âric sahibi olan Cenâb-ı Mevlâ'dan niyaz ederim.

Hakîr Dâ'iniz
Ahmet Mahmut ÜNLÜ

Günahlardan arınma mevsimi: ÜÇ AYLAR

Kızgın güneş altında ve kum fırtınaları arasında seyahat eden çöl yolcuları, nasıl ki vahalarda dinlenip güçlerini yenileme imkânı bulurlarsa, biz inanmış hayat yolcuları da bu mübarek ay ve gecelerde, bunalan ruhlarımızı ferahlandırmak, kalbimizi kaplayan günah kir ve pasını silmek; bir senelik hayatımızın muhasebesini yaparak, günahlarımıza tevbe etmek imkânını elde etmiş oluruz.

Mehmet TALÛ
bilgi@arifandergisi.com

Allâh-u Teâlâ, mekânlar içinde mukaddes mekânlar; zamanlar içinde de mukaddes zamanlar yaratmış olup, insanlara rahmetini ve nimetlerini çokça ihsan ettiği belli vakitler, belli mevsimler vardır. Haftanın günleri arasında Cuma; kameri aylardan olan ve İslâm Âlemince “üç aylar” diye bilinen: **Receb, Şaban ve Ramazan** ayları bu türden feyiz ve bereketi bol zaman dilimlerindedir.

Şüphesiz bu aylar, dünyanın ağır meşgaleleriyle bunalan ruhlarımızı dinlendirmek ve kulluk şuuru içinde Yüce Allah'ın rahmet ve merhametine sığınmak için çok kıymetli fırsatlardır. Yüce Allah'a bu aylarda yapılacak yakarışların, tevbe ve istiğfarların, kalıcı iyilik ve hayırların, gönülden paylaşılan sevinç ve kederlerin mükâfâtı, insanlara kat kat verilecektir.

Allah'a şükürler olsun ki, **4 Tem-**

muz Cuma günü 1 Receb olup, pek feyizli ve bereketli bir mânevîyat, rahmet ve mağfiret mevsimine Yüce Allah'ın lütfuyla girmiş bulunuyoruz. Asırlardan beri bütün Müslümanlar, pek feyizli, bereketli ve birbirinden se-vap ve fazilet bakımından pek güzel ve bir nevi hasat mevsimi olan bu üç aylara erişmenin mânevî hazzını duymuşlar ve hatta birçok mü'min kardeşimiz bu mübarek ayları oruçlu geçirmişlerdir. Bu aylar Müslümanlar tarafından derin bir saygı ve dinî heyecanla karşılanır. Diğer aylara nisbetle daha çok ibâdetle değerlendirilmeye çalışılır. Hemen her Müslüman bu ayların girişi ile bir hazırlık yapar. Geçmişini gözden geçirerek düzenli bir geleceğe kavuşmanın imkânlarını arar.

Receb, Şaban ve Ramazan ayı, İslâm Âlemince “**mübârek**” yani bereketli aylar olarak görülmüş ve isimlendirilmiştir. Bu aylar gerçekten mübarek aylardır. Çünkü Kurban Bayramı ve Mev-

lid Gecesi dışındaki mübarek gün ve geceler bu aylar içindedir. İnsanlık için bir hidâyet kaynağı olduğunda şüphe olmayan Kur'an-ı Kerîm bu aylardan biri olan Ramazan ayında inmeğe başlamıştır. İslâm'ın beş temel ibâdetinden biri olan oruç da bu aya tahsis edilmiştir. Bu aylarda meydana gelen dinî olaylar, bu aylara kudsîyet ve hususiyet kazandırmıştır.

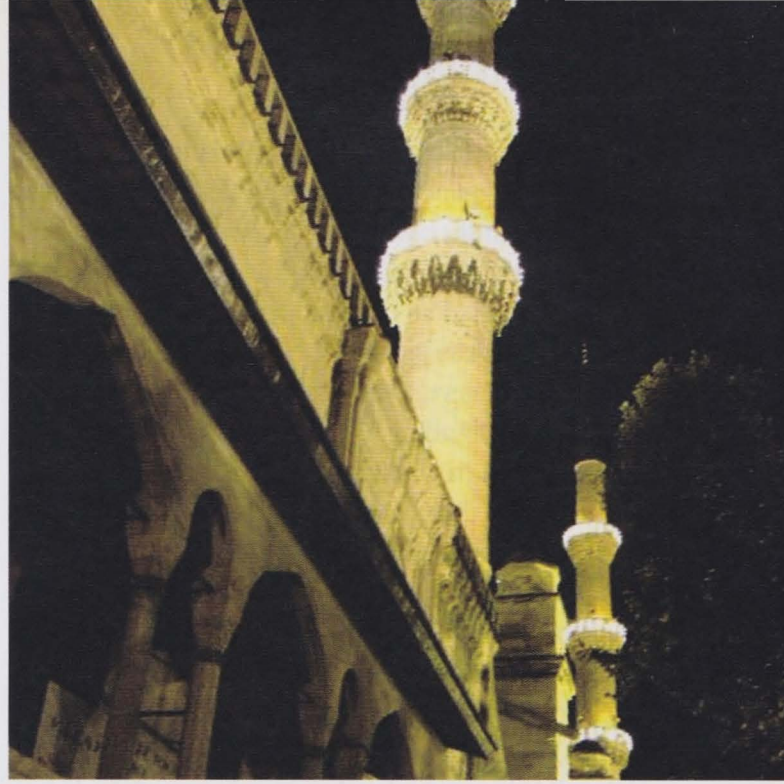
Hicrî-kamerî aylardan olan ve dinî duyguların yoğunluk kazandığı, merhamet, şefkat, yardımlaşma ve dayanışma hislerinin doruk noktaya ulaştığı, hayır ve iyiliklerin arttığı bir zaman dilimi olan; İslâm Âlemince de **“üç aylar”** diye isimlendirilen **“Receb, Şaban ve Ramazan”** ayları hakkında, Enes b. Mâlik (Radiyâllâhü Anh) dan rivayete göre Hz. Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz:

“Receb, Allâh-u Teâlâ'nın ayı, Şaban benim ayım, Ramazan da ümmetimin ayıdır,” buyurmuşlardır.¹

Hadîs-i Şerifte Receb ayı için: **“Allâh-u Teâlâ'nın ayı”** denilmesi, bu ayın şerefine işaret içindir. Aslında bütün aylar, bütün yıllar, bütün zamanlar, bütün mekânlar, bütün varlıklar, bütün insanlar, cümle eşya, her şey Allâh-u Teâlâ'nındır. Ama her şey Allâh-u Teâlâ'nın iken, **“Receb, Allâh-u Teâlâ'nın ayıdır”** demekten maksat ne?.. Bundan maksat; “Receb ayında Allâh-u Teâlâ hazretleri, kulları çok afv-ü mağfiret ediyor; kulları çok affettiği, tevbe eden kullarını çok bağışladığı bir aydır.” demek oluyor.

Receb, Allâh-u Teâlâ'nın ayıdır. Günahları bağışlar, Receb kelimesinin **“Re”** harfi, Allâh-u Teâlâ'nın rahmetine; **“Cim”** harfi, Allâh-u Teâlâ'nın cömertliğine; **“Be”** harfi, Allâh-u Teâlâ'nın birr-u ihsanına delâlet eder. Allâh-u Teâlâ, Receb ayında, başından sonuna kadar kullarına üç şekilde izzet ve ikramda bulunur. Bunlardan birisi, az emekle bol rahmet ve bereket; ikincisi, cömertlikte sınırsızlık, yani bu aya hürmet eden kullarına bol bol vermesi demektir. Üçüncüsü, cefasız birr-u ihsandır ki, iyilik üzerine iyilik, yardım üzerine yardım, bağışlama üzerine bağışlamadır.²

O bakımdan Allâh-u Teâlâ'nın kullarına tevbe kapısını, affetme, mağfiret eyleme kapısını açmış olduğu bir ayın kapısından geçmiş oluyoruz. Demek ki, Receb ayında tevbe edeceğiz, Allâh-u Teâlâ'nın affını, mağfiretini isteyeceğiz. Şaban ayında Hz. Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin has ümmeti olmağa çalışacağız. Ramazan ayında da Allâh-u Teâlâ'nın lütfuna ermeye, ümmet olarak mükâfatları kazanmaya gayret edeceğiz. Enes b. Mâlik (Radiyâllâhü

Anh) dan rivayete göre Hz. Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz, Receb ayına girdiği zaman:

“Allahümme bârik lenâ fî Recebe ve Şa'ban ve belliğnâ Ramazan. = Ey Allah'im! Receb ve Şaban ayını bize mübarek kıl. Ve bizi Ramazana ulaştır.” diye duâ ederlerdi.³

Receb tevbe ayıdır, kullar tevbe eder. Allah da Receb ayında kullarının tevbesini kabul eder. Onları affeder, günahlarını bağışlar, amel defteri bembeyaz olur.

Şaban, Hz. Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin “Benim ayım” dediği bir ay... Tabii biz de, Şaban ayında Hz. Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz hazretlerine bağlılığımızı, sünnet-i seniyyesine ittibâmızı, O'na salât-ü selâmımızı çok yaparak, Şaban ayını da ibâdetle, tâatle geçirmeğe gayret etmemiz gerekir.

Ramazan da bizim, Ümmet-i Muhammed'in ayıdır. Ramazanda da gayretimizi son noktaya getirerek, bu aylarda başlamış olduğumuz güzel çalışmanın sonucunu, ekimin hasadını almamızdır. Demek ki, bütün bu rivayetlere topluca baktığımız zaman, bu üç aylık devre içinde insanın, Cenâb-ı Hakk'ın sevdiği yola girmesi, tevbe edip ibâdetlere başlaması, iyi bir Müslüman olarak yaşaması, oruçlarla nefsinin ıslah edip, iradesini kuvvetlendirip içini dışını temizlemesi, sevabları kazanması, mübarek bir hayat yaşaması; Ramazana girince de, bunları artırıp en son büyük mükâfata erip, dünyada da âhirette de bayrama ulaşması planlanmış oluyor. Kullara bir imkân ve fırsat olarak bahşedilmiş oluyor.

Receb ve Şaban ayları, rahmet ayı olan Ramazanı karşılayan aylar olup, Ramazan ayının müjdecisidir.

Dinimizde ayrı bir değeri olan üç ayların, kişide insanî özelliklerin olgunlaşmasında ve iradenin kontrol altına alınmasında rolü büyüktür. Zira Receb ve Şaban aylarının feyzinden ve bu aylarda bulunan Regâib, Mirac ve Berat gecelerinin rahmetinden istifade yolunu tutan bir kişi, Ramazan ayında ise her türlü kötülükten kendini uzak tutar ve insanî vasıflarının artmasına gayret eder. Nihayet Kadir gecesinde yapacağı ibâdet ve tevbe ile manevî hazza ulaşır.

Bu ayların diğer bir özelliği; mü'minleri her çeşit kir, pas ve günahlardan uzaklaştıran, fazileti büyük, rahmeti bol, mağfireti geniş ve bereketi sınırsız olan dinimizdeki beş mübarek geceden dördünün bu aylar içinde olmasıdır.

Gerçekten bu mübarek üç aylarda ardı ardına gelen **“Regâib, Mirac, Berat ve Kadir”** geceleri, bin yıllık kızgın, yakıp kavuran hayat çölünde susuzluktan ölmek üzere olan insanların kana kana su içtiği ilâhi rahmet pınarlarıdır. Bütün bu geceler bir bakıma çöllerde yer yer rastlanan vahalara benzerler. Kızgın güneş altında ve kum fırtınaları arasında seyahat eden çöl yolcuları bu vahalarda nasıl dinlenmek, yollarına devam edebilmek için güçlerini yenilemek imkânı bulurlarsa, biz inanmış hayat yolcuları da bu mübarek gecelerde, bunalan ruhlarımızı ferahlandırmış, kalplerimizi, vicdanlarımızı kaplayan gam, kasavet paslarını, kirlerini silmiş; bir senelik hayatımızın muhasebesini yapmak, günahlarımıza tevbe etmek imkânını elde etmiş oluruz. Yeter ki bu idrâke ve bu şuura ermiş olalım.

Ayrıca; birbiri ardınca gelen mübarek gün ve geceler, hayat yolculuğumuz üzerinde konulmuş birer ikaz levhasıdır. Nasıl ki bir şehirden diğer bir şehire giderken yol üzerinde çeşitli levhalar ve ikaz lambaları vardır. Bunların görevi yolculuğun sâlimen seyretmesi içindir. Bu işaretlere riayet eden, canını ve malını korumuş olur. İşaretlere riayet etmeyenler ciddi rahatsızlıklara uğrarlar. İşte üç ayları, diğer mübarek gün, gece ve saatleri ayrı bir anlatımla değerlendirmeliyiz. Bu anlar bizim kendimize gelmemize ve günahlarımızdan temizlenmemize vesile olmalıdır. Yaratanımızın bize verdiği fırsatları çok iyi değerlendirmemiz lazımdır.

Bu mübarek üç aylara kavuşmak büyük bir nimettir. Çünkü geçen sene aramızda bulunan bir kısım akraba, dost ve ahablarımız yoklar. Biz kendilerine Allâh-u Teâlâ'dan rahmet diliyoruz. Binaenaleyh, bu nimetin kıymetini bilip, ondan faydalanmamız gerekir. Müm-

kün merteye oruç tutmaya gayret gösterelim. Bu ayları tamamen oruçlu geçiren Müslümanların sayısı pek çoktur. Resûl-i Kibriya (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz hazretleri de bu aylarda tutulan oruçların faziletinden sık sık bahsetmişler ve kendileri de bu aylarda daha fazla oruç tutmuşlardır.

Abdullah b. Abbas (*Radıyâllâhü Anhüma*): Receb ayında Hz. Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimizin: **“Bu, artık orucu bırakmaz”** deyinceye kadar çok oruç tuttuğunu, bazen de, “Bu artık oruç tutmaz” deyinceye kadar orucu terk ettiğini,⁴ haber vermiştir. Bundan anlaşılıyor ki Hz. Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz, Receb ayında diğer aylara nazaran daha çok oruç tutmuştur.

Selman-ı Farişî (*Radıyâllâhü Anh*)'dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte: “Receb ayında; on rekat ayın başında, on rekat ayın ortasında ve on rekat da ayın sonunda olmak üzere toplam otuz rekat nafil namaz kılmanın faziletinden bahsedilmektedir.

Bu namaz, günahların bağışlanmasına vesile olur ve bir sene oruç tutmuş gibi sevâba nâil eder. Ve farz olan namazları devamlı kılmaya yardım eder. Bu namaz mü'mini müşrik ve münâfıktan ayırmaya alâmettir. Bu namazı kılanlar ile Cehennem arasında yetmiş hendeğin hâsıl olur, her hendeğin arası yer ile gök arası kadardır...” buyurulmuştur.⁵

Hız. Aişe Validemiz (*Radıyâllâhü Anha*)'dan rivayete göre, Hız. Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimizin nafil oruç tutmayı en çok sevdiği ay: Şaban ayıdır.⁶ Ayrıca Hız. Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimizin: Ramazan-ı Şerif ayını daha fazla ibâdetle ve yüksek bir ubûdiyet, kulluk şuuru ile karşılama hazırlığına binaen, bu ayda diğer aylara nazaran daha fazla oruç tutmuştur.

Nitekim Hız. Aişe (*Radıyâllâhü Anha*) validemiz şöyle der: Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz, o derece oruç tutardı ki, biz; Bu, artık orucu bırakmaz, derdik. Bazen de orucu öyle terkederdi ki artık Bu, oruç tutmaz, derdik. Ben Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimizin Ramazan-ı Şerif ayından başka hiçbir ayı tamamen oruçlu geçirdiğini görmedim. Şaban ayı kadar hiçbir ayda çok oruç tuttuğunu da görmedim.⁷

Hız. Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimizin, Şaban ayında çok oruç tutması, ameller Allâh-u Teâlâ'ya o ayda arz olduğu içindir. Üsâme b. Zeyd (*Radıyâllâhü Anh*) diyor ki:

- Yâ Resûlellah! Şaban ayında tuttuğun kadar başka aylarda oruç tuttuğunu göremiyorum, sebebi nedir?

dedim. Hz. Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz de:

- Bu Şaban ayı, Receb'le Ramazan arasında insanların gaflet ettikleri bir aydır. Halbuki o, yani Şaban ayı, amellerin Rabb-ül Âlemîn'e yükseltildiği bir aydır. Ben, oruçlu olduğum halde amelimin yükseltilmesini seviyorum, istiyorum, buyurdu.⁸

Diğer bir sebep; Hz. Aişe (Radıyâllâhü Anha) diyor ki: Resûlüllah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz, Şaban ayının tamamında oruç tutardı. O'na dedim ki:

- Yâ Resûlellah! Oruç tutmada, Sana ayların en sevimsisi Şaban'dır, değil mi?. Şöyle buyurdu:

- Evet! Çünkü Allâh-u Teâlâ, o sene ölecek olan kimselerin hepsinin isimlerini o ayda yazar. Ben de, oruçlu olduğum halde ecelim gelmesini seviyorum.⁹

Ramazan ayı ise Hz. Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin "Eveli rahmet, ortası mağfiret ve sonu cehennemden azad olmaktır."¹⁰ diye haber verdiği büyük bir aydır. Bu bakımdan Ramazan ayı; bir müjdeleme, bir uyarma, bir toparlanma, bir daha iyiye gitme ayıdır.

Sahabe-i Kiram hazerâtı, Şaban ayında Kur'an-ı Kerîm'i çok okumaya başlar ve Ramazan-ı Şerife hazırlıklı çıkmaya çalışırlar, bu maksatla işlerini ve halk ile münasebetlerini düzene korurlar, borçları varsa öderler, alacakları varsa alırlar, fakir ve düşkünlere de yardım ederek onların da gönüllerini hoş etmeye önem verirlerdi.

Abdülkadir-i Geylânî (Kuddise Sirruhu) şöyle demiştir: Receb cefayı terk ayıdır; Şaban amel ve vefa ayıdır; Ramazan ise, sadakat ve safa ayıdır. Receb tevbe ayıdır; Şaban muhabbet ayıdır; Ramazan Hakk'a yakınlık bulma ayıdır. Receb hürmet ayıdır; Şaban hizmet ayıdır; Ramazan nimet ayıdır. Receb ibâdet ayıdır; Şaban zahidlik ayıdır; Ramazan ise, ziyadesi ile nimetlere ermek ayıdır. Receb ayında iyilikler kat kat artar; Şaban ayında kötülükler kalkar; Ramazan ayında ikramlar gelmeye başlar. Receb, önce gidenlerin ayıdır; Şaban, ortadakilerin ayıdır; Ramazan ise, âsilerin ayıdır.

Zunnûn-î Mısrî (Kuddise Sirruhu) şöyle demiştir: Receb âfetlerin geri bırakıldığı, Şaban taatlerin yapıldığı, Ramazan ikramların beklendiği aydır. Bu duruma göre: Bir kimse âfetleri terk etmez, taatta bulunmaz, ikramları da gözetmez ise o kimse zarar etmiştir. Zunnûn-î Mısrî (Kuddise Sirruhu) bir başka zaman da şöyle demiştir. Receb ekim, Şaban sulama,

Ramazan ise harman ayıdır. Her ekilen biçilir. Her yapılan işin karşılığı görülür. Bir kimse ekim zamanını boşa geçirirse, harman zamanında pişmanlık duyar. Âhirette kötülük göreceğinden dünyada beslediği ümitler de hiç olur.

Sâlih zatlardan bazıları şöyle demiştir: Sene bir ağaçtır. Receb ayı, senenin yapraklanma günleridir. Şaban ayı, meyvenme günleridir. Ramazan ayı ise, senenin meyvelerinin toplandığı günlerdir.

Şöyle anlatılmıştır: Receb ayı Allâh-u Teâlâ'dan gelecek mağfiretlere tahsis edilmiştir. Şaban özel olarak şefaât ayı kılınmıştır. Ramazan ayında iyilikler kat kat verilir. Bunun için tahsis edilmiştir.¹¹

Görülüyor ki Hz. Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz ve büyüklerimiz bu aylara ve günlere oldukça fazla önem vermişler, Allâh-u Teâlâ'ya ibâdet ve taatte büyük gayret göstermişler ve biz ümmetlerine güzel örnek olmuşlardır. Bu yüzden ki bu ayların kadr-u kıymetini idrak eden ve bu büyük Rahmetten istifade etmeye çalışan büyük zatlar bu ayları büyük bir canlılık içerisinde geçirmişler. Mümkün merteye oruç tutmuş, Kur'an-ı Kerîm okumuş, etraflarındaki insanları da bu güzel hasletlerle donatmaya gayret etmişlerdir. İşte asrın kirine-pasına bulaşmış insanlar, kâinatın alkışladığı böylesi mübarek ayları vesile kılarak bu fırsatları en iyi şekilde değerlendirmenin yollarını aramalıdır. Böylesi günlere bir daha kavuşamama ihtimalini de hesaba katan bir mü'min nasıl bir devlet ve nimetle karşı karşıya kaldığının farkına varırsa; umulur ki şanına uygun bir şekilde değerlendirir.

DİPNOTLAR

- 1 - Deylemi, Firdevs, No:3276; 2/275
- 2 - Abdülkadir Geylani, Gunyetu't-Talibin, 229
- 3 - Taberani, el-Mucemu'l-Evsat, No:3951; 4/558, Beyhaki, Şuabu'l-İman, Siyam:23, No:3815; 3/375
- 4 - Müslim, Siyam:179; Ebû Dâvud, Siyam:56, İbn-i Mâce, Siyam:30; Nesâî, Siyam:34-70; Dârimi, Savm:33; A.b.Hanbel, 1/227, 231, 341, 301, 321, 326, 3/104, 179, 230
- 5 - Abdülkadir Geylani, a.g.e. Sh:229-238
- 6 - Dâvud, Siyam:57; Nesâî, Siyam:70; A.b.Hanbel, 4/188; Hakim, Müstedrek, 1/434; Beyhaki, Sünen, 4/292
- 7 - Buhari, Savm:52; Müslim, Siyam:175; Ebû Dâvud, Siyam:59; Tirmizi, Savm:37; Nesâî Savm:70
- 8 - Nesâî, Siyam:70; A.b.Hanbel, 4/201
- 9 - Müsnedü Ebi Ya'la, 4/277
- 10 - Beyhekî, Şuabü'l-İman, 3/305, NO:3608
- 11 - Bak. Abdülkadir Geylani, a.g.e. Sh:229-238

Mîrac Hâdisesi ve Mûcizeleri

Mîrac dediğimiz olay; Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz'in göklere çıkması, yedi kat semâyı geçmesi, göklerde birtakım peygamberle görüşmesi, Sidret-ül Münteha'ya varması, Cenneti, Cehennemi gezdikten sonra kimsenin bilmediği İlâhî makamlara çıkıp, şekilden şemalden münezzeh olarak Mevlâ Teâlâ ile özel olarak görüşmesidir.

Ali Ulvi UZUNLAR
bilgi@arifandergisi.com

Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya kulu Muhammed Mustafa (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'i gecenin bir parçasında yürüten Allâh-u Teâlâ, noksan sıfatlardan münezzehdir. Burada Hz. Peygamber yürümemiş, Allâh-u Teâlâ tarafından yürütülmüştür. Dolayısıyla İsrâ dediğimiz bölüm, İsrâ Süresi'nin baş tarafında açıkça anlatılmaktadır.

Mîrac dediğimiz olay Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz'in göklere çıkması, yedi kat semâyı geçmesi, göklerde birtakım peygamberle görüşmesi, Sidret-ül Münteha'ya varması ve bir takım görüntülerin kendisine zuhur etmiş olması sahih hadîsi şerif kaynaklarında geniş bir şekilde anlatılmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'de muhtelif sûre ve âyetlerde de dolaylı olarak beyan edilmektedir. Mesela İsrâ Sûresinin 60.

âyetinde, “Habibim! Bizim Sana Mîrac gecesinde gösterdiğimiz görüntüler var ya! Biz bunları insanları imtihan etmek için gösterdik.” Bakalım insanlar “Lâilâhe ilallah Muhammed er-Rasûlüllâh” dedikleri halde Sana ne kadar inancaklar, ne kadar güvenecekler, ne kadar destekleyecekler?

Kıymetli dostlar! Mîrac'ın iki boyutu vardır. Bir İsrâ boyutu ve bir de Mescid-i Aksâ'dan yukarıya doğru çıkış boyutu vardır. Evvela Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz'in Mîrac hazırlıklarını şöyle bir gözden geçirelim. Ondan sonra yolumuza Mescid-i Haram'dan başlayarak devam edelim.

Peygamber (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bizim gibi bir beşerdi. “**Muhammed-ün beşer, lâ kel beşer**” Muhammed Mustafa (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) elbet bir beşerdir. Ama beşerden farklı bir beşerdir. “**Bel hüve kel yâkutu**

beyne-l hacet” Yakut taşdır, normal taş da taşdır. Ama yakut ile normal taş arasında fark vardır. Beşer ile Muhammed (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)’in beşeriyeti arasında ciddi farklar vardır. Allâh-u Teâlâ Hazretleri Aleyhissâlatü Vesselâm Efendimiz’in doğumunu, çocukluğunu, gençliğini, olgunluk dönemini, peygamberlik öncesi ve sonrası devresini hep mübârek ve bereketli kılmıştır. Örnek olarak; Aleyhissâlatü Vesselâm Efendimiz’e kırk yaşında gelecek olan peygamberliğe hazırlık sadedinde, çocukluğunda sütannesinin yanında arkadaşlarıyla birlikte vakit geçirirken Cebrâîl (*Aleyhisselâm*) meleklerle beraber gelmiş, Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)’i bir kenara yatırmışlar, kalbini çıkararak -tâbiri câiz ise- özel su ile yıkayıp tekrar yerine koymuşlardır. Bu olay Peygamber Efendimiz’in farklı bir beşer olduğunun göstergesidir.

Cebrâîl (*Aleyhisselâm*), bir adımı gözünün gördüğü mesafeye denk olan Burak adlı bir binekle birlikte Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)’i Mescid-i Haram’dan Mescid-i Aksâ’ya götürdü ve böylece gece yürüyüşü demek olan İsrâ olayı gerçekleşmiş oldu. Aleyhissâlatü Vesselâm Efendimiz, Mescid-i Aksâ’ya gelince Burak’tan indi ve mescide gitti. Mescidde kendisini beklemekte olan bütün nebî ve resulere iki rekât namaz kıldırdı. Allâh-u Teâlâ böylelikle beraber Aleyhissâlatü Vesselâm Efendimiz’in bütün peygamberlerden üstün olduğunu ispatlamış oldu.

Mescid-i Aksâ’dan sonraki manzaraya gelince Ebu Said El-Hudri der ki: Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)’in şöyle dediğini işittim. **“Beyt-ül Mukaddes’te yapılması gerekenleri yaptıktan sonra bir Mirac getirildi. Ben ondan daha güzel bir şey göremedim. Bu Mirac dediğim şeyden neyi kastediyorum? Sizden biriniz öleceği zaman gözünü bir yere diker. İşte gözünü diktiği yere (göklere) doğru ben götürüldüm. Yanımda Cebrâîl Aleyhisselâm ile beraber birinci kat semaya doğru yükseldik. Birinci kat sema (Bab-ül Hafaza)’da emrinde her biri komutan 12.000 melek olan İsmâîl adında bir meleklerle karşılaştım.”**

Efendimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) bunu anlattığı zaman **“Rabbinin ordularını ancak O bilir başka kimse bilmez”** âyet-i kerimesini okumuştur. Ve burada her melek kendisine gülerek selâm vermiş ve duâ etmiştir. Yalnız; selâm verdiği halde hiç gülümsemeyen, sert bakışlı bir melek vardı. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*)’dan bunun Cehennem bekçisi Mâlik

olduğunu öğrendi. Ondan Cehennem üzerinde perdenin kaldırılmasını istedi. Perde kalkınca Cehennem ateşi birden öylesine kaynamaya başladı ki Peygamber Efendimiz **“gözünün alabildiği her yeri yakacak”** zannetmiştir. Sonra Hz. Âdem ile karşılaşmıştır. Ruhlar kendisine arz ediliyor. Bazılarına **“Tertemiz ruh, temiz cesetten çıkmıştır”** diyerek memnun oluyordu. Bazılarına ise **“Pis ruh, pis bedenden çıkmıştır”** diyerek memnuniyetsizliğini belli ediyordu.

Sonra ikinci kat semâya yükseldiler. Burada Hz. İsa ile Hz. Yahya peygamber ile karşılaşmıştır. Her ikisi de **“Ey kardeş! Ey peygamber hoş geldin”** diyerek Aleyhissâlatü Vesselâm Efendimize selâm ve duâ etmişlerdir.

Sonra üçüncü kat sema’ya yükseldiler. Ayın on dördü gibi parlayan Yûsuf (*Aleyhisselâm*) ile karşılaştılar. Devam ettiler.

Dördüncü kat semada İdris (*Aleyhisselâm*) ile karşılaştılar.

Beşinci kat semada saç ve sakalı bembeyaz ve gür olan yaşlı birisi ile karşılaştı. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*)’dan bu zâtın, kavmi tarafından çok sevilen İmran oğlu Hârûn (*Aleyhisselâm*) olduğunu öğrendi.

Altıncı kat semada uzun boylu ve heybetli bir zât ile karşılaştılar. Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*), adının Mûsa (*Aleyhisselâm*) olduğunu öğrendiği peygambere **“Allâh-u Teâlâ’nın selâmı üzerine olsun”** diyerek selâm verdi ve yoluna devam etti. Bir de baktı ki Hz. Mûsa ağlıyor. Dendi ki; **“neden ağlıyorsun?”** Hz. Mûsa cevaben; **“Allah’ım! Sen bu genç delikanlının da Rabbisin. Benim de Rabbimsin. Benden sonra gelecek olan bu peygamberin benden çok daha fazla Cennete giren ümmeti olacaktır. Doğrusu bu delikanlıya imrendiğim için ağladım.”** (Mûsa (*Aleyhisselâm*)’ın ümmeti Cennete girecek en kalabalık ümmetlerdendir.)

Yedinci kat semada kürsü üzerinde oturan, her gün -kıyamete kadar bir daha da sıranın kendisine gelmediği- 70.000 meleğin tavaf ettiği Beyt-ül Ma’mur’a bakan yaşlı bir zât vardı. Peygamber Efendimize onun kadar benzeyen başka bir zât yoktu. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*)’dan bu zâtın İbrâhim (*Aleyhisselâm*) olduğunu öğrendi.

Her kat semada Kâbe-i Muazzamı’nın hizasında o kattaki meleklerin ziyaret ettiği bir yer vardır. Nasıl ki insanlar Kâbe’yi tavaf ederek hacı olurlarsa, o kattaki melekler de o yerleri tavaf ederek hacı olurlar. Yedinci kat semadaki bu yere Beyt-ül Ma’mur denir.

Haz. Abdullah'ın, Haz. Peygamber'den naklettiğine göre Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Mirac gecesinde İbrâhim (*Aleyhisselâm*) ile karşılaştığında aralarında şöyle bir diyalog geçmiştir: İbrâhim (*Aleyhisselâm*) Peygamber Efendimize: **“Ya Muhammed! Benden ümmetine selâm söyle ve haber ver onlara. De ki: Cennetin toprağı çok güzeldir, suyu çok tatlıdır, ancak Cennetin arazisi kayaandır (yani ekili hiçbir şey yoktur). Cennetin ekini “Sübhânallahi vel hamdülillâhi ve lâilâhe illallâhu vellâhu ekber” dir.”**

Kıymetli mü'minler! Efendimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in Miracla ilgili bize anlattığı hatırlatmadan geçemeyeceğimiz birtakım şeyler vardır. Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) anlatıyor:

- Göğsünden asılmış birtakım kadınlar gördüm. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*)'a bunların neden böyle asıldığını sordum. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*) buyurdu ki: **“Bunlar öyle kadınlardır ki, kocasıyla evli oldukları halde yataklarını başkalarıyla bölüşenlerdir. Kocasındanmış gibi başkasından çocuk sahibi olmuştur. Allâh-u Teâlâ'nın gazabı böyle kadınlara karşı çok şiddetlidir.”**

- Önlerinde tertemiz et bulunup onu yemeyen; yan tarafında kokmuş, kurtlanmış ölü eti gibi et yiyen birtakım insanlar gördüm. Önünde tertemiz et bulunduğu halde bu etleri yiyen insanlar çok acayibi-me gitti. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*)'a bunların neden böyle yaptıklarını sordum. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*) buyurdu ki: **“Bunlar Senin ümmetinden ailesi -helâli- olduğu halde ailesi ile ihtiyacını gidermeyip, başkalarının kadınlarını ve kızlarını aldatanlardır. Onlarla bir yatağı paylaşanlardır.”**

- Karınları çok şişman olan, firavunun ehlinin Cennete arz edilirken gelip geçtiği yolun üzerinde yatarak üzerine basa basa geçilen, birtakım insanlar gördüm. Karınları öylesine şişman ki, yolun kenarına çekilmeye güçleri yetmiyor. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*)'a bunların kim olduğunu sordum. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*) buyurdu ki: **“Bunlar Senin ümmetinden fâiz yiyenlerdir. Kıyamete kadar böyle devam edeceklerdir.”**

- Dudakları devenin dudakları gibi kalın olmuş, ellerinde taşlar gibi ateşten parçaları ağızlarına atıp arkalarından çıkan birtakım insanlar gördüm. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*)'a neden böyle yaptıklarını sordum. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*) buyurdu ki: **“Bunlar da yetimlerin mallarını haksız yere yiyenlerdir.”**

Allâh-u Teâlâ hazretleri Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

“Yetimlerin mallarını haksız yere ve zulümle yiyenler, onlar başka bir şey değil ateş yemişlerdir.” (İslâm dini yetime sahip çıkmayı emrediyor.)

Peygamber (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in Mirac gecesinde karşılaştığı manzaralardan bir kısmını beraber müzakere etmiş olduk

Yedinci kat semada yolculuk bitmemiş, Sidret-ül Münteha'ya devam edilmiştir. Cebrâîl (*Aleyhisselâm*), Peygamber Efendimizi buraya kadar getiriyor ve **“Ya Muhammed! Benim görevim burada bitmiştir. Ben buradan bir adım daha öteye gidemem”** diyor ve Efendimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'den ayrılıyor. Efendimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*), ne yapacağını bilmeden korkarak bekliyor ve bir ses geliyor, **“Korkma, yaklaş! Ben Rabbinim!”** ve birden korkusu kayboluyor.

İşte böylece bizim Peygamberimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) hiçbir peygambere nasip olmayan, bizim anlayamayacağımız böyle derûnî, üstün bir makama erişmiş olup bundan sonrasını kendi şöyle anlatıyor: **“Allâh-u Teâlâ, beni yanına alınca omuzumun iki küreği arasında bir serinlik hissettim. Bu hisden sonra bir anda geçmiş ve gelecek bütün ilimler gözümün önüne geldi. Her şeyi bilir hale geldim. Allâh-u Teâlâ Hazretleri, 'ilim' sıfatıyla bana tecelli etmiş oldu”** buyurdu.

Ve kıymetli Mü'minler! İşin son noktasına geliyoruz. Peygamber (*Aleyhisselâmü Vesselâm*) Miraca çıktı ve bu tecellilere mazhar oldu. Bilgiler kendisine verildi ve gösterildi. Miractan gelirken bize hediye olarak ne getirdi? Miractan gelirken Aleyhisselâmü Vesselâm Efendimizin bize 3 tane hediyesi vardır.

1. Bakara Sûresi'nin son iki ayeti (*Âmenerrasûli*),
2. Allâh-u Teâlâ'ya şirk koşmayanların Cennete gireceği müjdesi,
3. Beş vakit namaz.

Kelime-i şahâdet getiren herkes eninde sonunda Cennete girecek. Yalnız burada şöyle bir tehlike vardır. Bir insan harama dalarsa, haramı severse ve o haramı müdafaa etmeye başlarsa, o insanın imânı sallanmaya başlamıştır. Günah işleye işleye imân pamuk ipliğine bağlı gibi olur. Bir de harama helâl dedi mi, imân bitmiş olur. Rabbiniz (*Celle Celâlihü*) muhafaza eylesin.

Rabbimiz, namazlarımızda Mirac nasip eylesin. Selâm ve duâ ile...

özlü sözler...

"Şüphesiz Allah katında ayların sayısı, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı gündün beri Allah'ın kitabında on iki aydır. Bunlardan dört tanesi haram olan aylardır."

(Tevbe: 36)

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem), Receb ayına girdiği zaman: "Ey Allah'im! Receb ve Şaban ayını bize mübârek kıl. Ve bizi Ramazana ulaştır." diye duâ ederlerdi.

(Hadis-i Şerif)

Kavuşmak için Mevlâ'ya, Dur Tekmeyi Dünyaya...

Mahmut USTAOSMANOĞLU (k.s)

Hayret ederim o kişiye ki; hastalık korkusuyla yemekten perhiz eder de, Cehennem korkusuyla günahattan perhiz etmez.

Yahya bin Muaz (Rahmetullâhi Aleyh)

Sahibine üzüntü veren günah, sahibine gurur veren ibâdetten hayırlıdır.

Atâ-i İskender (k.s)

“Receb-i Şerif” Allah’ın Ayıdır.

Bütün aylar Allah’ındır, lakin aylar içinde Receb ayını Kendisine tahsis edip ismini izâfe edince, bu aya “Şehrullah” Allah’ın ayı dendi. Ne gibi? Bütün câmiler Allah’ın evidir, lakin camiler içinde Kâbe’yi Kendine seçip, ismini izâfe edince “Beytullah” oldu. Böylece orası şeref ve kıymet kazandı. İşte bunun gibi Receb ayıda diğer aylardan daha kıymetli ve faziletlidir.

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER
mozsimssekler@hotmail.com

Haram olan mekânlar olduğu gibi, haram olan zamanlar da vardır. Mevlâ Teâlâ, Tevbe Sûresinin 36. âyeti kerimesinde ayların sayısının on iki tane olduğunu beyan ettikten sonra, “**Bunlardan dört tanesi haram olan aylardır**” buyurarak haram aylara dikkat çekmiştir.

Tabi haram denildiğinde; yasak olan, dinî kurallara aykırı, yapılmaması gereken şeyler akla geldiği için, bu “haram ay” ifâdesi yanlış anlaşılmasın. Haram ay derken; hürmet gösterilmesi gereken, emirler ve nehiyer noktasında daha fazla dikkat edilmesi gereken ay demektir.

Meselâ Kâbe’ye Mescid-i Haram diyoruz. Niçin? Burası diğer mescidlerden daha kıymetli, faziletli ve hürmeti gerektiren bir Mescid olduğu için. Bu

sebeple kişi oradayken hâl ve hareketlerine, zâhirine ve bânîna daha fazla dikkat etmesi gerekiyor. İşte bunun gibi; haram aylar da böylesine kıymetlidir ve bu aylarda kendimize çeki düzen vermemiz gerekir.

Bu dört tane haram ayın, hangileri olduğunu Efendimiz bir hadîsi şeriflerinde şöyle açıklıyor: “**Bir sene on iki aydır. Bunlardan 4’ü haram olan aylardır: Üçü ardarda gelen Zülka-de, Zülhicce ve Muharremdir. Biri de Mudar kabilesinin Recebidir ki, Cemâziyel Âhir ile Şaban ayı arasındadır.**”

İşte bu dört tane haram ayın üçü serd (peş peşe) gelir, biri de ferd (tek) olarak gelir. Receb-i Şerif ayı tek gelen haram aydır.

Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm, “Cemâziyel Âhir ile Şaban ayının arasında” diyerek Receb ayının yerini kesin olarak tâyin buyurdu ki, bu ayın hürmeti başka aylara tehir edilmesin. Çünkü

Araplar cahiliyye döneminde haram ayların yerlerini değiştirdiler.

Bu dört haram ay içerisinde de en kıymetli olanı Receb-i Şerif ayıdır. Bir hadîsi şeriflerinde Efendimiz buyurdu ki: **“Receb Allah’ın ayıdır. Şaban Benim ayım, Ramazan da ümmetimin ayıdır.”**

Belki akıllara şöyle bir soru gelebilir:

“Bütün aylar Allah’ın ayı olduğu halde, ayrıca niçin ‘Receb Allah’ın ayıdır’ buyrulmuş?”

Şöyle düşünelim; bütün mescidler kimin evidir, Allah’ın evidir değil mi? Böyle olmasına rağmen hepsinin farklı isimleri vardır. “İsmailağa Camii, Fatih Camii, Sultanahmet Camii” gibi... Fakat Mescid-i Haram’ın ismi ise “Allah’ın Evi” manasına gelen **“Beytullah”** tır. Yani bütün mescidler Kendinin olduğu halde, Mevlâ Teâlâ orayı özel olarak seçip Yüce ismini izâfe etti ve orası Beytullah oldu. Böylece o mescid şeref kazandı ve çok kıymetli oldu. Dolayısıyla orada kılınan namazların sevabı ve fazileti, diğer mescidlerde kılınan namazlardan daha fazladır. Nitekim Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bir hadîsi şeriflerinde: **“Mescid-i Haram’da kılınan bir namaz, diğer mescidlerde kılınan yüz bin namaza muâdildir.”** buyurdu. Çünkü orası Beytullah’tır.

Aynı şekilde bütün aylar Allah’ındır, lâkin Mevlâ Teâlâ, Receb-i Şerif ayını özel olarak Kendine seçip Yüce ismini izâfe etti ve bu ayın ismi **“Şehrullah”** Allah’ın Ayı oldu. Böylece bu ay kıymet kazandı ve diğer aylardan daha faziletli oldu. Dolayısıyla Receb ayında yapılan ibâdetler de, diğer aylarda yapılan ibâdetlerden daha sevaplı ve daha faziletlidir.

Fakat şunu da belirtmekte fayda var sanıyorum. Evet, Receb-i Şerif ayında kazanılan sevaplar daha fazladır ve katlamalıdır, fakat işlenen günahlar da aynı şekilde katmerlidir. Ne gibi? Yine Mescid-i Haram misâlini verecek olursak; **Beytullah’da** günah işlemekle, başka yerde günah işlemek bir olmadığı gibi, diğer aylarda işlenen günahla, **Şehrullah** olan Receb ayında günah işlemek de bir değildir. Nitekim Allâh-u Teâlâ, dört tane ayın haram ay olduğunu açıkladığı âyet-i kerimenin sonunda **“...Bu (haram) aylarda nefislerinize zulüm etmeyiniz”** buyuruyor.

Aslında hiçbir zaman kendimize zulmetmemiz uygun değil, ama bu ayda özellikle buna daha fazla dikkat etmek lâzım. Çünkü sevaplar nasıl bu ayda kat kat oluyorsa, günahlarda kat kat olduğu için çok dikkat etmeli, kendimize çeki düzen vermeliyiz. İbâdetleri

artırmalı, sevapları çoğaltmalı, günahları frenlemeliyiz. Zira bu ayda işleyeceğimiz günah yükünü, bu kadar vebâli kaldıramayız. Dolayısıyla bu da kendimize zulmetmek olur.

İmâm-ı Katâde bu meseleyle alâkalı olarak der ki: “Her ne kadar zulüm, her zaman büyük suç ise de; haram aylarda zulüm, diğer zamanlardaki zulümden daha büyük ve günahdır.”

Allâh-u Teâlâ bu ayı Zâtına isnad etmekle, yani “Şehrullah” demekle, bu aya hürmeti Kendisine hürmet, bu aya gaflet ve isyanı da âdetâ Kendisine isyan kabul etmiştir.

Kitaplara baktığımızda Receb-i Şerif ayının pek çok ismi vardır. Bunlardan bir kaçını burada zikrederim:

Şehrullâhi’l- Esam: Arap kabileleri birbirleriyle savaşta iken Receb ayının hilâli gözükünce, silahları bırakırlardı. Mızraklar iner, kılıçlar kınına girer, oklar sadağına yerleşirdi. Birisi babasının katilini dahi görse, görmezden gelirdi. Yani bu ayda savaşmak, kan dökmek yoktur.

Bir manası da **“sağır ay”**dır. Sadece iyilikleri anlatır, günahlardan bahsetmez. Mevlâ Ona kulların hâlinden sorduğunda; O, kulların iyiliklerinden bahseder, kötülüklerini söylemez. Mevlâ Teâlâ: “Peki onların hiç mi kötülüğü yok?” diye sorduğunda, O: “Ben sağırım duymadım” der.

“Bu ay nasıl olsa bizim kötülüklerimizi söylemiyor” deyip sakın ola kötülük edip günah işlemeyelim. Yaptıklarımızdan bu ayın sahibi olan Hz. Allah’ı habersiz zannetmiyelim. Hem bu mübarek ay, işlediğimiz günahları söylemeye utanıyor da, biz işlemeye utanmayacak mıyız?

Şehrullahi’l-Âsam: Âsam isminin verilmesinin sebebi hakkında denilir ki: Receb ayında Allâh-u Teâlâ’nın, hiçbir kavmi gazaba uğrattığı duyulmamıştır. Zira Allâh-u Teâlâ, geçmiş ümmetlere sâir aylarda azab edip bela ve musibet göndermiş, fakat hiçbirine Receb ayında azab etmemiştir.

Allâh-u Teâlâ, Nûh (Aleyhisselâm)’ı bu ay içinde gemiye bindirdi. Nûh (Aleyhisselâm) gemiye bindikten sonra oruç tuttu. Beraberindekilere de oruç tutması için emir verdi. Altı ay gemide suyun üzerinde yüzüp gittiler. Sonunda Mevlâ Teâlâ, Onu ve beraberindekileri tufandan kurtardı. Yeryüzünü şirkten ve düşmanlarından temizledi.

Ya Rabbi! Receb ayının Âsam ismi hürmetine bizlere azab etme, geçmiş ümmetlere Receb ayında belâ ve

musibet göndermediğin gibi, bizleri de bu ay hürmetine belâ, musibet ve felaketlerden muhafaza eyle! Nûh (Aleyhisselâm)'ı tüm düşmanlarından kurtardığın gibi, tüm ümmet-i Muhammed'i de düşmanlarından kurtar Ya Rabbi! Amin!

Şehru'l-Mutahhar: Receb ayı, kendisinde oruç tutanları günahlarından ve hatalarından temizler. Bu ayda tutulan oruç hakkında pek çok hadîsi şerif vardır.

Enes b. Mâlik (Radıyallahü Anh)'dan rivayet edildiğine göre, Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm: "Receb Allah'ın ayı, Şaban Benim ayım, Ramazan da ümmetimin ayıdır." buyurunca, Sahabeden bir zat sordu:

- Ya Rasülellah! (Bütün aylar Allah'ın olduğu halde), niçin bu aya Allah'ın ayı denildi?

- Çünkü bu ayda özellikle mağfiret boldur. Bu ayda halkın kan dökmesine mani vardır.

Bu ayda Allâh-u Teâlâ, Peygamberlerini düşmanlarından korumuş ve tövbelerini kabul buyurmuştur.

Bir kimse Receb ayına hürmetle, bu ayı oruçlu geçirirse, Allâh-ü Teâlâ üç şeyi onun için gerekli kılar.

1- Geçmiş günahlarının tümünü bağışlar.

2- Kalan ömrünü temiz geçirmesine onu muvaffak kılar.

3- Büyük huzura çıkılan kıyâmet gününün susuzluğundan onu emin kılar.

Bu arada yaşlı biri kalktı ve Efendimize hâlini şöyle arzetti:

- Ya Rasülellah! Ben Receb ayının tümünü oruçlu geçiremem. Bunu yapmaya gücüm yetmez. Peki bu ikramlardan bana nasip yok mu?

- O halde sen Receb ayının evvelinden bir gün, ortasından bir gün, sonundan da bir gün oruç tutarsın. Böyle yaptığın takdirde ayın tümünü oruçlu geçirmiş olursun. Zira bir hasenyle gelene onun için on misli vardır.

Sevban (Radıyallahü Anh)'dan rivayet edilen bir hadîsi şerifte şöyle geçiyor:

"Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ile yürüyorduk. Bir kabristana uğradık. Orada Allah Resulü (Aleyhisselâm) biraz durdu ve şiddetli bir şekilde ağlayıp, bana dönerek şöyle dedi: "Ey Sevban! Burada yatanlar azap görmekte idiler. Allah'a duâ ettim de, onların azaplarını hafifletti. Ey Sevban! Eğer bunlar Recep ayında bir gün oruç tutsalar ve Onun bir gecesini ihya etselerdi, kabirlerinde azap görmeyeceklerdi."

Bu ayın bir ismi de "Şehrullahi'l-Esab"dır: Allâh-u Teâlâ bu ayda kulları üzerine bol bol rahmet yağdırır.

Ve bu ayda kullarına öyle nimetler ikram edip, öyle dereceler ihsan eder ki, onları hiçbir göz görmemiş, hiç bir kulak işitememiştir. Bir beşerin kalbine onların ne olduğunu anlamak dahi gelmemiştir.

Rabbimiz biz günahkâr kullarına acıdığından dolayı, böyle faziletli aylar ve kıymetli geceler ihsan etmiştir. Her türlü günah kirinden ve pasından arınıp temizlenmek için Receb-i Şerif ayı ne güzel bir fırsattır. Bu ayda tövbeler kabul, duâlar mutlaka makbuldür.

Bu ayın ehemmiyetini şuradan da anlamak mümkündür; malumunuz olduğu üzere, bilinen beş tane kandil gecesinin iki tanesi bu aydadır. Bunlardan bir tanesi Receb ayının ilk Cuma gecesine rastlayan Regâib gecesidir. Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyuruyor ki: "Sakın ola ki Recebin ilk Cuma gecesinden gaflet etmeyiniz. Çünkü O geceyi melekler "Regâib" diye tesmiye ederler."

Regâib demek? Atâ, ihsan, bahşış demektir. Bu gece, yüce hîbeler gecesidir. Allah'ın, kullarına ihsanı ve rahmeti çok büyük olduğundan Regâib dendi. Mevlâ Teâlâ, Regâib gecesinde Habibinin hürmetine mü'min kullarına, rahmetini, lütfunu ve inâyetini yağdırırcasına bol bol ihsan edecek. Bu gece Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ana rahmine intikal etmiştir. Yaratıldığı tertemiz nutfesi babası Abdullah'ın sulbünden, Vehb'in kerimesi Hz. Âmine'nin sadefine intikal etmiştir. Böylece babasının alnındaki nur, annesi Âmine'nin alnına geçtiği gecedir Regâib Gecesi...

Bir diğeri de Receb-i Şerif ayının yirmi yedinci gecesine rastlayan Mîrâc kandilidir. Peygamber Efendimizin, Kur'an'dan sonra en büyük mucizelerinden biri olan "İsrâ ve Mîrâc" mucizesinin gerçekleştiği gecedir. Hiç kimseye nasip olmamış bu özel randevuda, Mevlâ Teâlâ Habibini Mescid-i Haram'dan alıp evvela Mescid-i Aksâ'ya götürdü, oradan da göklere yükseltip yedi kat semâyı gezdirdi. Cenneti ve Cehennemi gösterip, Arşı ve Kürsü'yü geçirerek bilinmeyen makamlara çıkardı. Sonra şekilden ve mekândan münezzeh, keyfiyetten ârî olarak o yüce makamda Habibiyle görüştü.

Rabbim bizlere de rûhânî miraçlar nasip ederek, lütfunu, inâyetini bol bol ihsan eylesin.

Şimdiden hepinizin Regâib ve Mîrâc kandilleriniz mübarek olsun. Rabbim, bu mübarek geceleri ibâdet ve taatle ihya etmeye cümlemizi muvaffak eylesin. Amin!

Fî Emânillah!

İslâm Hukûkuna Göre Karı - Kocanın Birbirlerine Karşı Hakları

Evlilikte eşlerin birbirlerine karşılıklı sevgi, saygı ve sadâkat borçları olduğu gibi, birbirlerine karşı bu akitten kaynaklanan bir takım hakları da vardır.

Kocanın, karısı üzerinde hakları olduğu gibi, kadının da kocası üzerinde bir takım hakları vardır.

﴿ Fatih KALENDER
bilgi@arifandergisi.com ﴾

Bizleri yoktan var eden, bildiklerimizi bildiren Rabbimiz'e hamd eder, ilim ve hikmetin menbaı olan ve hakkında 'Andolsun ki, sizin için Resûlullah'da bir güzel nûmune-i imtisal vardır'¹, diye buyrulan Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e, ve Allah'ın kelimasını yüceltmek için bütün gayretlerini harcayan, Âl ve Ashâbına salât ve selam ederiz.

Mâlum olduğu üzere, erdemli bir toplum elde etmek, erdemli bireyler yetiştirmekten geçer. Zîra düzgün olmayan fertlerden, düzgün toplum elde etmek elbette mümkün değildir. Erdemli bireyler ise sağlam temellere oturturulmuş, İslâmî ölçüler ışığında kurulan aileler vasıtasıyla oluşur. Çünkü ahlâk bakımından sağlıklı nesilleri elde etmek, ancak bu nesillerin bir evlilik içinde meydana gelmesi ve anne-

babanın müşterek ilgi ve sorumluluğu altında büyütülmesiyle mümkün olmaktadır. Ayrıca toplumsal ahlâkın muhafaza edilmesinde, kadın - erkek ilişkilerinin İslâmî ölçülerde bir evlilik zeminine dayanmasının büyük önemi olduğu da bilinmektedir. Bundan dolayı bu ayki köşemizde evlilik müessesesini oluşturan tarafların yani karı - kocanın birbirlerine karşı olan haklarını, İslam hukuku açısından gücümüz nispetince inceleyeceğiz. Şüphesiz ki muvaffakiyet Mevla'dandır.

Karı - kocadan her birine, birbirlerinden İslâmî ölçüde menfaatleşme hakkı veren, birlikte yaşamayı serbest eden ve karşılıklı hak ve ödevler yükleyen sözleşmeye; evlenme (nikâh) akdi denir.² Evlilikte eşlerin birbirlerine karşılıklı sevgi, saygı ve sadakat borçları olduğu gibi birbirlerine karşı bu akitten kaynaklanan bir takım hakları da vardır. Araştırmamızı, kadının, kocası üzerindeki hakları; kocanın, karısı üzerindeki hakları ve bunların

birbirleri üzerinde olan müşterek hakları olarak üç başlıkta ele alacağız. Ancak bu ayki köşemizde bu başlıkların birincisi olan kadının kocası üzerindeki haklarını ele alacağız. Diğer iki başlığı ise önümüzdeki sayılarda yazmaya gayret edeceğiz.

Kadının, Kocası Üzerindeki Hakları

Dinimiz evlenmeyi teşvik etmiş, evlenmenin kolaylaştırılması, nişan, nikâh ve düğün törenlerinde gösteriş ve israftan kaçınılmasını tavsiye etmiş, âyet ve hadislerle de karı - kocanın birbirlerine karşı hak ve sorumluluklarını belirtmiştir. Tarafların birbirlerine karşı birçok sorumlulukları vardır. Ancak köşemizin sınırlı olmasından dolayı bu sorumlulukların önemli ve devamlı bir şekilde soru olarak karşımıza çıkanlarına değineceğiz. Kadının, kocası üzerindeki haklarının başında mehir gelmektedir.

a- Mehir:

Bir kadının nikâh akdiyle hak ettiği mala mehir denir. Koca üzerine mehir'in vacip olması hem "Kur'an" hem "sünnet" hem de "icma" ile sâbit olmuştur.³ Fıkıh kitaplarımızda mehre, "sadak", "sıdak", "saduka", "nihle", "fariza" tabirleri de kullanılmaktadır. Mehir, nikâh akdinin ne şartı, ne de rûknüdür, tabii olan sonuçlarından biridir. Bundan dolayı nikâh kıyıldığı sırada mehrin miktarı belirtilmese veya mehir konu edilmese, hatta mehir vermemek veya mehir almamak gibi ifadeler söylense bile, bu gibi sözlerin akde tesiri olmadığı gibi evlenen kadın mehre yine de hak kazanır. Yani mehrin belirlenmemiş olması evlenmenin geçerliliğine halel getirmez.⁴ Mehir, İslâm hukukuna göre evlenecek kızın ailesine değil, doğrudan kendisine verilir veya kendisine borçlanılır. Nasıl ki kadın kendi şahsî mallarında dilediği gibi tasarrufa sahipse, kendisine verilen mehirde de aynı derecede tasarrufa sahiptir. Hanefî mezhebine göre, mehir olarak almış olduğu bu miktar karşılığında çeyiz hazırlamak zorunda da değildir. Evlilik esnasında kadına verilen mehrin, kadının satım bedeli olarak düşünülmesi de mümkün değildir. Zira kişi, hem satılan bir nesne, hem de bu nesnenin bedelini alan kimse olamaz. Ancak bu mehri evlenen kızın kendisi değil de babası veya velilerinden herhangi biri "**başlık parası**", "**süt hakkı**", "**anne hakkı**" gibi tabirlerle alacak olursa bu bir nevi kızlarını bedel mukabilinde satma olacaktır ki, bu da İslâm'a göre haramdır.⁵ Mehir, evlenen kadının şahsî hakkı olduğundan dolayı, tasarrufa ehil olması durumunda, dilediği gibi tasarruf edebilir demistik. Dolayısıyla bu

hakkını dilerse, aldıktan sonra, dilerse almadan, kocasına verebildiği gibi; aldıktan sonra da anasına, babasına, diğer akrabalarına veyahut da her hangi bir arkadaşına verebilir. Ancak bu tasarruf, hiçbir baskı altında olmaksızın kendi hür iradesiyle olmalıdır.

Mehrin meşrûyeti hakkında birçok hikmetler söylenmiştir, bunların en belirgin olanı, kadına belli bir mâlî güç kazandırmaktır. Bhusus kocanın sahip olduğu tek taraflı irade beyanıyla boşama yetkisini kötüye kullanması durumunda kadın böyle mâlî bir imkâna fazlasıyla ihtiyaç duyacaktır. Boşanma hakkının kötüye kullanıldığı bölgelerde mehir miktarı yüksek tutularak bu suistimale belirli ölçüde engel olunacağı da, mehrin kadına ve evlilik birliğine kazandırdığı bir başka avantaj olduğu da görülmektedir. Mehir hakkında yazılacak birçok şey vardır ancak mâlum olduğu üzere köşemiz sınırlıdır.

Kadının, kocası üzerindeki haklarından bir diğeri de nafakadır.

b- Nafaka:

Evlilik esnasında kadının her türlü normal masrafı (yemesi, içmesi, giyimi ve meskeni) kocasına aittir. Evlilikte nafakanın koca üzerine gerekli olması, tıpkı mehirde olduğu gibi "Kur'an", "Sünnet" ve "İcma" ile sâbit olmuştur. Aynı zamanda akî olarak da nafaka, alıkonmanın karşılığıdır. Alıkonulanın nafakası, kimin için alıkonulduysa o kimseye aittir. Tıpkı müftü, imam, vali gibi memurların nafakalarının (maaşlarının) beytülmal dediğimiz devlet malından yani vatandaşların malından temin edilmesi gibi. Zira bu şahıslar kendi şahsî ihtiyaçları için değil, vatandaşlar için alıkonulmuşlardır.⁶ Kadın da, (ileriki sayılarda geleceği üzere) kocasından dolayı dışarı çıkamadığından ve kendini kocası için alıkoymduğundan nafakaya müstahak olmuştur. Ama kadın "nâşize" olursa nafakaya müstahak olmaz. Kadının "nâşize" olması evlilik hukukuna riayet etmemesi ve kocasının iznini almadan ve Şer-i Şerifin kabul ettiği bir manada gerekçesi olmadan evini terk etmesine denir.⁷ "Nâşize" olan bir kadının "nâşizeliğinden" dönmediği müddetçe nafaka hakkı yoktur.⁸ Kadının nafakaya müstahak olması, sahih olan nikâhının devam etmesi veyahut da kocanın, karısını boşaması durumunda kadının iddetini beklemesine kadardır. İddetini bekleyen kadın "nâşize" olmadığı müddetçe nafakası, kendisini boşayan eski kocasına aittir.⁹ Fasit bir nikâhla evlenen kadın, nafakaya müstahak olamaz.¹⁰ Nikâhın nihayete ermesinden sonra ve kadının iddetinin bitiminden

sonra kadın, nafakaya müstahak değildir. Yani İslâm'a göre, boşanmış olan bir kadının, ölünceye kadar veya bir başkasıyla evleninceye kadar kendisini boşayan eski kocasından nafaka almaya hakkı yoktur.

Hanefî mezhebine göre İslâm hâkimi tarafından nafaka takdirinin önemi, sadece miktarın belirlenmesi bakımından değil, nafaka borcunun kuvvetli bir borç olması bakımındandır. Şayet nafaka hâkim tarafından takdir edilmemişse taraflardan birinin ölümüyle, boşanmayla veya "nâşizelik" gibi nafakayı düşürecek herhangi bir durum ile geriye dönük eski nafaka borcu Hanefî mezhebine göre düşer. Şayet evlilik esnasında herhangi bir şer-i gerekçe olmaksızın nafakasını alamayan kadın, İslâm hâkimine başvurursa ve hâkim de mahkeme kararıyla nafakayı takdir etse, bu mahkeme kararından sonra nafaka sağlam bir alacak konumuna girmiş olur ve ödenmemesi durumunda yukarıda ifade edilen nafakayı düşürecek herhangi bir durum olsa bile geriye dönük eski nafaka alacaklarını kadının almaya hakkı olur.

Hanımının nafakasını üstlenmesinin lazım olması için kocanın zengin olması gerekmediği gibi, kadının da fakir olması gerekmez. Kadın zengin de olsa nafakası kocasına aittir. Günümüzde evlenecek olan kadının, yeni evine belli başlı şeyleri çeyiz olarak getirmesi her ne kadar örf ve adetlerimizden de olsa, evlilik için kurulacak evin temini, döşenip tefriş edilmesi Hanefî fikrine göre kocaya aittir.

Nafaka miktarının tespitinde Mâlikî ve Hanbelî mezheplerinin ifadelerine göre karı - kocanın mâlî ve sosyal konumları birlikte dikkate alınır. Sadece kadının veya sadece kocanın durumu değerlendirilmez. Hanefî mezhebinde de fetvanın bu yönde olduğu "Mevsua" adlı eserde naklolunmuştur.¹¹ Bu görüşe göre karı - kocanın her ikisi zengin ise zengin nafakası, her ikisi fakir ise fakir nafakası, şayet biri zengin diğeri fakir ise orta halli bir nafaka takdir edilir, bu takdir etmede de örf bakılır. Şafîîler ise nafakanın takdirinde sadece kocanın durumuna bakıyorlar. Yani koca zengin ise zengin nafakası, fakir ise fakir nafakası. Bu görüşe göre kadının zengin olması veya fakir olmasının, nafakanın takdirinde herhangi bir tesiri olmuyor. Hanefî Fukahasından "el-Mebcut" sahibi İmam Sarahsî'nin ifadesine göre de: Hanefî mezhebinde Zahiru'r-Rivaye olarak ifade edilen İmam Muhammed'in altı esas kitabında da bu şekilde yani, kocanın haline göre nafaka takdiri olur, diye kaydedilmiştir.¹²

Yukardaki ifadelerden de anlaşıldığı gibi Hanefî mezhebinde bu konuda ihtilaf vardır. Ancak Hanefî kitaplarının mütalaa ettiğimizde Hanefî alimlerinin tercih

ettiği ve mezhepte fetva olarak kabul ettikleri görüş; Mâlikî ve Hanbelîlerin dediği gibi nafaka konusunda karı - kocanın mâlî ve sosyal konumlarının birlikte değerlendirilmesidir.¹³

Netice olarak İSAM (İslami Araştırmalar Merkezi)'nin de ifade ettiği gibi kocanın karşılamakla yükümlü olduğu diğer masrafların kapsamı ve seviyesi daha çok örf ve karı - kocanın sosyal konumuna göre belirlenmektedir.¹⁴

Kadının, kocası üzerindeki haklarının bir diğeri de adâlettir.

c- Adâlet:

Şayet kişinin birden fazla hanımı varsa aralarında âdil olması hanımlarının haklarındandır. Bu adaletin gerekliliği gerek âyet-i kerime gerek hadis-i şeriflerle sabit olmuştur. Nisa Sûresinin 3. Âyet-i Kerime'sinin bir kısmında Mevlâ Teâlâ Hazretleri şu şekilde buyurmuştur: **Beğendiğiniz (size helâl olan) kadınlardan ikişer, üçer, dörder alın. Haksızlık yapmaktan korkarsanız bir tane alın.**¹⁵ Konumuzla alakalı olmadığı halde bilgilenme, muarız olanlara cevap verebilme ve bizleri şüpheye düşürememeleri için çok evlilik konusunu eleştirenlere Diyanet Vakfının çıkarmış olduğu tefsirde verilen cevabı, siz okuyucularımızla paylaşmayı uygun buldum: "Yaratılıştan gelen kıskançlık duygusuna rağmen âyetin, erkeklere birden fazla kadınla evlenme izni vermesi öteden beri -daha ziyade gayr-i müslimlerce- tenkit ve itiraza konu edilmiştir. Ancak İslâm'ın bu iznini diğeri talimatı ve hayatın değişen şartları içinde ele almak gereklidir. İslâm'a göre zina kesin olarak haramdır; şu halde zinaya giden yolları kapatmak gerekir. Erkeğin güçlü ve yeterli, kadının ise zayıf ve isteksiz olması veya doğurgan olmaması halinde, savaş vb. sebeplerle erkeklerin azalması ve kadınların çoğalması gibi durumlarda, erkeğin birden fazla kadınla evlenmesi zaruri olabilir. Böyle durumlarda erkeğin birden fazla kadınla evlenmesi bir emir değil, bir izindir; ikinci ve üçüncü... eş olacak hanım da buna mecbur değildir. Ayrıca bu izin kayıtsız şartsız olmayıp, adâlet şartına bağlanmış, buna riayet edemeyeceğinden korkanlara bir kadınla yetinmeleri emredilmiştir. Bütün bu kayıtlar ve şartlar bir arada düşünüldüğü zaman İslâm'ın bu izninin, zaman içinde değişen şartlara ayak uydurma bakımından en müsait yol olduğu açıkça anlaşılacaktır."¹⁶

Hanımlarının arasında kocaya vâcip olan adâlet; nafaka, geceleme ve sohbet gibi meydana gelmesi ko-

canın elinde olan yerlerdedir;¹⁷ yoksa kalbin meyli (sevgisi) gibi meydana gelmesi kocanın elinde olmayan yerlerde ise adalet "teklîf-i mâlâ-yutak" dediğimiz takat olunmayan şeyi teklif olacağından buna riayet şart değildir.¹⁸ Nitekim Ebu Dâvud'un rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerif'te Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in hanımları arasında taksim konusunda âdil olduğu ve şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir: **Ey Allah'ım, mâlik olduğum taksim budur, mâlik olmadığım ile beni sorumlu tutma.**¹⁹

Çok evlilik konusunu fiili olarak yaşayan kişilerin bu konudaki adâleti, en ince ayrıntılarına varıncaya kadar ilim sahibi hoca efendilerle görüşüp istişâre etmelerini tavsiye ediyoruz.

d- Babasını ve diğer mahremlerini, kocasının izni olmadan ziyaret etmesi veya onların ziyarete gelmesi:

Nasip olursa İslâm Hukukuna göre, kocanın, hanımı üzerindeki haklarını yazarken, kadının kocasının izni olmadan evden çıkamayacağı gibi, kocasının izni olmadan da eve birilerini alamayacağını inceleyeceğiz. Ancak, akrabalık bağlarının kesilmemesi için koca izin vermese bile kadın, babasının veya diğer mahremlerinin ziyaretine gidebilir. Lâkin onların yanında gecelenmesi kocasının izni olmadan câiz değildir. Hanefî fukahası kaç günde bir, babasının veya mahremlerinin ziyaretine gidebileceği hususunda ihtilaf etmişlerdir. Bazıları babası için haftada bir derken, diğer mahremeleri için senede bir demişlerdir. Bazıları da ayda bir olarak ifade etmişlerdir. Ancak kabul olunan görüşün birinci görüş olduğunu kitaplarımızda görürüz.²⁰ Hocalarımızdan bazıları da bunun örfle alakalı olduğunu ifade etmişlerdir.

Kocasını izin vermese bile kadının mahremleri, kadının -evine yukarıdaki ihtilaf doğrultusunda- belli zamanlarda gelebilirler. Ancak İmam Ebu Yusuf'tan gelen bir rivayete göre kadının mahremlerinin, kadının yanına gelmelerinde meşakkat yoksa kadının, kocasının izni olmadan onların yanına gitmesi câiz değildir.²¹ Bu meselelerin değerlendirilmesinde anne-babanın veya diğer mahremlerin seferî mesafede olup olmamalarını da göz ardı etmemek gerekir. Zira kadının, kocasının izni olmadan belli zamanlarda bunların yanlarına gidebilmesi, bunların seferî mesafede olmamalarını ve yol emniyetin bulunmasına bağlıdır. Şayet anne-baba veya diğer mahremler seferî mesafede olurlarsa kadının, kocasını olmadan veya mahremsiz olarak onların

ziyaretine gitmesi câiz değildir.

Kadının kendi malının tasarrufuna mâlik olması da kadının haklarındandır.

e- Kadının, kendi malındaki hür tasarrufu:

İslâmiyet, insanlığa özel mülk edinme hakkı vermiştir. Ve bu mülk edinilen mallar, kişinin şahsî iradesi olmadan bir başkasının mülkiyetine girmez.²² Dolayısıyla evlilik, kişilerin şahsî mallarına ortaklığı gerektirmez. Evli olan erkek, hanımının malına mâlik olmadığı gibi kadın da kocasının malına mâlik değildir. Bâhusus kadın, kocasının evlilik esnasında elde ettiği mallara, boşanma sebebiyle İslâm hukukuna göre hak sahibi değildir. Aynı şekilde koca da hanımının malından, hanımının izni olmadan velev ki evin ihtiyacı için dahi olsa kullanmaya ve tasarruf etmeye hakkı yoktur. Zira ev için gerekli olan masraflar yukarıda da ifade edildiği gibi kocaya aittir.

Nasip olursa önümüzdeki ayda da kocanın, hanımı üzerindeki haklarını ve aralarındaki müşterek hakları beyan etmeye gayret edeceğiz. Rabbim cümle Ümmet-i Muhammed'e aile saadeti nasip eylesin. Âmin. Selam ve Muhabbetlerimle.

- DİPNOT -

1 - Ahzap Sûresi: 21

2 - El Ahvalü's-Şahsiyye, Muhammed Muhyiddin Abdülhamit, s:12

3 - El Mevsuatü'l-Fikhiyyetü'l-Müeyyessire, c:2, s:484

4 - Tebyinü'l-Hakaik, Babü'l-Mehr

5 - El İnaye Şerhü'l-Hidaye, Babu Beyi'l-Fasid

6 - İbni Abidin, Mesaili's-Şetta

7 - İbni Abidin, Mesaili's-Şetta

8 - ed-Dürü'l-Muhtar, cüz 3

9 - El Ahvalü's-Şahsiyye, Muhammed Muhyiddin Abdülhamit, 350

10 - El Ahvalü's-Şahsiyye, Muhammed Muhyiddin Abdülhamit, 182

11 - El-mevsua'tül-fikhiyye'tül-küveyti madde: "id-am"

12 - El-Mebcut (Bab'ul-nafaka)

13 - İbn-i Abidin, Babu'n-Nafaka - el Ahvalü's-Şahsiyye, Muhammed Muhyiddin Abdülhamit, 193

14 - İlmihal, İSAM, c:2, s:220

15 - Nisa Sûresi: 3

16 - Bak. Diyanet Vakfı Kur'an-ı Kerim Meali

17 - İbni Abidin, Mesaili's-Şetta

18 - İbni Abidin, Mesaili's-Şetta

19 - Ebu Davud, Nikâh: 39, No: 2134

20 - İbni Abidin, Mesaili's-Şetta

21 - Bak aynı eserin dipnotu

22 - Verasette ise ölüm vuku bulduğundan, dolayısıyla irade kalmadığından bu ibareye nakiz olarak getirilemez.

TOPARLANIN RAHMET MEVSİMİ ŞÂH-İRUSÜLÜYLE GELDİ

İşte yine mübârek mevsim olan üç aylar geldi hamdolsun. Ve gelirken yine boş gelmeyip rahmet hediyeleriyle geldi. Yorgun yüreklere kandillerini getirdi. Buyurun serinleyin, dinlenin, mânen ferahlayın, kirlerden, günahlardan arının, korunun dercesine...

Ömer DÖNGELOĞLU
www.omerdongeloglu.net

Muhterem dostlar ve can kardeşlerim, gözünüz aydın! İşte yine mübarek mevsim geldi hamdolsun. Üç aylar geldi ve gelirken yine boş gelmedi, bu mübarek mevsimin rahmet hediyeleriyle geldi. Yorgun yüreklere kandillerini getirdi. Buyurun serinleyin, dinlenin, mânen ferahlayın, kirlerden, günahlardan arının, korunun dercesine...

Değerli kardeşlerim, bu sene ilk kandilimiz olan Regâib kandili, Receb-i Şerif'in ilk Cuma gecesi, 3 Temmuz 2008'de inşaallah. Regâib: "Çok arzulanın, özlenen, ısrarla istenen" anlamına gelir. Regâib Gecesi çok mübarek bir gecedir. Bu geceyle alâkalı rivayetlerden birisi de, Sevgili Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in bu gece anne rahmine düş-

tüğüdür. Yani ihtiyar dünyamızın binlerce yıldır hasretle beklediği Habib-i Edibine kavuşma süreci fiilen bu gece başlamıştır. Hz. Âmine validemizin, kâinata en büyük hediye ve müjde olan Hz. Muhammed (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimize "hoş geldin" deme gecesi- dir bir anlamda...

İkinci kandilimiz ise inşaallah 29 Temmuz Salı gecesi Mirac-ı Mübîn'dir. Biz Ümmet-i Muhammed'e Rabbimizin verdiği en büyük onurlardan birisi de, bizzat Resûlullah Efendimizin, Rabbimizin huzuruna kadar yükseltilmesidir ki, adına mübarek kitabımız Kur'an-ı Kerim'de İsrâ Sûresi mevcuttur. İsrâ; "gece yürüyüşü" demektir. Yani Mirac gecesi Sevgili Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in, Mekke'deki Kâbe'den alınarak, Mescid-i Aksa'ya, Burak'la Hz. Cebrâil'in refakatinde götürülmesidir ki; bu kısım bizzat Kur'an'da an-

latılmıştır. Şüphesiz, kat'i doğru bir bilgidir. Mescid-i Aksâ'dan sonraki kısım, yani göğe yükseltileme olayı olan Mirac ise, Resûlullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in anlattığı hadîs-i şeriflerde mevcut olduğu için her Müslüman'ın bu olaya başından sonuna kadar inanması gerekir. Zaman zaman mü'minlerin tertemiz dimağlarını bulandırmak için abuk sabuk görüşler ileri sürüldüğünü esefle görmekteyiz. Acaba bu tarz yorum ve kanaat sahipleri, Hz. Ebu Bekir Efendimize ne yüzle bakacaklar yarın huzur-u ilâhî'de? Hz. Ebu Bekir (Radiyâllâhü Anh) İsrâ olayını kendisine alaylı bir şekilde anlatıp, îmânını bulandırmak isteyen müşriklere hitaben; "Bu söylediklerinizi Resûlullah mı söyledi?" dediğinde müşrikler "Evet, arkadaşın bir gecede Mekke'den Kudüs'e gidip geldiğini iddia ediyor. Ne diyeceksin şimdi? dediler. Hz. Ebu Bekir'i, "Sıddık" makamına yükselten şu muhteşem cevabı sadece o zamanın müşriklerine değil, sanki asırlar boyu hiç eksilmeyecek, sinsi ve çok yüzlü suratlara haykırırcasına diyordu; "Hz. Muhammed demişse, doğrudur, evet bir gecede Kâbe'den Kudüs'e gidip gelmiştir. Siz ne zannediyorsunuz, bu ne ki, O [Resûlullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)] bize gökten vahiy geldiğini haber veriyor, biz de 'âmennâ ve saddeknâ yâ Resûlellah' diyoruz." dedi. İşte, en üstün îman olan gaybî îman, Hz. Ebu Bekir'de şekil ve vücut buluyor ve o günden sonra, kıyâmete kadar Hz. Ebu Bekir'in lakabı "Sıddık" oluyordu. Demek ki Mirac, günümüzün sıddıklarını bulmak için, her yıl bıkmadan, usanmadan gönül kapılarımıza kadar geliyor.

Mirac-ı Mübîn'in bizlere hatırlattığı bir başka şuur da, çevresi mübarek kılınmış Kudüs/Mescid-i Aksâ şuurudur. Zira Sevgili Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in İsrâ Gecesi direkt Kâbe'den değil de, önce Mescid-i Aksâ'ya getirilişi ve oradan Mirac'a yürüyüşü bize bir şey anlatmak ister. Üstelik, Mirac Gecesi ümmete farz kılınan 5 vakit namazın, Hicret'ten 16-17 ay sonrasına kadar, Kudüs'e, Mescid-i Aksâ'ya yönelerek kılınışını da doğru okumak gerekir. Bunlara benzer daha pek çok hadiseden de anlayabileceğimiz

gibi, Mescid-i Aksâ, her Müslüman için müstesna bir öneme ve değere sahip olmalıdır. İşte tam da burada, şunu herkes kendine sormalıdır: "Benim için Mescid-i Aksâ nedir? O mübarek beldelerin bugünkü mahzun hâli ve mükedder halkı beni ne kadar ve nasıl ilgilendirmelidir? Neler yapabilirim?" Her Mirac Kandili'nde buna benzer sualleri kendimize sormalıyız ki Mescid-i Aksâ şuurumuz biraz daha gelişip artsın.

Yine mübarek üç ayların bize getirdiği hediyelerden birisi de 16 Ağustos Cumartesi gecesindeki Berat Kandili'dir. Hayatın iki cephesinde de bizlere rehber ve şefaathane kitabımız olan Hz. Kur'an'da, adına husûsi sûre bulunan berat; kelime olarak "kurtulmak, afv olmak demektir. Ramazan öncesi bizlere ihsan edilen bu gece, bağışlanmamız için muhteşem bir imkândır. Zaten Resûlullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin "benim ayım" dediği Şaban ayı, adeta Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in ümmetine devam eden sevgi, şefkat ve şefaatinin günümüzdeki açık bir delili gibidir. Öyleyse dostlar, Şaban ayını, hasret ve hicranıyla yandığımız Sevgili Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'le ünsiyet ve irtibat kur-

mamıza vesile bilmeli ve salât-ü selâm, oruç ve zikrullahla meşgul olmalıyız.

Ve mübarek Şehr-i Sıyam ve Şehri-Kur'an olan Ramazan ayı işte kapılarımıza kadar yine geldi. Hoşgeldin efendim, ne iyi ettin de geldin. Oruçlarını özledik; açların halini bizzat anlamak için... Sahurlarını bekledik; uzun yollara sabırla dayanmanın, açlığa, yokluğa, dünyalıklardan uzak durmaya başlamanın ne demek olduğunu yaşamak için... İftarlarını özledik; her zorluğun, yokluğun, açlığın ardından bir kolaylığın bulunduğunu Rabbimizin bir vaad-i ilahiyyesi olduğunun canlı şahitleri olmak için...

Ey mübarek Ramazan, mukabelelerine hasret kalmıştık; okuyanı Hz. Cebrâil, dinleyeni Hz. Muhammed Mustafa (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz olan soylu sünnet-i nebînin günümüzdeki şerefli hizmetkârları olma şuuruyla... Bu gün de mukabele okuyucuların, tıpkı Cebrâil (Aleyhisselâm) gibi Kur'an'a susamış yüreklerle

Kur'an tebliğcileri gibi; dinleyen mü'minlerin de Resûlullah'ın hafızasındaki Kur'an'ın Hz. Cebrâil tarafından teyid edilişi gibi Kur'an'la buluşmanın hazzını yaşar.

Gecenin karanlığı dünyayı sardığında, gönül dünyalarımızın bunalmışlığını Teravîh namazlarıyla rahata erdirmeyi özlemiştik. Zaten Teravîh de "rahatlamak" demek değil midir? Sadaka-i fıtır da, bir dilim ekmeğe muhtaç fakirlere el uzatmanın, bedenimizin zekâtını ödemek olusunu yaşamak için aylardır seni bekledik, ey on bir ayın sultanı...

Rabbimizin insanlığa son hitabı olan mübarek kitabımız Kur'an-ı Kerim'in levh-i mahfuzdan Hira-Nur dağına indirilen mübarek ay; bizi Ümmet-i Muhammed kılan, izzeti ve şerefi gecelerinde ve gündüzlerinde arama tefekkür ve sohbet anlarına hasret kalmıştık.

Ve insanlığa Son Peygamberi hediye eden ay; Ramazan-ı Şerif ayı, iyi ki geldin efendim. Her sene gelişinle sanki Kuba'da Resûlullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'i karşılayan Medineliler gibi heyecanlanırsınız. Sevinç ve maneviyat dolar mü'minlerin yüreklerine. Sahur sofralarına en güzel yemekler hazırlanır, annelerimizin, teyzelerimizin, yengelerimizin elleriyle. Sanki Eba Eyyub-el Ensârî'nin evindeymiş gibi, "Buyur ya Resûlullah, senin için hazırladık" dercesine. Seni bulamayınca Efendim, sevinirsin ve memnun olursun ümidle, garipleri ve fakirleri, talebeleri çağırırız iftar ve sahur sofralarımıza...

Hele o hüzün ve hıçkırık dolu son günlerin... Sanki babasının ayrılığını hissedip de dayanamayan Hz. Fatma'nın yüreği gibidir yüreklerimiz. Adına bile ihanet edilerek değiştirilmeye çalışılan, oruçlunun ödülü hissiyle Ramazan Bayramı'nı idrak ederiz. Kabir ziyaretleri yapıp, akraba ve büyüklerimizin ellerini öperek, onuru incinmiş ve suratı asılmış insanlığa tebesüm ve ümit şakaları gibi sevinçler, mutluluklar ikram ederiz bu mübarek bayramımızda. Ama en önce Rabbimize teşekkür etmek için kılarız bayram namazlarımızı.

Üç aylarınız ve Ramazanı Şerifiniz mübarek olsun, selâm ve dualarımla fî emânillah...

REGÂİB GECESİ

Bu mübârek aylar ve geceler; geçici hevesler ve sonu gelmez emeller peşinde koşuşturma içinde geçen hayatımızda bir soluklanma, durup düşünme, iç dünyamıza dönüp geçmişimizin bir muhasebesini yapma fırsatı sunmaktadır. Kıymetini bilip, feyiz ve rahmetinden istifade edelim.

Adem ŞENER
bilgi@arifandergisi.com

Receb-i Şerif ayı haram aylardandır ve hatta onların en üstünüdür. Zira Hazret-i Muhammed'in (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) yaratıldığı tertemiz nutfesi Receb-i Şerif ayının ilk Cuma gecesi Hazret-i Abdullah'ın sulbünden Hazret-i Amine'nin rahmine intikal etmiştir. Bu gece, Allâh-ü Teâlâ katında değeri çok büyük olan bir gece dir. Bu geceye Regâib (bol bahşişler ve ihsanlar) Gecesi denilir.

Hazret-i Enes İbn-i Mâlik (*Radiyâllâhü Anh*)'dan rivayet edildiğine göre Efen dimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuşlardır: "Receb-i Şerif ayının ilk Cuma gecesinden gafil olmayın. Çünkü o gece, meleklerin kendisine 'Regâib' (bol bahşişler ve hediyeler) ismini verdikleri bir gecedir. O gecenin üçte biri geçince göklerde ve yerde bir melek

kalmayıp hepsi Kâbe-i Muazzama'da ve etrafında toplanırlar.

O anda Allâh-ü Teâlâ o meleklerle bir tecelli ile muttali olarak:

'Ey benim meleklerim! Benden dileğinizi isteyin' diye buyurur. Bunun üzerine meleklerle de 'Senden dileğimiz, Receb-i Şerif ayında oruç tutanları affetmelidir' diye niyaz ederler. Bunun üzerine Allâh-ü Teâlâ 'Muhakkak ki Ben, bunu yaptım (yani Receb-i Şerif ayında oruç tutanları affettim)' diye buyurur."

Hatib-i Bağdadi (*Kuddise Sirruhu*)'dan rivayet edildiğine göre Allâh-ü Teâlâ, Receb-i Şerif ayının ilk Cuma gecesi Hazret-i Muhammed (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'i yaratmayı murad ettiği zaman, Cennet bekçisi Rıdvan'a Firdevs Cennetinin kapılarını açmasını emretti ve göklerde ve yerde bir münâdi şöyle nidâ etti:

"Dikkat edin! Bu gece, hidâyet rehberi son peygamber Hazret-i Muhammed

(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in kendisinden yaratılacağı gizli ve saklı nur, Âmine'nin karnında karar kıldı. Orada yaratılışını tamam bulacak, müjdeleyici ve korkutucu olarak insanlara gönderilecektir."

Rivayet edilmiştir ki: "Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in yaratılacağı temiz nutfe, annesi Hazret-i Âmine'ye intikal ettiği Regâib Gecesi'nde melekût ve ceberût âleminde şöyle nidâ edildi:

Parlak, mukaddes yerleri güzel kokularla kokulayın,
Yüce ve şerefli mekânları buhurlayıp tütsüleyin,
Safa'daki saflara ibâdet seccadesi döşeyin,
Sıdk ve safa ehli Mukarrabîn Meleklerin saf tutması için.

Gizli nur, (Nur-u Muhammedî) güzel akıl ve korunmuş bir şeref sahibi Amine'nin karnına intikal etti."

Hazret-i Âmine'den rivayet edilmiştir ki:

"Hazret-i Muhammed (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'e Receb-i Şerif ayında hâmile kaldım. Yine o ay içerisinde bir gece uykuda iken odama güzel yüzlü, misk kokulu ve nurlu bir zat girdi.

'Merhaba ey Muhammed (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)!' dedi.

'Sen kimsin?' dedim.

'İnsanlığın babası Âdem (Aleyhisselâm)' dedi.

'Niçin odama girdin?' dedim. Buyurdu ki;

'Ey Âmine! Müjdeler olsun sana, insanlığın en hayırlısına hâmilesin.'

Hâmileliğin ikinci ayında odama mübarek bir zat geldi.

'Esselâmü aleyke ya Resûlüllah!' dedi.

'Sen kimsin?' dedim.

'Ben Şit'im (Aleyhisselâm)' dedi ve O da beni müjdeledi.

Hâmileliğin üçüncü ayında yine odama bir zat geldi.

'Sen kimsin?' diye sordum.

'İdris'im (Aleyhisselâm) dedi ve O da beni Habib-i Kibriya (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) ile müjdeledi.

Dördüncü ayda da öncekiler gibi bir zat geldi. Ona da kim olduğunu sordum. Hazret-i Nûh (Aleyhisselâm) olduğunu söyledi, nusret ve fütuhât ile beni müjdeledi.

Beşinci ayda da aynı şekilde mübarek bir zat geldi.

'Kimsiniz?' diye sorunca:

'Hûd'um (Aleyhisselâm) dedi ve beni kıyâmet gününün şefaatchisi ile müjdeledi.

Altıncı ayda da şanı büyük olan bir zat geldi.

'Kimsiniz?' diye sorunca:

'Halil İbrahim'im (Aleyhisselâm) dedi ve O da bana Yüce Peygamberin (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) gelişini müjdeledi.

Yedinci ayda Hazret-i İsmail (Aleyhisselâm), sekizinci ayda Hazret-i Mûsa (Aleyhisselâm) ve dokuzuncu ayda Hazret-i Meryem oğlu İsa (Aleyhisselâm) geldiler ve hepsi de muhterem Resul (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in gelişini müjdelediler."

REGÂİB GECESİ'NİN GÜNÜNDE TUTULACAK ORUÇLAR

Receb-i Şerif ayı Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in çokça oruç tuttuğu aylardandır. Abdullah İbn-i Abbas (Radyâllâhü Anhüma), Receb-i Şerif ayında Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in "Resûlüllah artık orucu bırakmaz" deyinceye kadar çok oruç tuttuğunu, bazen de "Resûlüllah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) artık oruç tutmaz" deyinceye kadar orucu terk ettiğini haber vermiştir.

Receb-i Şerif ayında ve özellikle Regâib Gecesi'nin günü olan 5 Temmuz Cuma günü (ki bu sene Receb-i Şerif ayının da ilk gününe tevafuk etmektedir) tutulacak olan orucun fazileti hadîs-i şeriflerde şöyle zikredilmektedir:

Hazret-i İbn-i Abbas (Radyâllâhü Anhüma)'dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmaktadır: "Receb-i Şerif ayının ilk gününün orucu, üç senenin (günahlarının) keffaretidir. İkinci gü-

nün orucu iki senenin, üçüncü günün orucu ise bir senenin keffaretidir. Bundan sonraki her gün bir aylık bağışlanmadır.”

Bir hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)’den şöyle rivayet edilmektedir: **“Receb-i Şerif ayının ilk gününü oruçlu geçiren kimseden cehennem gök ile yer arası kadar uzaklaşır.”**

İslam Âlemi Regâib Gecesi’ni her yıl maalesef hü-zün, keder ve kalplerdeki burukluğu yaşayarak geçirmektedir. Müslüman’ın dertleriyle dertlenmek, böylesi önemli gün ve gecelerde kurtuluşları için dua etmek gerekir. Geçmiş günahlardan arınmak ve gelecekte bir takım nimet ve ikramlara kavuşabil-mek için bu geceyi ve bu geceyle başlayan mübarek üç ayları fırsat bilmelidir. Başta tevbe istiğfar olmak üzere ibâdet ve zikir üzere geçirilen bu gün ve geceler, cemaatle namaza da devam edilerek birlik ve beraberliğe özen gösterilmelidir.

Rabbimize verdiğimiz söz gereği dosdoğru yol üzerinde kalmak, kalben ve zihnen dalâlete düş-memek ve düşürülmemek için dil, gönül ve amel bütünlüğü içerisinde dua ve niyazda bulunmalıyız. Böyle feyizli ve bereketli gecelerde bir taraftan affi-mizi isterken diğer taraftan anne-babamızdan hayır dua almaya, akraba, komşu ve arkadaşlarımızın gönülleri kazanmaya ve aramızdaki ilişkileri güçlen-dirmeye çalışmalıyız.

Ayrıca aramızda dargınlık bulunan kardeşlerimizle

bu mübarek gecenin aydınlığında buluşarak barışa-lım, kırılan gönülleri tamir edelim. Hiç şüphe yok ki bu gayretler, Allah’ın rızasına ermemize vesile ola-cağı gibi birlik ve beraberliğimizin pekişmesine de önemli katkılar sağlayacaktır.

İhtirasların sınırsız hale geldiği, çok küçük menfa-atlerin bile düşmanlığa ve kine yol açtığı, ikiyüzlülü-ğün yaygınlaştığı, yalan ve hilenin arttığı, aldatan ve aldatılanların çoğaldığı, maddi değerlerin önemsenip mânevî değerlerin dikkate alınmadığı, sözü ve dav-ranışlarıyla örnek olacak kimselerin azaldığı böyle bir zaman içerisinde Regâib gecesini vesile kılarak kendi özümüze dönmeli, yaptıklarımızı gözden geçirmeli-yiz. Geçici hevesler ve sonu gelmez emeller peşinde koşuşturma içinde geçen hayatımızda bir soluklanma, durup düşünme, iç dünyamıza dönüp geçmişimizin bir muhasebesini yapma fırsatı sunan bu mübarek gecenin lütfünden istifade edelim.

Bu mübarek geceler hakkında aile efradımıza özel-likle çocuklarımıza lüzumlu bilgiler vermeli, mânâ ve ehemmiyetini anlatmalı ve benimsetmeliyiz. Böylece onların da bu gecenin feyzinden istifade etmesine ve-vele olmalıyız. Regâib Kandili’nin aydınlattığı mânevî ortam, bizlere dengeli hayatı kurmamızı, dinin genel ibâdet ve hayır anlayışına uygun olarak kendimiz ve çevremiz için yararlı davranışlarda bulunmamızı sağ-layacak bir şuur tazeleme imkânı sunmaktadır.

Şayet sen uyanırsan, Regâib Gecesi senin ve bü-tün Müslümanlar için mutluluk ve ilâhi beşâretlere vesile olacaktır. İslâm’ı kendine yaşama düze-ni olarak seçersen, Kuran’ın emir ve yasaklarıyla amel edersen, Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)’i kendine önder edinirsen, ızdırapların di-necek, çilelerin bitecek, elemelerin sona erecektir.

“Allah’ım! Receb-i Şerif ve Şâbân-ı Şerif ayını bize mübarek kıl. Bizi Ramazan-ı Şerif’e ulaştır.”

DİPNOTLAR

- 1 - Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/331, el-Hubevi, Dürretün Nasihin:47
- 2 - Mehmed Rahmi, Tefcirut Tesnim:193
- 3 - Mehmed Rahmi, Tefcirut Tesnim:193
- 4 - Mehmed Rahmi, Tefcirut Tesnim:196
- 5 - Buhari, Savm:52-53; Müslim, Sıyam:175-179; Ebu Davud, Sıyam:30; Nesei, Sıyam:34, 70; Darimi, Savm:33; Ahmed b. Hanbel:1/227, 231, 241, 301, 326, 3/104, 179, 230
- 6 - Nebhani, el-Fethul Kebir:7290, 2/24
- 7 - Safuri, Nüzhetül Mecalis:1/140

KUR'ÂN-I KERÎM'İ ÖĞRETMENİN FAZÎLETİ

“Her kim Kur’ân-ı Kerîmi okur ve onunla amel ederse, Kıyâmet günü onun ana - babasına öyle bir taç giydirilir ki, bu tâcın nûru, dünyadaki herhangi bir evde, aranızda güneş bulunduğu takdirde vereceği ışıktan daha güzeldir. Peki, ya Kur’ân-ı Kerîm ile amel eden kişinin bizzat kendi hâl ve şânı ne olacak dersiniz?” (Hadîs-i Şerif)

✦ Yakup YAZICI ✦
yakubyazici@hotmail.com

Kur’ân-ı Kerîm, Allah (Celle Celâlühü)’nun en şerefli varlık olarak yaratmış olduğu insan oğluna gayb âleminden göndermiş olduğu ilâhî fermânıdır. Rabb’imizin ezeli ve ebedî hitâbı, insanlık âlemine, Son Peygamberiyle gönderdiği, son kitâbıdır.

Kur’ân-ı Kerîm, Âdem (Aleyhisselâm)’ı Cennetten indiren Yüce Mevlâ’nın, Âdem (Aleyhisselâm)’ın çocuklarını yüceler yücesine yüceltmek için

semâdan uzattığı, “**muhkem ve kopmaz ip**” idir.

Kur’ân-ı Kerîm, kitapların en şerefli sidir. Onunla alâka kuran her şey şeref kazanır.

Bir deri parçası işlenip ayakkabı olur ve ayaklar altında eskimeye mahkum olurken, bir başka deri parçası tabaklanıp işlenir. Bir Mushafın cildi olur. Dışına yapışık bulunduğu Mushaf hürmetine, o deri parçasına **abdestsiz el sürmek câiz olmaz.**

Sevgili Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bir çok hadîs-i şeriflerinde, bu ilâhî mektubun okunup okutulmasını teşvik sadedinde -her biri diğerinden

Kıyâmet günü, çocuklarını Kur’ân-ı Azîmüştân’ın tâlim ve terbiyesiyle yetiştiren ebeveynler gıpta edilecek bir mertebede olacaklardır. Öyleyse bu dünyanın mal, mülk, servet ve makam sâhiplerine değil de, Kur’ân hâмили ve hâdimi olanlara gıpta edilmeli, Kur’ân ehli ve Kur’ân ahlâkına sâhip hayırlı çocuğu olan kimselere imrenilmelidir.

güzel- vermiş olduğu müjdelere vardır. Kur'ân okumanın faziletini beyan ederken; veciz ifadeler, teşbih ve temsillerle bunu zihinlere yerleştirmiştir.

Bunlardan biri de Sevgili Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in, çocuğuna Kur'ân eğitimi veren veya verdiren ana - babaya vermiş olduğu müjdedir. Bu hadîs-i şerifte görünüşte mânâ çok açık, ancak dikkatlice bakıldığı zaman ilk bakışta görülmeyen bir takım inceliklerin varlığı anlaşılır. **“Her kim Kur'ân okursa”** ve buna benzer ifadelerle başlayan bir çok hadîs-i şerif vardır. Bu hadîs-i şerifler, genel olarak sonuçta, okuyana müjde ile biter. Mesela:

“Her kim Allah (Celle Celâlihü)'nün kitabından bir harf okursa, o harf sebebiyle o kişiye (en az) bir hasene yazılır. Hasene de (en az) on misli ile mükâfatlandırılır. Lâkin (dikkat edin) ben size 'Elif lâm mîm' bir harftir demiyorum. 'Elif' bir harf 'Lâm' bir harf, 'Mîm' bir harftir.”

Kur'ân ehli, kıyâmet günü mânevî bir vasıtaya, âdetâ bir asansöre bindirilerek ona: denilecek. O da okuyacak, okumuş olduğu her âyetle makamı yükseltilecektir.

Baş taraftaki hadîs-i şerifin evveli, umumîlik bildiren **“Her kim Kur'ân-ı Kerîmi okur ve onunla amel ederse”** şeklinde başlıyor. Bunu işiten kişi, benzeri hadîslerde olduğu gibi gelecek müjde ve tebşirâtın; Kur'ân'ı okuyup onunla amel eden kişiyi ilgilendirdiğini düşünerek kafasında bir merak hâsıl oluyor: **“Kur'ân'ı okuyup onunla amel**

edene, Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) acaba ne müjde verecek?” diye düşünürken, cevap: **“Anne ve babasına nûrdan taç giydirilecek”** şeklinde geliyor. Anlaşıyor ki hadîs-i şerifin devamında müjdelenen, Kur'ân ehlini yetiştiren, yetişmesine rızâ gösteren, sebep olan anne ve babadır. Beklenilenin dışında bir cevap gelmesinden şunlar anlaşılıyor:

1- Anne - babalar çocuklarının Kur'ân eğitimine rızâ göstermeli, teşvik etmeli, üzerinde durup bu konuda harîs olmalıdır.

2- Anne - babalar çocuklarına Kur'ân-ı Mübîn'in lafzını öğretmekle yetinmeyip, onun âyetlerini anlayıp, ahkâmı ile amel etmeleri konusunda da gayretli olmalıdırlar.

3- Kıyâmet günü, çocukların Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın tâlim ve terbiyesiyle yetiştiren ebeveynler gıpta edilecek bir mertebede olacaklardır. Öyleyse bu dünyanın mal, mülk, servet ve makam sâhipleri değil de, Kur'ân hâмили ve hâdimi olanlara gıpta edilmeli, Kur'ân ehli ve Kur'ân ahlâkına sâhip hayırlı çocuğu olan kimselere imrenilmelidir.

Kıyâmet günü tüm insanlar, başlarında güneşin ışığından daha parlak nûrânî taçlar takılmış ışıl ışıl parlayan, parlıtı gözler kamaştıran kimseleri gördükleri zaman taaccüp edip şaşıracaklar ve hayretle soracaklardır:

“Kim bu insanlar? Acaba ne amel işlediler de bu makam ve mertebeye eriştiler? Tüm insanların arasından yıldızlar gibi parıldamalarının ve seçilmelerinin sebebi nedir?”

Onlara cevaben şöyle denilecektir:

“Bu kimseler nebî, âlim veya şehid değildir. Ancak bu kimseler, çocuklarının Kur'ân eğitimi almasına sebep olduklarından böylesine ödüllendirilmişler ve onurlandırılmışlardır.”

Hadîs-i şerifin burasında, işiten kimse kendini alamayıp sorusunu soracakken, Resûl-ü Ekrem Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) burada, can alıcı soruyu kendisi soruyor. Kur'ân ehlinin anne ve babası bu şekilde onurlandırıldığına göre, ya Kur'ân ile amel edenin bizzat kendisi ne gibi

ikram ve ihsanlara nâil olacaktır? Kur'ân'ın ahkâmı ile amel edip, ahlâkı ile ahlâklanan kimseler, ne gibi lütuflarla ödüllendirilecektir? Haram ve mekruhlardan uzak durması neticesinde acaba ne kadar **"afetin!"**ler alacak, Cenâb-ı Mevlâ'nın seçtiği ve sevdiği kullarla beraber nasıl tecellilere mazhar olacaktır?

Bu sorunun cevabı verilmeyip dinleyenlerin tasavvuruna bırakılmıştır. Adetâ **"Kur'ân ile amel edenlerin kendilerine verilecek hediye ve sevapları kelimelerle ifade etmek mümkün değildir. Akılınıza gelebilecek, âyet-i celîle ve hadîs-i şeriflerde haber verilen tüm müjdelerden nasibdâr olacaklardır"** denilmiştir.

Zîrâ bir kudsî hadiste Yüce Rabbimiz: **"Her kimi, Kur'ân okumak ve adımı zikretmek, Benden istemekten alıkoyarsa ona, isteyenlere verdiğimden daha fazlasını ve faziletlisini veririm."** buyurmuştur.

BENİM AHMED DİYE BİR ÇOCUĞUM YOK

Derler ki: Karadenizin bir köyünde yaşayan Fatma ana, oğlu Ahmed'i hâfız olsun diye medreseye göndermiş. Ama Ahmed bir türlü medreseye alışamayıp ana hasreti ve köyünün özlemiyle kıvranırmış. Fatma ana da Ahmed'inin hasretini çeker dururmuş. Bir evin bir evladı, Ahmed'i, Allah kelâmını ezberleyip hâfız olacak, gün gelip köyünde bülbül gibi Kur'ân okuyacak diye sabırla beklermiş. Günlerden bir gün Ahmed, yolunu bulup medreseden kaçmış. Yaya olarak uzun mesafeleri kat edip geç vakitte köyüne ulaşmış, evinin kapısını çalmış. Fatma ana, vakitsiz olarak kapının çalınmasına mânâ veremeyip sormuş:

- Kim o?

Dışarıdan Ahmet cevap vermiş:

- Ana ben geldim, oğlun Ahmed geldi? demiş.

Zannetmiş ki, anası kapıyı açıp boynuna sarılacak. Fakat hiç de öyle olmamış. Fatma ana, kilitli olan kapıyı açmadan içeriden cevap vermiş:

- Yalan söylüyorsun. Benim Ahmed'im medresede hâfızlık yapıyor. Zîrâ ben Ahmed'imi Rabbimin kelâmını ezberlemesi, cennet delikanlısı olması, Mevlâ'nın rızâsını kazanması için hocalarına teslim ettim, onun burada olması imkânsız. Ama sen, gerçekten Ahmed isen derhal geri dön.. Dönmezsen ben, Kur'ân'ı ve medreseyi terk eden Ahmed diye bir evladı kabul etmiyorum, demiş.

İşte bu şuardaki anne ve babalar için büyük müjdelere vardır. Şu fânî hayatta çoğu kere anne - babalar, **"Gördün mü? Filancanın oğlu tıp fakültesini, falanın**

ki hukuk fakültesini kazanmış" diye imrenerek söylerler. Halbuki sonsuz hayatta sorulacak sorulara, çocuklarının ve kendilerinin ne cevap vereceklerini hiç düşünmez ve tedbir almazlar. Çocuğunun üniversite sınavı için tedbirler alıp sonucunu merak ettiği gibi, sonsuz âhiret sınavını merak etmeyen, tedbir almayan anne ve babalar olmaktan Mevlâ Teâlâ bizleri muhafaza eylesin.

Kur'ân ehlinin âilesine sevinç haberi verilen bir başka hadîs-i şerif ise şudur:

"Her kim Kur'ân-ı Kerîm okur, Onu muhafaza ederse, yani Onun helâlini helâl kabul eder (helâllerle amel eder), haramını haram kabul eder (onlardan uzak durursa) Allah (Celle Celâlihü) onu Kur'ân sebebiyle Cennete koyar. Ve o kimseye, ailesinden, kendilerine Cehennem vacip olmuş on kişiye şefaathetme hakkı verir."

Kur'ân nûrdur, önünü ve yönünü Ona çeviren her insan, her şey Onun nuruyla aydınlanır. Kur'ân dünya ve âhireti aydınlatır.

Kur'ân'ın nûru kabri aydınlatır. Kur'ân'ın nûru anne ve babaların başında tâç olup, mahşer meydanını aydınlatır. Kur'ân, Sırât köprüsünde mü'minin önünü kandillerle donatıp onu Cennete koyar.

UBEYDULLAH HOCA EFENDİ

Ubeydullah Hoca Efendi, Bursa'da göreve başladıktan sonra yaptığı çalışmalarını ve takdire şâyan hizmetleriyle, Bursa halkının gönlünde âdeta taht kurdu. Hizmet çalışmalarını Bursa civarına da yayarak birçok insanın hidâyetine, birçok gencin okuyup ilim sahibi olmasına vesile oldu.

Ercan DURAK
bilgi@arifandergisi.com

Ubeydullah Hoca Efendi, 29 Nisan 1929 yılında Giresun'un Yağlıdere / Kızılcama köyünde dünyaya geldi. Hafızlığını bu köyde 6 ayda tamamladı.

Daha sonra İstanbul'a gelerek muhtelif hocalardan "sarf, nahiv, fıkıh, tefsir ve hadis" ilimlerini tahsil etti. On sekiz yaşında Edirne'de imamlık görevine başladı. Ardından Kasımpaşa Hacıhüsrev Câmii'nde ve Fatih'in Balat semtindeki Hacı İsa Câmii'nde imamlık görevine devam etti.

Ali Haydar Ahıskavî (*Kuddise Sirruhâ*)'nın cenazesinde bulunan Ubeydullah Hoca Efendi, Onun vefatından sonra kıymetli halefi Mahmud Ustaosmanoğlu Efendi Hazretleri'ne intisab etti.

İntisab etmesinin en önemli se-

bebinin: "Efendi Hazretleri'nin İslâmiyet'i yaşama hususundaki hassasiyeti ve gayreti" olduğunu söyledi.

Ubeydullah Hoca Efendi hakkında Efendi Hazretleri'nin söylediği şu söz çok mânîdardır:

"Bursa'daki üç tane "U" ile başlayanı severim. 1- Ubeydullah Hoca, 2- Ulu Câmî, 3- Uludağ.

1979 yılında, gönülden bağlı olduğu kıymetli üstadı Mahmut Efendi Hazretleri'nin emriyle, Bursa'ya giderek hizmetlerine orada devam etti. Bursa'daki, Soğanlı - İkiizler Câmii'nde imamlık görevine başlayan Ubeydullah Hoca Efendi, bu Câmide 65 yaş zorunlu emekliliğine kadar görevini bil-fiil sürdürdü.

Ubeydullah Hoca Efendi, Bursa'da göreve başladıktan sonra yaptığı çalışmalarını ve takdire şâyan hizmetleriyle Bursa halkının gönlünde âdeta taht kurdu. Hizmet çalışmalarını Bur-

sa civarına da yayararak birçok insanın hidâyetine, birçok gencin okuyup ilim sahibi olmasına vesile oldu. Tebliğ ve dâvet konusuna çok önem veren Hoca Efendi köy, kasaba, şehir demeden, bıkmadan usanmadan dolaşır, emr-i bil-mâruf, nehy-i anil-münker yapardı.

Şeker hastalığıyla birlikte pek çok hastalıkla mücadele etmesine rağmen, hizmet çalışmalarına son nefesine kadar devam etti.

Ubeydullah Hoca Efendi halk içinde gayet neşeli, yalnızken hüznüydü. Çok sabırlıydı, mâduriyeti olsa dahi hiç kimseye şikâyetlenmez, ağlanıp sızlanmazdı. En büyük özelliği; kesinlikle giybet yapmamasıydı.

Ubeydullah Hoca Efendi, 5 Mayıs 1957 tarihinde Fatma hanımla hayatını birleştirdi. Bu evlilikten üçü erkek, biri kız olmak üzere dört çocuğu dünyaya geldi. Çocuklarından iki tanesi vefat etti, bunlardan İhsan ve Abdurrahman Durdu ise hâlen hayattadır.

Hoca Efendinin eşi Fatma Hanım, 9 Eylül 1992 tarihinde vefat etti.

Ubeydullah Hoca Efendi, vaazlarında cemaati güldürür, ama güldürürken de düşündürürdü. Bazen "Uyuyor musunuz, duyuyor musunuz? Kabirde çok uyursunuz" diyerek dikkati çekerdi. Söylediği kâfiyeli sözler ve tekerlemelerle vaazlarına renk katardı.

Hoca Efendi bir gün celâli bir şekilde vaaz ediyordu. Cemaatten biri: "Aman Hocam bu vaazınızda çok sert konuştunuz" deyince, Hoca Efendi: "Büyük olunca dert, hoca konuşur sert" diye cevap verdi.

Ubeydullah Hoca Efendi bir keresinde, Efendi Hazretleri'ni ziyaret edip İstanbul'dan dönerken vapura biniyor. Öğle namazı vakti girince, vapurun alt kısmında uygun bir yerde namazını eda ediyor ve Kur'an okumakla meşgul oluyor. O esnada birden bağıra çağıra bir adam geliyor ve Hoca Efendi'nin Kur'an okumasına, sakalına, cübbesine ağır sözler sarf ederek sataşmaya başlıyor.

İşte o anda süratle yanlarına başka bir zat geliyor ve o saldırgan adamı tuttuğu gibi hırpalayarak çeke çeke oradan uzaklaştırıyor. Ubeydullah Hoca, bu olayın şokunu attıktan sonra, bu saldırgandan kendini kurtaran adamı bulup ona teşekkür etmek için bütün vapuru dolaşiyor. Her yere bakıyor fakat o adamı bulamıyor. Bu olay Efendi Hazretleri'nin kulağına gidince buyuruyor ki: "Ubeydullah Hoca'ya

yardım eden zat, Allâh-u âlem Hızır (Aleyhisselâm) olabilir."

Bütün ömrünü Hakk'a adanmış bir gönül insanı olan Ubeydullah Hoca, vefatından kısa bir süre önce mukaddes topraklara yolculuk ederek umre yaptı. Evvelce de hastalıkları devam eden Hoca Efendi, umre ziyareti sonrasında iyice rahatsızlandı. Derhal hastaneye kaldırılıp yoğun bakıma alınan Hoca Efendi, 9 Temmuz 2006 yılında bu fâni dünyaya gözlerini yumdu.

Gök kubbenin altında hoş bir sadâ bırakarak Hakk'ın rahmetine kavuşan Ubeydullah Hoca'nın cenâze namazı; Bursa Ulu Câmî'nin avlusunda, Türkiye'nin her yanından gelen sevenlerinin oluşturduğu kalabalık bir cemaat tarafından kılındı. İkinci namazının ardından, Soğanlı Mezarlığı'ndaki ebedi istirahatgâhına tevdi edildi.

- HOCA EFENDİNİN KENDİ KALEMİNDEN - İBRETİ SÖZLER! DİKKATLİ BAKSIN GÖZLER!

Dünyada kısa zaman kalacağız, eğer nasip olursa giderken bir kefen alacağız...

Onda da yoktur cep. Maddi sermaye geride kaldı hep.

Amel-i sâlihamız olsun, defterimiz sevapla dolusun. Yerimiz Cennet-i Firdevs olsun.

Âhiret için çok çalışalım, bundan sonra olsun buna alışalım.

Zararın neresinden dönersek kârdır, her yaptığımızdan soru cevap vardır.

Her nefeste Allah diyelim, yediğimizi de besmeleyle yiyelim.

Zamanlar geçtikçe gidiyor ömür, sen diyorsun ki kömürlükte bitti kömür.

Kömür tekrar alınır, dünyaya bir defa gelinir, kalınır. Müslümanlarda ilim, amel, ihlâs olsun, defterleri hayırla dolsun.

Hesaba çekilmezden evvel hesabımızı yapalım! Kâinatın Efendisi (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bize bunu buyurdu, kafa kulağıyla duyurdu.

Kulağının biri tencere, birisi de pencere olmasın. Gönlümüze Allah sevgisinden başka bir şey dolmasın.

*BU SÖYLENEN SÖZLER YETSİN,
HERKES HAK YOLUNA GİTSİN.*

Yazan: Ubeydullah DURDU, altına imzayı vurdu.

Rûhu için el-Fâtîha

İman Esasları

Ahmet Mahmut ÜNLÜ
bilgi@arifandergisi.com

Konu 20 : Müslümanların Cennete girmeleri, amellerinin karşılığı olmayıp, bilakis Allâh-u Teâlâ'nın fazl-u keremi ile olduğuna inanmak.

Mü'minlerin Cennetteki derecelerinin farklı olması amellerinin azlığı ve çokluğuna bağlıdır.

Ancak Cennete girmeleri Allâh-u Teâlâ'nın fazl-u keremine bağlıdır. Zira kulların yapmış olduğu ameller çok bile olsa, Allâh-u Teâlâ'nın verdiği nimeti karşılaması düşünülemez.

Nitekim Ebû Hureyre (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem); "Hiç birinizi ameli Cennete sokamaz" buyurdu. O zaman: "Sen de mi? Ey Allah'ın Resulü!" diye sorulduğunda Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): "Ben de (giremem). Ancak Allâh(-u Teâlâ) beni fazl-u rahmetiyle kuşatırsa (girebilirim)." buyurdu. (Buharî, Mezrâ:19 No:5349, 5/2147 Müslim, Sıfatü'l-Münafikîn:17 No:2816, 4/2169)

Konu 21 : Öldürülenin, eceliyle öldüğüne inanmak.

Şöyle ki; Allâh-u Teâlâ, öldürme hadisesinin gerçekleşeceğini, evveli olmayan ilmi ile bilmiş olduğundan öldürülenin ecelini ona göre belirlemiştir.

Katil ise yasak olan öldürme cinayetini işleyip, Allâh-u Teâlâ'nın takdirinin bu şekilde tecelli etmesine sebep olduğu için mes'ul olmuştur.

O halde öldürülen kişi için: "Eceli (ölüm zamanı) nı tamamlamadan ölmüştür." denilemez.

Konu 22 : Peygamberlerden sonra insanların en faziletlisinin Hazret-i Ebûbekr-i Sıddık ve Hazret-i Ömer (Radiyallahu Anhüma) olduğuna inanmak.

Konu 23 : Hazret-i Osman ve Hazret-i Ali (Radiyallahu Anhüma)'yı sevmenin gerekliliğine inanmak.

Ehl-i Sünnetin cumhûru (çoğunluğu)na göre, Hazret-i Osman, Hazret-i Ali'den üstündür. Bazıları bunun aksini iddia etmişlerdir.

Konu 24 : Veliler (Allâh-u Teâlâ'nın dostlarının) kerametlerinin hak olduğuna inanmak.

Veli: İmkân dâhilinde Allâh-u Teâlâ ve sıfatları hakkında bilgi sahibi olan, ibâdetlere devam eden, günahlardan kaçınan, lezzetlere ve şehvetlere dalmaktan yüz çeviren, dünyaya sırt çeviren, kalbine yönelen, Mevlâ Teâlâ'yı zikre devam eden kişidir.

Mucize: Peygamberlik davasıyla ilgili olan hârikulâde hadiselerdir.

Velilerin kerameti: Peygamberliği iddia etmemek şartıyla, onlardan zuhûr eden hârikulâde (âdet dışı) hadiselerdir.

İstidrac: İman ve amelle ilgisi bulunmayan kişilerden zuhûr eden hârikulâde hadiselerdir.

Veli olan kişi, bir Peygambere tâbi olduğunu ikrar ettiği için onun göstermiş olduğu keramet, tâbi olduğu Peygamber için mucize sayılır.

Bu kerametler ne gibi şeylerdir?

Tayy-i Mekân: (az süre içinde uzun mesafe kat etmek). Meselâ; Süleyman (Aleyhisselam)'ın adamı olan Âsaf İbn-i Berhiya'nın göz açıp kapama süresi içinde Belkis'in tahtını uzak bir mesafeden getirmesi gibi. (Neml Sûresi: 40) İhtiyaç duyulduğunda yenilecek, içilecek ve giyilecek şeylerin kendiliğinden ortaya çıkması.

Nitekim Hazret-i Meryem hakkında bu durum gerçekleşmiştir. (Ali İmran Sûresi: 37)

Su üzerinde yürümek, havada uçmak, cansız maddelerin ve hayvanların konuşmaları ve benzeri şeyler Selef-i Sâlih'in den, inkârı mümkün olmayacak derecede çok kişiden nakledilen hârikulâde hadiselerdir.

Konu 25 : Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in Cennetle müjdelemiş olduğu on kişinin cennetlik olduğuna dair şهادette bulunmanın hak olduğuna inanmak.

Nitekim Abdurrahman ibn-i Avf (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

- 1 – Ebu Bekir (Radiyallahu Anh) cennettedir.
- 2 – Ömer (Radiyallahu Anh) cennettedir.

- 3 – **Osman** (*Radyallahu Anh*) **cennettedir.**
 4 – **Ali** (*Radyallahu Anh*) **cennettedir.**
 5 – **Talha** (*Radyallahu Anh*) **cennettedir.**
 6 – **Zübeyr** (*Radyallahu Anh*) **cennettedir.**
 7 – **Abdurrahman bin Avf** (*Radyallahu Anh*) **cennettedir.**
 8 – **Sa'd** (*Radyallahu Anh*) **cennettedir.**
 9 – **Sa'id (bin Zeyd)** (*Radyallahu Anh*) **cennettedir.**
 10 – **Ebu Ubeyde bin Cerrah** (*Radyallahu Anh*) **cennettedir.**

(Tirmizî, Menakib:26, No:3747, 5/647, Ebu Davud, Sünnet:8, No: 4649, 2/623, Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, No:1675, 1/410, Ebu Ya'la, No:835, 2/147, Beğavî, Şerhus-sünne, No:3925, 14/128, İbni Hibban, No:7002, 15/463)

Yine böylece Hazret-i Hatice, Hazret-i Fâtıma, Hazret-i Aişe ile Hasen ve Hüseyin (*Rıdvânullahi Aleyhim Ecmâin*) ve diğer bazı sahabeler hakkında cennet müjdesi dünyada verilmiştir.

Bu hususta birçok hadîs-i şerif ve rivayetler mevcuttur.

Bunları veya bunlardan birini tenkit eden kişi mübtedi' (ehl-i bid'at)dir.

Biz bütün mü'minlerin cennet ehli, kâfirlerin de cehennem ehli olduklarına şahitlik ederiz fakat hakkında bir nas (ayet ve hadis gibi bir delil) bulunmadıkça belli bir kimsenin cennetlik veya cehennemlik olduğuna dair şahitlikte bulunamayız.

Konu 26 : Kitabın hak olduğuna inanmak

Yani hafaza meleklerinin, mükellef kulun taat ve isyanlarını yazdıkları divan haktır. Bu defter mü'minlere sağ elinden, kâfirlere ise sol ellerinden ve sırtlarının arkasından verilecektir.

Fâsık mü'mine defteri nasıl verileceğine dair ihtilaf varsa da, meşhur olan görüş; sağ tarafından verileceğidir.

Konu 27 : Sualin hak olduğuna inanmak.

Kıyamet günü hesap zamanı Mevlâ Teâlâ'nın, kullarına dünyada yaptıklarını sorması haktır. Mevlâ Teâlâ, mü'minlerin günahını teşhir etmeyip onlarla teke tek görüşecek ve neticede günahlarını mağrifet edecektir.

Kâfirler ve münafıklar hakkında ise bütün mahlûkatın huzurunda:

"İşte bunlar, Rablerine karşı iftirada bulunanlardır. Allah'ın la'neti o zâlimlerin üzerine olsun." (Hud Sûresi: 18'den) diye nida edilecektir.

Konu 28 : Havz-ı Kevser'in hak olduğuna inanmak.

Abdullah ibn-i Amr (*Radyallahu Anh*)'dan rivayet edildiğine göre bu hususta Resûlullah (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

"Benim havzım (açıları eşit olmak üzere) bir aylık genişliktedir. Onun suyu sütten beyaz, kokusu miskten daha hoştur. Bardakları gökteki yıldızlar gibi (çok)tur. Ondan (bir kere) içen artık ebedi susamaz." (Buharî, Rikâk:53, No:6208, 5/2405, Müslim, Fezâil:9, No:2292, 4/1793, Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, No:15123, 5/189)

Konu 29: İnsanların Peygamberlerinin, meleklerin Peygamberlerinden; meleklerin Peygamberlerinin, insanların Peygamber olmayanlarından; insanların Peygamber olmayanlarının da, meleklerin Peygamber olmayanlarından daha faziletli olduğuna inanmak.

Melek nev'inin Peygamberlerinin, insanlardan Peygamber olmayanlara üstün oluşu icma ile hatta zarûrî olarak sâbit olan bir hükümdür.

İnsan nev'inin Peygamberlerinin, melek nev'inin Peygamberlerinden, Peygamber olmayan insanların, Peygamber olmayan meleklerden üstün oluşu birkaç şekilde izah edilebilir.

a) Allâh-u Teâlâ meleklerle, Âdem (*Aleyhisselâm*)'a tâzim ve tekrim yolu ile secde etmelerini emretti.

Hikmetin gereği Allâh-u Teâlâ'nın, fazilet bakımından altta olanın üstte olana secde etmesini emretmesidir.

b) İlim ehli olan herkes;

"Allâh(-ü Teâlâ) Âdem (*Aleyhisselâm*)'a bütün isimleri öğretti." (Bakara Sûresi: 31'den) Ayeti ile Allâh-u Teâlâ'nın, Âdem (*Aleyhisselâm*)'ı meleklerden üstün kıldığını, Âdem (*Aleyhisselâm*)'in ilminin fazlalığı sebebiyle, tâzim ve terkimi hak ettiğini anlar.

c) "Şüphesiz ki Allâh(-u Teâlâ) Âdem (*Aleyhisselâm*)'ı, Nuh (*Aleyhisselâm*)'ı, İbrahim ailesi ile İmran ailesini seçip âlemlere üstün kıldı." (Ali İmran Sûresi: 33)

Bu ayet-i celilede zikredilen "âlem" kavramına melekler de dâhildir. Peygamber olmayan insanların, Peygamber olan meleklerden üstün tutulmayacakları icmâ ile istisna edilmiştir.

Bu istisna dışında ayetin genel hükmü bâkidir. Bu genel hüküm de; "insan nev'inin Peygamberlerinin, melek nev'inin Peygamberlerinden, Peygamber olmayan insanların, Peygamber olmayan meleklerden üstün oluşu"dur.

Osmanlı'da Dârü'l-kurrâlar ve Çocukların Hâfızlık Eğitimi

Osmanlı, Kur'ân-ı Kerim tâlim ve tedrîsi konusunda o kadar hassastı ki, 19. yüzyılda bu konuda bazı sıkıntılar ortaya çıkınca; padişah bir ferman çıkarttı ve "herkesin evlâdına buluğ çağına varıncaya kadar tecvit ve ilmihâl derslerini, Şerâit-i İslâmiyyesini öğretmesini, bunları öğrenmedikçe de onları mektepten alıp ustaya vermemelerini" emretti.

Ahmet BOZDOĞANLI
bilgi@arifandergisi.com

Osmanlı eğitim sisteminde Kur'an-ı Kerim tâlim ve tedrisi ehemmiyet noktasından ilk sırada gelirdi. Çocuklar, ebeveynleri tarafından medrese ve meslek öncesi ilk olarak mahallelerde açılan ve bugünkü ana okulu yaşıtı çocukların devam ettiği mahalle mekteplerine gönderilirdi. Bu mekteplerin ders programı yakından incelenirse görülecektir ki; bugün birilerinin yasaklamaya çalıştığı Kur'an ve îman eğitimi, Osmanlı eğitim sisteminin başlangıcı ve vazgeçilmezidir.

Osmanlı bu konuda o kadar hassastır ki, 19. yüzyılda bu eğitim hassasiyeti ile alâkalı bazı sıkıntılar ortaya çıkınca; hemen devlet adına padişah, duruma müdahale etmiştir. Nitekim 1244 [1828/29] tarihlerinde İstanbul kadılığına hitaben gönderilen bir fermanında "bir müddetten beri ehl-i İslâm

içinde, tâlim ve terbiye-i sıbyân hususuna ehemmiyet verilmez olduğundan, çoğunlukla insanların çocuklarını altı yedi yaşlarında mektepten alıp sanata verdiğinden ve bu yüzden de halkı cehâletin istilâ eylediğinden bahisle, herkesin evlâdına buluğ çağına varıncaya kadar; tecvit ve ilmihâl derslerini, şerâit-i İslâmiyyesini öğretmesini, bunları öğrenmedikçe de onları mektepten alıp ustaya vermemeleri" emr olunmuştu.

Çocuklar, mahalle mekteplerinde elif cüz'ünü bitirince, Amme cüz'üne terakki ederlerdi. Ders sırası "fergab" kelimesine gelince çocuğa küçük ve latif bir lâtife de yapılırdı. Çocuğun, hoca efendinin veya baş kalfanın huzurunda fergab kelimesini telâffuz etmesiyle beraber, çocuğun fesi arkadaşlarından biri tarafından kapılır, cüz kesesi başına geçirilir ve hânesine gönderilirdi. Hoca efendinin, baş kalfanın ve arkadaşlarının hediyesi

gönderilmedikçe çocuğun fesi iade olunmazdı. Bu hâl ebeveyn için bir terakki addolunurdu: "Şükürler olsun evlâdımızın bugününü de gördük" diyerek hâne halkı önce sevinç ve memnuniyetini gösterir ve arkasından da derhâl hediyeleri takdim ederdi. Talebeler önce Tebâreke, Kad semi'a ve Zâriyât cüz'lerini okuduktan sonra Mushaf-ı Şerif'e çıktıklarından, dersleri arasına tecvit dersi de ilâve edilirdi. Sonra temel itikadî bilgileri öğrenmesi için Mızraklı İlmihâl dersi de onu takip ederdi. Ayrıca bir de besmele-i şerifeye başlama cemiyetlerinde ve âmin alaylarında okutmak için çocuklara ilâhîler de meşk ettirilirdi. Mahalle mekteplerine "sıbyan mektebi" de denilmekte idi.

Hâfız olmak isteyen çocuklar, eğer okudukları sıbyan mektebinin hocası hâfız ve kurra'dan ise ona; değilse hıfz-ı Kur'an ettirmekle uğraşan huffaz ve kurra'dan bir zâta müracaatla hâfızlığa çalışırlardı. Bu arada hâfız olmak isteyen çocuk, önce peder ve vâlidesinin de iznini alırlardı.

Hâfız yetiştirmekle uğraşan hoca efendiler, ya Kur'an-ı Kerim okumadaki kudret ve maharetlerini belirten adlarla anılırlardı: Şimsir Hâfız, Demir Hâfız gibi... Ya da şekl-i şemallerine göre isimlendirilirlerdi: Köse Hâfız, Sarı Hâfız gibi. Umumiyetle her beldede Hâfız yetiştirmek üzere Dârü'l- Huffaz adı verilen medreseler de vardı. Buralara Dârü'l-kurra da denilmekte idi.

Dârü'l-kurra'lar, usulüne göre Kur'an-ı Kerim okumayı ve ezberlemeyi öğrenmek isteyenler için vaktiyle ekseri hayır sahipleri tarafından şehrin uygun yerlerinde yapılmışlardı. Ayrıca bu güzel kargir binalarda hâfızlık ta'lim eden çocukların masrafını karşılamak ve hâfız çıkanların cemiyetlerinde sarf edilecek meblağı temin için her müessese için, ayrı bir de vakıf kurulmuştu. Dârü'l-kurra'larda çocukları ve büyükleri hıfz-ı Kur'an'a çalıştıran kurra efendilerin Osmanlı Hükümeti tarafından seçilerek tayin edilmiş başları "Reisü'l-Kurra" namıyla anılır, maaş ve vazifeleri vakıf tarafından verilirdi. Dârü'l-kurraları sabah erkenden açan, akşam kapayan, silip süpüren

kimseler olan bevvaplar da vakıf tarafından tayin edilirdi. Ayrıca gerekli tamirat için vakıftan tahsisatları da vardı. Yakacakları kömür de vakıf tarafından karşılanırdı. Her Dârü'l-kurranın mutlaka bir çeşmesi vardı. İçmek ve abdest almak için gerekli su buradan sağlanırdı. Gerekirse musluklu küpler de kullanılırdı. Dârü'l-kurraların içine yazın hasır, kışın keçe ve halılar döşenirdi. Dârü'l-Kurralarda her çocuk için ufak bir rahle ve bir de ufak minder bulunurdu. Hoca efendi için de bir sedir ile minderi ve önünde sedef kakma büyükçe bir rahle vardı. Devam edenler, hoca efendi gelmeden erkenden toplanıp, her biri kendi rahlesi başına oturup, Kur'an-ı Kerim'i ezberlemeye çalışırdı. Hıfza çalışanlar, Kur'an-ı Kerim'i her okuduğu zaman; abdestli olmak, çok temiz giyinmiş bulunmak, okumaya daima Besmele ile başlamak ve Kur'an-ı Kerim'i okuduktan sonra, yanında bulunan Mushaf-ı Şerif'i kesesine koyup-çıkarkirken öpüp başına kadar kaldırmak gibi usullere her zaman itina ile uymakta idiler.

Talebe efendiler ezber için şöyle bir usul takip etmekte idiler: Önce Kur'an-ı Kerim'den birer sayfa okur, ezberlemeye çalışır, yavaş yavaş ezberledikçe, hocasının karşısına oturur, o sayfaları ezbere okur ve hocasına dinletirdi. Bu suretle yavaş yavaş sûre ve cüzleri ezberine alırdı. Sonunda Kur'an-ı Kerim'in tamamını ezberlerdi. Fakat her okuyuşta, Mushaf-ı Şerif'i başından başlayarak ezberlediği yere kadar hocasına okuyabilirse, tam öğrenmiş olur ve bu şekilde Kur'an-ı Kerim'in hıfzını tamamlardı. Her gün çalışmak şartıyla nihayet

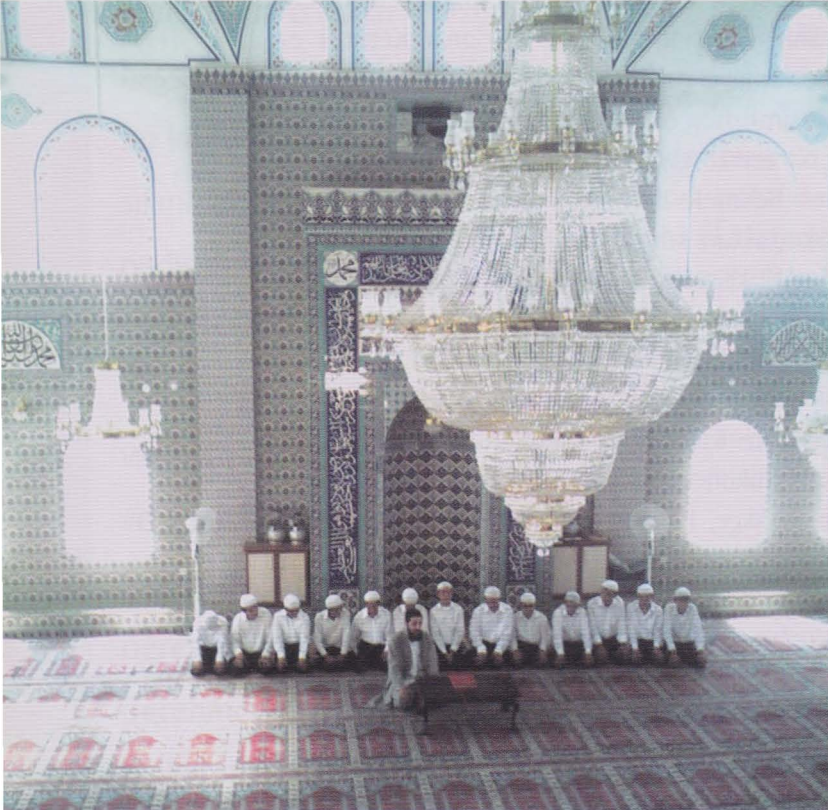
en fazla bir yıl zarfında hıfz-ı Kur'an tamamlanabilirdi. Hâfız-ı Kur'an çocuklar içinde, yaşları sekiz - dokuz olduğu halde; Kur'an-ı Kerim'i tamamlamış ve ezbere hiç hatasız okuyan pek çok küçük hâfız vardı. Herkes, o yaştaki çocukların bu halini "Kur'an-ı Kerim'in gizli hikmetlerinden" kabul ediyordu.

Çocukların Hâfızlık Merasimi

Özellikle zengin ailelerin çocukları, hâfızlığı tamamladığı zaman aileye ait konaklarda hususi bir hâfızlık merasimi yapılırdı. Önce; hocası çocuğun Kur'an-ı Kerim'in tamamını ezberlediğini pederine bildirerek müjdelirdi. Baba; hemen hoca efendi ile konuşup aralarında kararlaştırdıkları gün ve gecesi verilecek ziyafetin hazırlığına girişirlerdi. O gün için hoca, meşhur kurra efendilerinden on kişiyi de merasime davet ederdi. Davet edilen efendiler geldikçe, onları hoca efendi karşılardı. Hepsini bir odaya alınırdı, kahve yerine sıcak ve şekerli birer bardak süt ikram olunurdu. Sonra hazırlanan sabah yemeği için sofraya geçilir ve misafirler ayrı bir sofraya oturtulurdu. Yalnız hoca efendi çocuğun babasının sofrasına alınırdı. Yemekten kalktıktan sonra çubuk ve kahveler içilir, sonra da hepsi abdest alır, diğer bir odaya geçerlerdi. Odaya birkaç bardak, iki testi su, bir kenara da buhurdan konur, anber veya öd ağacı yakılırdı. Odanın bir kenarında da çocuğun

oturacağı ipek yüzü ufak bir minder ve bir bardak su bulunurdu. Çocuk ilk olarak hocasına karşı; besmele ile ezberden Fatihâ sûresini okumaya başlardı. Herkes onu dinler, şâyet yanlış okursa düzeltirlerdi. Odadakilerden biri odadan çıkmak isterse, çıkabilirdi. Çocuk çıkmak isterse, Kur'an-ı Kerim'i bırakacağı yerde durmak için "Sadakallâhü'l-azîm" der, dışarı çıkar, abdestini tazeleyerek yeniden gelir, bıraktığı yerden sûreleri okumaya devam ederdi. Okuma ilk önce iki saat sürerdi. Bu ilk programdan sonra bir müddet çocuk ve hocalar dinlenirler ve sonra yine okumaya devam ederlerdi. Okuma, akşama kadar sürerdi. Hoca efendiler, akşam yemeğini yedikten sonra tekrar Kur'an-ı Kerim okunan odaya çekilirler ve çocuğu dinlemeye devam ederlerdi. Hocalar, gece yarısına kadar çocuğa okutmaya devam ederlerdi. Misafir hocalar, gece çocuğun evinde misafir edilirdi. Sabahleyin kahve ve çubuklar verildikten sonra çocuk tekrar Kur'an-ı Kerim okumaya başlar ve o gün ezberden Kur'an-ı Kerim'i artık hatmetmiş olurdu. Hatimden sonra sabah kahvaltısı yapılırdı. Çocuğun velisi tarafından hocalara ipekli bohçalar içinde bir top ipekli Şam kumaşı, uçları ipek ve sırma ile işlenmiş yağlık denem beyaz çevreyle kalpak ve tad bağı ile beraber güzel kağıtlara sarılmış billur su bardağı ve sırma başlı keten abdest havlusu hediye edilirdi. Çocuğun pederi tarafından da hocaların her birine kıdemlerine göre uygun miktarda atiyeler takdim olunurdu. Çocuğun kendi hocasına ise o gün bir şey verilmezdi.

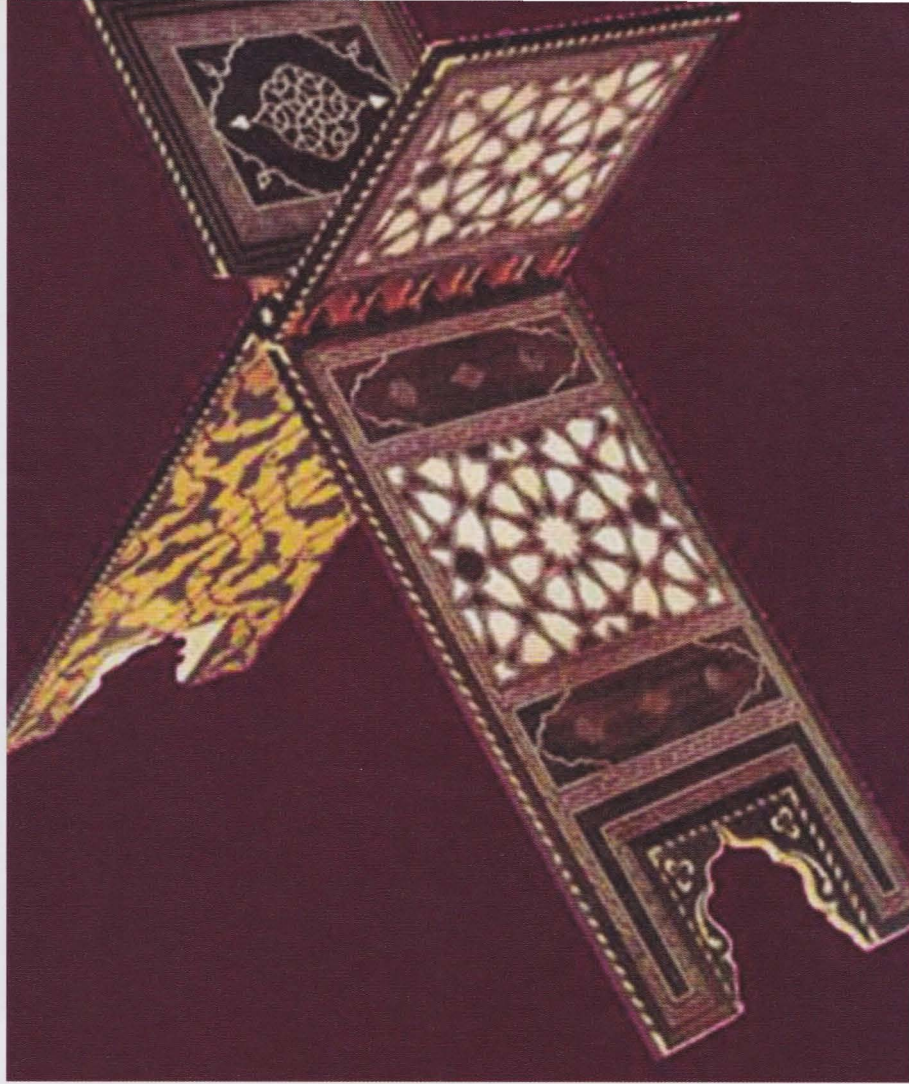
Kur'an-ı Kerim'in dinlenmesi artık o gün bitmiştir. Sıra resmen ve herkesin önünde yapılacak olan hıfz cemiyetine gelmiştir. Bu merasimin hangi gün ve nereden yapılacağı kararlaştırılmışsa; çocuğun pederi de ahbablarına tezkere yazarak onları resmen merasime davet ederdi. Hoca efendiler de kararlaştırılan camii şerife resmen davet edilirdi. O gün için çocuğun evinde de; yemekler ve diğer gerekli hazırlıklar yapılırdı. Gelen misafirleri çocuğun hocası karşılardı. Pederinin karşılamaya iştirak etmesi âdet değildi. Misafirlere kahve ve çubuk ikram edilirdi. Davetliler arasındaki hoca efendileri, çocuğun hocası alır, birlikte aynı sofraya oturtulurdu. O sofraya hocalardan başkası oturtulmazdı. Diğer misafirler de kurulan diğer sofralara alınırdı. Yemekten sonra kahve ve çubuk verilirdi. O vakte kadar da camide öğle na-

mazı kılınmış, cemaat çıkmış bulunurdu. Konaktan, cemiyetin yapılacağı camiye hademeler gönderilirdi. Cami ortasına daire şeklinde, etrafı bol sırma saçaklı kırmızı ihramlar serilirdi. Mihrabın önüne gelen yere sırma işlemeli büyük bir seccade yayılır, önüne sedefle işlenmiş müzeyyen bir rahle ve üzeri ipek kumaş kaplı yüksek bir minder konurdu.

Hanımlar için de mihrabın karşısına gelen yere boydan boya kafes çekilir, içine yine sırma saçaklı kırmızı ihram serilir. Ortaya yayılan daire şeklindeki ihramların her iki yanına büyük gümüş buhur-dân ve gülab-dânlar hazırlanırdı. Gitme vakti gelince, konaktan hep beraber camiye gidilirdi. Erkek misafirlerden önce camiye kadınlar gelir, kafesin arkasına geçip mevkilerine göre ihramlar üzerine otururlar. Çocuğun kendi hocası, ona ayrılmış olan minder üzerine ve rahlenin önüne oturur. Diğer hoca efendiler de hocanın bağında mevki ve derecelerine göre yerlerini alırlar. Çocuğun pederi de misafirlerini hocanın sol tarafındaki münasip yerlere teşrifat usulüne göre oturtur. Üstleri sırmalı örtülerle örtülmüş küçük iskemleler üzerine konmuş bulunan buhur-dânlarda, anber ve öd ağacı yakılmaya başlar. Buhur-dânlara dikkat edilir, bittikçe buhurlar yenilenirdi.

Hıfz'ı tamamlayan çocuk, yeni dikilmiş elbiselerini giymiş ve başında mülk bulunduğu halde ortaya, hocası ve hazır olanların karşısına, sırma işlemeli büyük bir seccade üzerine otururdu. Sonra hoca efendiler sıra ile büyük bir saygı ve huşu içinde Kur'an-ı Kerim'den birer bölüm okumaya başlardı. Beş - on hocanın okuması bitince, evvelce kararlaştırılmış bir hoca tarafından uzun bir duâ okunurdu. Bu duâda; hâfız olan çocuğun pederi, vâlidesi ve kendisine uzun ömür, dirlik, esenlik, bolluk temenni edilir ve cemiyete son verilir. Böylece hâfız olan çocuk kalkar, terbiyeli ve hürmetkâr bir tavırla önce hocasının önüne varır, elini öperdi. Hocası da ona uçları sırmalı beyaz bir çevre verirdi. Daha sonra çocuk, pederinin, diğer efendilerin ve hazır olanların birer birer önlerine gider, ellerini öper; onlar da hakkında hayır duâ derlerdi. Nihayet intizam içinde ve teşrifat usulüne göre camiden çıkılır, cemaat ve misafir-

ler sessizce dağılırdı. Bu arada çocuğun ebeveyni tarafından; önceden çocuğun ezberini dinlemiş ve camide hazır bulunmuş olan hoca efendilerle, Kur'an-ı Kerim okuyanlara ve cami hademelerine uygun miktarlarda atiyyeler verilir.

Çocuğun vâlidesi, kadın misafirlerin en muhtemelerine ufak sakankurlar içinde cemiyette yakılan buhurdan bir miktar hediye ederdi. Bu hediyeye "İnşâallah sizler de çocuklarınızın böyle cemiyetlerinde yakarsınız" dileğini ifade ederdi. Çocuğun asıl hocası olan efendiye, vâlidesi tarafından müzeyyen bir bohça içinde bir cübbelik, iyi cins çuka ve iki top ipekli Şam kumaşı, bir sırmalı çevre, bel şalı yanı sıra, tabağı ve kapağıyla şerbet bardağı hediye edilirdi. Pederi de, hoca efendiye bir altın saat ile ayrıca atiyye de verirdi. Hanede bulunan bütün hademelere birer mintanlı kumaş, don, gömlek ve bir sırma çevre ile bir miktar atiyye dağıtırdı. Hanedeki cariyelere ise birer kat elbiselik kumaş ve atiyye verilir. Çocuğa da, pederi uygun miktarda para verdiği gibi; bir de Mushaf-ı Şerif ve bir altın saat hediye ederdi. Validesi ise; çocuğu Mushaf-ı Şerif için ağır sırma işlemeli bir kese ile yarım top şal vererek mükâfatlandırirdi.

Feyiz, nur ve bereket hazinesi Üç Aylar...

İnsanların bütün aylarda günahlardan kaçınmaları, Rablerine isyan etmemeleri gerekir. Fakat bu aylarda günaha düşmemeye daha çok dikkat edilmelidir. Çünkü haram aylarda günah işleyerek kendine zulmetmenin cezası, diğer aylara göre daha fazladır.

Ali EREN
alieren_vakit@mynet.com

4 Temmuz Cuma günü, Hicrî 1429 senesinin Receb ayının biri. Yani Receb'in ilk günü Cuma, ilk gecesi de Cuma gecesi oluyor. Receb ayının ilk gecesi Regâib Gecesi olduğu için, bu sene ilk gece aynı zamanda Regâib gecesidir.

Receb ayı, hem üç ayların ilki hem de dört harem / hürmetli aylardan biridir.

Tevbe Sûresinin 36. âyet-i kerîmesinde harem aylar hakkında şöyle buyruluyor:

"Şüphesiz, Allah katında ayların sayısı, Allah'ın gökleri yarat(maya başla)dığı gündeki kesin karar bildiren yazısında, Allah'ın (değişmez) kitabı (olan Levh-i Mahfuz)'unda ay olarak (hiçbir fazlalık bulunmaksızın tamı tamına) on ikidir. Bu (on iki ay)dan dördü haram / muhterem / hürmetli aylardır..."

Âyet-i kerîmede zikredilen dört ay, Zilkâde, Zilhicce, Muharrem ve Receb aylarıdır. İlk üçü, senenin 11'inci, 12'nci ve 1'inci ayları olup peşi-peşine gelir, senenin 7'nci ayı olan Receb ayı

ise ayrıdır. Onun için bu ayın bir adı da Recebü'l-ferd'dir. Ferd, tek demektir.

Kur'an-ı Kerim'de bir çok âyette beş vakit namazı kılma emri verildiği halde, orta namaz (ikindi) hakkında ayrıca emir var. Aynen bunun gibi, yukarıda meâlini verdiğimiz âyet-i kerîmede diğer aylardan ayrı olarak haram aylara ayrıca dikkat çekiliyor.

Aslında, insanların bütün aylarda günahlardan kaçınmaları, Rablerine isyan etmemeleri gerekir. Fakat bu aylarda günaha düşmemeye daha çok dikkat edilmelidir. Çünkü haram aylarda günah işleyerek kendine zulmetmenin cezası diğer aylara göre daha fazladır.

Câhiliyet devri Arapları bile haram aylara çok hürmet ederlerdi. İşleri güçleri birbirleriyle harp ve cidal olduğu halde, Receb ayı girer girmez silahlarını bırakırlar, bir ay boyunca asla silah sesi duyulmazdı. Herkes kılıcını kınına koyar, kimse kimseye bir şey yapmazdı.

Kan dâvası herkesi sardığı halde, bir kimse Receb ayında babasının kâtilini görse bile görmezden gelirdi. Babasını öldüreni bulup öldürmek için çıkmış olduğu

halde, Receb ayı girmişse ona asla dokunmazdı.

Câhiliye devrinde Araplar, kendilerine zulmeden bir zâlimin helâki için duâ edecekleri zaman Receb ayının gelmesini beklerler, Receb ayı gelince onun helâki için duâ ederler ve duâları reddedilmezdi.

* * *

Receb ayı, Nûh (*Aleyhisselâm*)ın, kendisine inananlarla beraber, gemiye binip tufandan kurtuldukları aydır.

Receb, insanın bir başkasına heybetli ve büyük görünmesi ve kendisine hürmet edilmesi mânâsına gelir. Bu ay da hürmet edilmesi icap eden bir ay olduğu için adına Receb denilmiştir.

Receb, hazırlanmak mânâsına da geliyor.

Peygamberimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz; "Receb ayında Şaban için çok iyilikler hazırlanır" buyurmuştur.

Receb, "tercib" yani Allah'ı tekrar tekrar zikretmek mânâsındadır. Nitekim melekler bu ayda Allah'ı çok tesbih ve takdis eder, çok hamd ederler.

Receb ayına, recme ayı da denilir.

Çünkü mü'minlere eziyet vermemeleri için şeytanlar bu ayda taşlanıp uzaklaştırılır.

Receb ayının bir adı da "Mutahhir"dır. Mutahhir, temizleyici demektir. Bu ay da, oruç tutanları günah ve hatalardan temizlediği için bu isim verilmiştir.

Receb kelimesinde üç harf vardır: Re, Cim ve Be...

Re rahmete, Cim cûd, yani cömertliğe, Be ise birre (ihšana) işaret olup, Allah'ın mü'minlere bu ayda bol bol rahmet, cömertlik ve ihsanı tecellî eder.

Receb ayına, "Şehru'l-Esam / sağır ay" da denilir. Bu ay, kulların kötülük ve günahlarına karşı sağırdır, kıyâmette insanların aleyhine şahitlik yapmayacaktır.

Peygamberimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in ifadesiyle: "Receb, Allah'ın ayıdır." Yani bu ay Allah'ın ismiyle yan yana zikredilmektedir. Bir kimse inanarak ve sevabını Allâh-ü Teâlâ'dan bekleyerek Receb ayında bir gün oruç tutsa, Allah'ın pek büyük olan rızasına mazhar olur.

Hadis-i şerifte, Receb ayının her bir gününde oruç tutanların ayrı ayrı mükâfatlara nâil olacakları beyan buyrulmaktadır.

Receb, tevbe ve kötülükleri terk ayıdır.

Receb, Şaban ayında sulayıp, Ramazan ayında meyvesini almak için ibâdet tohumunu ekme ayıdır.

Receb ayı gelince Peygamberimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle duâ ederlerdi: Ey Allahım! Bize Receb ve Şaban ayını mübârek eyle ve bizi Ramazan'a kavuştur.

Receb ayının ilk gecesinde duâların kabul edildiği beyan buyrulmaktadır.

İbâdet, tâat ve takvâsiyle meşhur halife Ömer ibn-i Abdülaziz hazretleri, Basra valisine yazdığı mektupta şunları yazmıştı:

Senede dört geceye dikkat edip ibâdetle geçirmen lâzımdır. Allâh-ü Teâlâ o gecelerde rahmetini saçar.

Bu geceler; Receb'in ilk gecesini, Şaban'ın on beşinci (Berat) gecesini, Ramazan'ın yirmi yedinci (Kadir) gecesini ve Ramazan bayramı gecesidir.

Receb ayı, içinde iki kandil bulunan bir aydır. İlk Cuma gecesini Regâib, yirmi yedinci gecesini ise Mirac kandilidir.

Peygamberimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in, sahâbelerinden Selman-ı Fârisî (*Radyallâhü Anh*) Hazretleri'ne tarif ve tavsiye buyurdukları, Receb ayında kılınması çok sevap olan 30 rekat namaz var ki, ihmal etmeyip muhakkak kılmak icap eder...

Peygamberimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) bu namazı tariften sonra: "Duân kabul edilir. Allâh-ü Teâlâ, seninle Cehennem arasında yetmiş hendek yaratır. Bu hendeklerin her birisinin arası yer ile gök arasından uzaktır. Her rekat için sana milyon rekat namaz sevabı verilir" buyurmuşlar ve Cebrâil (*Aleyhisselam*)'dan naklederek, bu namazı münafikların kılamayacağını haber vermişlerdir.

Bu namazın ilk on rekatı Receb ayının biriyle onu arasında, ikinci on rekatı on biri ile yirmisi arasında, üçüncü on rekatı ise yirmi biri ile otuzu arasında kılınır.

Her rekatta Fâtiha'dan sonra üç Kâfirûn ve üç İhlas Sûresi okunur. Her iki rekatta bir selam verilerek kılınır.

Selman-ı Fârisî Hazretleri buyuruyor ki: "Ben bu hadîs-i şerifteki sevabı, sonsuz lütuf ve inayetleri görünce şükür secdesi yaptım."

* * *

Bu seneki Regâib gecesini aynı zamanda Recebin ilk gecesine denk geldiği için, hem duâların kabul edildiği bu gece, hem de Regâib gecesini aynı gece olup inşâallah çifte sevaba vesile olacaktır.

Regâib; "rağbet edilen, alâka gösterilen, değer verilen" demektir. Melekler bu geceye hürmet edip değer verdikleri için Regâib denilmiştir.

Tabii ki bu gecenin değeri, içinde tecellî eden sırlardan, feyiz, nur ve bereketlerin çokluğundan ileri gelmektedir.

Zilkâde ayının girmesiyle nasıl hac ayları ve hac mevsimi başlıyorsa, Receb ayının girmesiyle de oruç mevsimi başlıyor ve ibâdetlere daha fazla iştiaak oluyor. Tabii ki her ayda yapılan ibâdetlerin bir sevabı vardır. Fakat Receb ayıyla başlayan üç aylarda yapılan ibâdetlerin sevabı daha fazladır.

Mübârek gün ve geceler, duâların makbul olduğu Receb'in ilk gecesini başlıyor. Aynı ayda, Receb'in yirmiyedinci gecesinde Mirâc kandili var. Arkasından, Peygamberimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in "Benim ayım" buyurarak, benimseyip sahiplendiği Şaban ayı geliyor. Şaban ayının on beşinde de, yapılan ibâdetlerin, günahların affına sebep olduğu Berat Kandili var...

Bunların hepsi, Ramazan ayının öncülere ve müjdecileri...

Receb ve Şaban'da kalbler yumuşayıp, ruhlar sâfilleşir, nihayet Ramazan ayı gelir. Rabbim cümlemize Receb ve Şaban'da bereketler ihsan buyurup, Ramazan'a erişirsin. Âmîn...

Regâib Gecesinde Kılınacak Namaz ve Fazileti

Süleyman EMİN
bilgi@arifandergisi.com

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem), Regâib Gecesi Cenâb-ı Haktan has bir tecelliye ve birçok mânevî ihسانlara mazhar olmuştur. Bunun şükür ifadesi olarak on iki rekât nâfile namaz kılmışlar ve bizlere de bu namazı tavsiye etmişlerdir. Bu namazın kılınışı şöyledir:

Bu namaz 12 rekât olarak kılınır ve iki rekâtta bir selam verilir.

Her rekâtta; bir kere **Fâtîha** Sûresi, üç kere **Kadir** Sûresi, on iki kere **İhlâs** Sûresi okunur.

On ikinci rekâtın selâmı verilip namaz bitirdikten sonra, oturduğun yerde Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'e yetmiş defa Salât-ı Ümmiye okunur:

“Allâhümme salli alâ Muhammedin Nebiy-yil Ümmiye ve alâ Âlihi ve sellim”

(Ey Allah'ım! Nebiyyi Ümmi olan Hazret-i Muhammed (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'e ve O'nun âline salât eyle.)

Sonra tekrar secdeye gidilir ve secdede yetmiş defa şöyle tesbih eder:

“Sübbûhun Kuddûsün Rabbül melâiketi verrûh”

(Allâh-ü Teâlâ bütün noksan sıfatlardan münez-zeh ve mukaddestir. Meleklerin ve Rûh (Cebrâil)'in Rabbidir.)

Secdeden başını kaldırdıktan sonra kavmede (iki secde arasında otururken) yetmiş defa şöyle söyler:

“Rabbiğfir verham ve tecâvez ammâ ta'lemü, Feinneke Entel Azîzül E'zam”

“Ey Rabbim! Bağışla ve merhamet et. Bildiğin günahlarımdan (ki bütün günahlarımı bilirsin) geç (cezalandırma) şüphesiz ki Sen, Azizsin, Âzamsın.”

Bundan sonra ikinci kez secdeye varır ve tek-

rar bir önceki secdede olduğu gibi yetmiş kere **“Sübbûhun Kuddûsün Rabbül melâiketi verrûh”** diye tesbihte bulunur.

Bu tesbih yetmiş kere söylendikten sonra secdeden kalkmadan duâ eder ve Allah'tan ne isteği, muradı varsa ister. Zira duâların mutlaka kabul olunduğu bu gecede, bu namazı kıldıktan sonra yapılan duâ asla geri çevrilmez biiznillah.

Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm buyurdu ki: “Nefsim Kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, herhangi bir erkek ve kadın bu namazı kılsa: Yüce Allah onun tüm günahlarını bağışlar. İsterse onun günahları denizin köpüğü kadar, kumların sayısı yahut yağmurların damlaları veya dağların ağırlığı kadar olsun. **Ve o kimse kendi yakınlarından yedi yüz kişiye kıyamet günü şefa-atçi olur.**

Regâib gecesinde kılınan bu namazın sevabı; kabre girdiği ilk gece, güler yüzlü, tatlı dilli olarak yanına gelir. Tatlı bir dille ona şöyle der:

- Ey Dostum! Sana müjdeler olsun ki sen artık her türlü sıkıntıdan ve zorluktan kurtuldun.

Bunun üzerine o kimse sorar:

- Sen Kimsin?! Vallahi senin yüzünden daha güzel yüzlü birini hiç görmedim. Senden daha tatlı dillisini hiç duymadım. Senin kokundan daha güzel bir koku koklamadım.

O cevaben der ki:

- Ey dostum! Ben **senin şu sene, şu ay, şu gece** kıldığın namazın sevabıyım. Bu gece sana geldim ki arkadaşın olayım. Yalnızlığını giderip sana arkadaş olayım. Kıyamet günü Sûra üflendiği zaman da, Arasat Meydanında başının üstünde gölgelik edeceğim.

Seni müjdelerim ki, Yüce Mevlâ'dan sana gelecek hayır hiç eksik olmayacak.

RECEB AYINDA KILINACAK NAMAZ

Selman-ı Fârisî (*Radiyallâhü Anh*), Rasûlüllah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

"Ya Selman, iman edenlerden kadın veya erkeklerden biri; bu ayda otuz rekât namaz kılsa, bu namazların her rekâtında dahi, Fâtiha Sûresini okuduktan sonra, üçer kere de İhlâs Sûresi ile, Kâfirun Sûrelerini okursa, Allâh-ü Teâlâ onun günahlarını siler.

Onun için vereceği ecir dahi, ayın tümünü oruç tutan kimsenin eciri gibidir. Gelecek seneye kadar namaz kılan kimsenin sevabını alır.

Her gün; o kimse için Bedir şehitlerinden bir şehidin ameli kadar amel sevabı verilir.

Her gün tutacağı oruç için, kendisine bir senelik ibadet sevabı yazılır.

Bin kat derecesi artar.

Ayın tümünü oruçlu geçirir de, anlatılan namazı da kılar ise; Allâh-ü Teâlâ, onu Cehennem azabından kurtarır; kendisine de Cenneti gerekli kılar. Ahirette de, Yüce Hakka yakınlarından olur. Bu durumu, bana Cebrâil (*Aleyhisselâm*) haber verdi ve şöyle dedi:

"Ya Muhammed! Kılınacak bu namaz, sizinle müşrikler ve münafıklar arasındaki alâmet sayılır. Zira, münafıklar, bu namazı kılmazlar."

Daha sonra, Selman (*Radiyallâhü Anh*) şöyle dedi:

"Ya Rasûlellah, bu namazın nasıl kılınacağını ve ne zaman kılınacağını bana bildir" diye sorduğum zaman, Rasûlüllah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz şöyle buyurdu:

"Ya Selman, Receb ayının ilkinde (ilk on günü) on rekât kılsın. Her rekâtında, bir kere Fâtiha Sûresini okursun. Her rekâtında, bir kere Fâtiha Sûresini okuduktan sonra; üç kere İhlâs Sûresini okursun. Üç kere de Kâfirun Sûresini okursun.

Namazı bu şekilde kılıp bitirdikten sonra; iki elini semaya açar şöyle duâ edersin:

Allah'tan başka ilâh yoktur; birdir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur; hamd O'na mahsustur. O öldürür; diriltir. O ölmez, diridir. Hayır Onun elindedir; O, her şeye kâdirdir.

Allah'im, verdiğine kimse engel olamaz. Engel

olduğuna kimse bir şey veremez. Bir iyilik sahibi kendiliğinden faydalı olamaz; zira iyilik Sendendir.

Bu duâyı bitirdikten sonra, elini yüzüne sürersin.

Receb ayının ortasında (orta on günde) dahi, on rekât namaz kıl. Her rekâtında bir kere Fâtiha Sûresini oku. Daha sonra üç kere İhlâs Sûresini oku; üç kere Kâfirun Sûresini oku. Namazı bitirip selâm verdikten sonra; iki elini semaya kaldır ve şu duâyı oku:

Allah'tan başka ilâh yoktur. Birdir, şeriki yoktur. Mülk O'nundur; hamd O'na mahsustur. Diriltir; öldürür. Kendisi ölmez, diridir. Hayır, O'nun elindedir; O her şeye kâdirdir. Vahid, Ehad, Samed, Ferd, Vitr ilâhtır. Kadın tutmamıştır; çocuğu yoktur.

Bu duâyı da okuduktan sonra, ellerini yüzüne sürersin.

Receb ayının son on günü içinde dahi, on rekât namaz kılsın. Her rekâtında, bir kere Fâtiha Sûresini okursun. Fâtiha Sûresini okuduktan sonra, üç kere İhlâs Sûresini okursun. İhlâs Sûresini okuduktan sonra; üç kere Kâfirun Sûresini okursun. Selâm verdikten sonra, ellerini semaya kaldır ve şu duâyı oku:

Allah'tan başka ilâh yoktur. Birdir, şeriki yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. Öldürür, diriltir. Hayır O'nun elindedir. Allâh-ü Teâlâ, Efendimiz Muhammed'e, Onun temiz âline salât eylesin. Güç ve kuvvet, ancak Yüce Azîm Allah'ındır.

Bundan sonra, ne gibi bir dileğin var ise dile, duân makbul olur.

Allâh-u Teâlâ, Cehennemle aranda yetmiş hendek açar. Her hendeğin eni boyu yerle sema arası uzunluktadır. Senin için, ayrıca bir milyon rekât namaz sevabı yazılır. Yine senin için Cehennemden berat fermanı yazılır; Sıratın geçmene yol verilir."

Selman (*Radiyallâhü Anh*) şöyle diyor:

"Rasûlüllah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz, bu hadîs-i şerifini tamamladıktan sonra; ağlayarak yere kapandım. Bu, bir şükür secdesi idi. Zira, çok büyük ihsan haberi duymuştum. Bilhassa sünnetle amel bâbında güzel bir şey bulmuştum.

Bir Peygamber

Hız. Nuh (a.s)

Nurullah SADIK
nurullahsadik@hotmail.com

Nûh (Aleyhisselâm)'dan Kur'ân-ı Kerîm ve hadîs-i şeriflerde çokça bahsedilmiştir. Kur'ân-ı Kerim'de Onun ismine izâfeten Nûh Sûresi de vardır. Asıl isminin Yesker olduğu, fakat kavminin kurtuluşu için çok ağladığından dolayı, ağlamak mânâsına gelen "nevh" kökünden türemiş olan "Nûh" sıfatı Ona isim olarak verilmiştir. Bu ismin kökeni "sami dilleri"nden gelmiştir. Onun zamanında meydana gelen Tûfan sebebiyle "İkinci Âdem (insanlığın ikinci babası)" diye de anıla gelmiştir.

Nûh (Aleyhisselâm) Kur'ân-ı Kerîm'de, şükür "çok şükreden kul" sıfatıyla anılmıştır: "Ey kendilerini Nûh ile birlikte (gemide) taşıdığımız kimselerin çocukları! Gerçek şu ki, O çok şükreden bir kuldu." (İsrâ Sûresi 3. Âyet)

Ulû'lazm peygamberler arasında Neciyullah (Allah'ın kurtuluşa erdirdiği kişi) denilen Nûh (Aleyhisselâm) hakkında Peygamber Efendimiz hadîs-i şeriflerinde buyurdu ki:

Melek-ül mevt Azrail (Aleyhisselâm) Nûh (Aleyhisselâm)'a geldiğinde dedi ki: "Ey Nûh, ey peygamberlerin en büyüğü (en yaşlısı), ey uzun ömürlü ve ey duâsı kabul olunan! Dünyâyı nasıl gördün?" Nûh (Aleyhisselâm) dedi ki: "Şöyle bir kimse gibi ki, kendisine iki kapısı olan bir ev yapılmış da birinden girmiş diğerinden çıkmıştır."

Hazret-i Mahammed (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz bir hadîs-i şeriflerinde buyurmuşlardır ki: Kiyamet günü peygamberlerin tebliğ vazifelerini yapmış olduğunu ümmetleri yalanlayacak. Peygamberler de, vazifelerini yapmış olduklarına dâir Ümmet-i Muhammed'i (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) şâhit gösterecekler. İşte Kur'ân-ı Kerîm'de Nûh (Aleyhisselâm)'dan çokça bahsedilmesinin bir sebebi budur.

Tûfan hâdisesi her ne kadar Nûh (Aleyhisselâm)'ın bedduâsı yüzünden meydana gelmiş olsa da; bin seneye yakın bir zaman yapılan tebliğ ve davete rağmen, inkarlarında ısrar edip, peygamberlerine her türlü eziyeti yaparak bu cezaya müstehak olmuşlardır. Dolayısıyla Cenâb-ı Allah Kuran-ı Kerim'de, Hazret-i Nûh'u temize çıkarmak için mükerrer sûrelerde, mükerrer âyetlerle Onun tebliğ için gösterdiği gayretten bahsetmektedir.

Hazret-i Nûh (Aleyhisselâm), oldukça bozulmuş bir kavme peygamber olarak gönderilmiştir. Nûh kavmi, putlara tapar, insanlara zulmeder ve kötülüğün her türlüünü açıkça işlerdi. Hazret-i Nûh ise, cemiyetin bu bozuk yapısına rağmen çocukluğundan beri doğru yolda bulunan, Allah-ü Teâlâ'ya ibâdet eden sâlih bir kul idi. Sulama işleriyle, çiftçilikle, hayvan yetiştirmekle, marangozluk ve ev inşasında çalışıyordu. Doğru yoldan ayrılmış olan insanların kötülüklerinden de tamâmen uzak duruyordu.

Elli yaşında iken, Allâh-ü Teâlâ, Onu insanlara peygamber olarak gönderdi ve dokuz yüz elli yıl tebliğde bulundu. Bu hususu Cenâb-ı Allah Kur'ân-ı Kerim'de şöyle ifade etmektedir:

Mevlâ Teâlâ buyurdu ki: "Biz Nuh (Aleyhisselâm)'ı kavmine Peygamber gönderdik. Onların içinde, elli yıl eksik olarak bin yıl kaldı." (Ankebut: 14)

İnsanlığın ilk devirlerinde, putperestlik yoktu. Katıksız ve doğru bir tevhid inancı vardı. Zamanla bu inanç bozuldu. Hazret-i Âdem'den, Hazret-i Nûh'a kadar olan dönemde putperestlik yaygın değildi. Ancak, Hz. Nûh'un kavminde işler değişti. Bu kavimde dindarlıkta temayüz etmiş; Vedd, Süvâ, Yeğus, Ye'ûk ve Nesr isminde beş önemli şahıs vardı. Bunlar bir nakle göre İdris (Aleyhisselâm)'ın ashabıydılar. Birbiri ardınca vefat etmeleri büyük üzüntü meydana getirdi. Geride kalanlar da onların hâtirasını canlı tutmak amacıyla onlara benzeyen beş

heykel yaptılar. Zaman zaman bu heykelle-ri ziyaret eder, o sâlih insanların nasihatlerini birbirlerine anlatırlardı. Ne var ki bir kaç nesil sonra gelenler, söz konusu heykelleri putlaştırarak tanrı ilan ettiler. Artık putperestlik bu topluluğun resmi dini olmuştu. İnanç sapkınlığı, ahlakî ve sosyal çözülmeyi de beraberinde getirdi. Cenâb-ı Allah da, bu kavmi hidâyete erdirmek için Nûh (Aleyhisselâm)'ı peygamber olarak onlara gönderdi.

Şüphesiz biz Nûh'u, kavmine, "Kendilerine elem dolu bir azap gelmeden önce kavmini uyar" diye peygamber olarak gönderdik. (Nûh Sûresi 1. âyet)

Nûh (Aleyhisselâm) kavminde toplumun genel ahlâkı bozdu; fakat o bozuk cemiyette, peygamberlik müessesesinden haberdar olan ve kendini ibadete verip, bir peygamberin gönderilmesini bekleyenler de vardı. Hatta kimileri kendini, "beklenen peygamber" zannediyordu. Fakat bu şeref (bir rivâyete göre marangoz olan ve mütevâzi bir hayat süren) Nûh (Aleyhisselâm)'a verilince; bundaki ilahî gayeyi kavrayamayan o insanlar da aleyhe döndü. Bununla da kalmayarak putperestlerin safına geçtiler. Bu durum Yûnus Sûresi'nde (meâlen) şöyle haber verilmiştir:

Nûh'un haberini onlara oku. Hani o bir vakit kavmine şöyle demişti: "Ey kavmim! Eğer benim sizin üzerinizde makamca büyüklüğüm ve Allah'ın âyetleriyle öğüt vermem size ağır geliyorsa, (biliniz ki) ben sadece Allah'a dayanıp güvenmişim. Artık siz de (bana) ne yapacağınızı ortaklarınızla beraber kararlaştırın ki işiniz size dert olmasın! Bundan sonra bana hükmünüzü uygulayın; bana mühlet de vermeyin! Eğer yüz çeviriyorsanız, sizden zaten hiçbir ücret istemedim. Benim ücretim, ancak Allah'a aittir. Bana Müslümanlardan olmam emredildi."

Kur'ân-ı Kerîm'de Hazret-i Nûh'un tebliğ ve daveti şu şekilde anlatılmaktadır:

Nûh şöyle dedi: "Ey kavmim! Şüphesiz, ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım. Allah'a ibadet edin. Ona karşı gelmekten sakının ve Bana itaat edin ki sizin günahlarınızı bağışlasın ve sizi belli bir vakte kadar ertelesin. Şüphesiz, Allah'ın belirlediği vakit gelince ertelenmez. Keşke bilseydiniz."

Nûh şöyle dedi: "Ey Rabbim! Gerçekten ben kavmimi gece gündüz (imana) davet ettim. Fakat benim davetim ancak onların kaçışını artırdı. Kuşkusuz Sen onları bağışlayasın diye kendilerini her davet edişimde; parmaklarını kulaklarına tıkadılar, elbiselerine büründüler, inanmamakta direndiler ve büyük bir kibir gösterdiler."

"Sonra ben onları açık açık davet ettim. Sonra, onlarla hem açıktan açığa, hem de gizli gizli konuştum."

Dedim ki: "Rabbinizden bağışlama dileyin; çünkü o çok bağışlayıcıdır. (Bağışlama dileyin ki,) üzerinize gökten bol bol yağmur indirsın. Sizi mallarla, oğullarla desteklesin ve sizin için bahçeler var etsin, sizin için ırmaklar var etsin."

"Size ne oluyor da Allah için bir vakar (saygınlık, büyüklük) ummuyorsunuz? Halbuki, O sizi evrelerden geçirerek yaratmıştır. Görmediniz mi Allah yedi göğü, tabaka tabaka nasıl yaratmıştır? Onların içinde nasıl ayı, bir ışık, güneşi de bir kandil yapmıştır? Allah, sizi (babanız Adem'i) yerden (bitki bitirir gibi) bitirdi (yarattı). Sonra sizi yine oraya döndürecek ve kesinlikle sizi (yeniden) çıkaracaktır. Allah yeryüzünü sizin için bir sergi yapmıştır ki, oradaki geniş yollarda yürüyesiniz." (Nûh Sûresi 2-20. âyet meâlleri)

Hazret-i Nûh'un asırlar süren îman mücadelesine rağmen kavmi iman etmedi, küfürde ısrar ettiler, ancak çok azı hidâyete gelip iman etti. Kavminden inkâr eden ileri gelenler şöyle dediler:

"Sakin ilâhlarınızı bırakmayın. Hele hele Vedd'i, Sûvâ'ı, Yeğus'u, Ye'ûk'u ve Nesr'i hiç bırakmayın." (Nûh: 23)

"Kulumuz (Nuh)u, yalanladılar ve mecnun (cinlenmiş, delirmiş) dediler. Hem de zecredildi." (Kamer: 9)

"Ey Nuh! Şayet (bu davadan) vazgeçmezsen, iyi bil ki taşta tutulanlardan olacaksın." (Şuara: 116)

Böylece Rabbimizin bizlere Kur'an-ı Kerim'de haber verdiği üzere; Kavmi, Nûh (Aleyhisselâm)'ı yalanladı. O'nu tebliğ ve davetten men etmek için, azarladılar, incittiler ve eziyet ettiler. Tabi ki O, bunlara hiç aldırıyor, Mevlâ'dan aldığı emirleri hakkıyla yerine getirmeye çalışıyordu.

DEVAM EDECEK...

“Gönül Adamı” ve “Hoşgörü Sahibi” olmak

Hoşgörü; karşımızdaki kimsenin bize yaklaşmasını ve bizim onun üzerinde etkili olmamızı sağlamak kadar, kendi ruh halimizin de huzurlu olması için gereklidir. Hoşgörünün temeli sevgidir, sınırsız sevgi kaynağı ise Allah katındadır. Yunus Emre: “Yaratılmışı hoş gördük” derken, “bütün yaratıklara ve insanlara, Yaratandan ötürü sevgi ile bakmak esastır.” mesajını veriyordu

Psikolog Dr. Hamdi KALYONCU
www.hamdikalyoncu.com

Herkes hata yapabilir, kimse yüzde yüz hatadan korunmuş değildir. Dolayısı ile birlikte yaşadığımız insanlar da dahil olmak üzere, hayatta belki bir daha karşılaşmayacağımız kişiler de olsa herkese karşı yumuşak davranmak, onları anlayışla karşılamak, azarlamak için değil; yardım etmek için fırsat kollamak, hataları araştırıcı değil; örtücü olmak hoşgörülü olmaktır.

“Hoşgörü” karşımızdaki kimsenin bize yaklaşmasını ve bizim onun üzerinde etkili olmamızı sağlamak kadar, kendi ruh halimizin de huzurlu olması için gereklidir.

Başkaları ile ilişkilerimiz, onların kusurlarını araştırmak, hatalarını yüzlerine vurmak, azarlamak ve eleş-

tirmek için fırsat kollama tarzında olursa, kimse ile sağlıklı bir iletişim kurma imkânı olmaz.

Tarihimizde iz bırakmış büyük insanlar hep hoşgörü âbideleridir.

Mevlânâ’lar, Yûnus Emre’ler sevgi ile hoşgörüyü hayat tarzı haline getirmiş, ettikleri sevgi tohumları ile insanları kaynaştırıp örnek bir toplum kurmada büyük emekler vermişlerdir. Farklı toplulukları sevgi ve inançla yoğurmuş, bütünleştirmişler, millet şuuruna erdirmişlerdir.

“Hoşgörünün temeli sevgidir, sınırsız sevgi kaynağı ise Allah katındadır. Yûnus Emre: “Yaratılmışı hoş gördük” derken, bütün yaratıklara ve insanlara, Yaratandan ötürü sevgi ile bakmak esastır diyordu”

“Ya Rabbi! kavmimi affet, onlar ne yaptıklarını bilmiyorlar” diyen Resûl (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’in inanç kaynağından besleniyordu.

Hayatın ve âhiretin anlamını kavramaktan ileri gelen, insanlara ve onlardan sâdir olan hal ve hareketlere karşı sabırlı olmak, dar ve müsamahasız olmamak anlamına gelen hoşgörü; bir ilkesizlik ve boş vermişlik değildir.

HOŞGÖRÜNÜN ŞARTLARI

Bireyin mutluluğu ve toplumun huzuru için vazgeçilmez olan hoşgörüyü geliştirecek davranışları şöylece sıralayabiliriz;

I. Taassuptan Uzak Olmak

Hoşgörü yada diğer adıyla toleransın gerçekleşmesi için ilk şart taassuptan uzak olmaktır.

"Taassup, müntesibi olduğu grubun... hatalarını görmezlikten gelme, başkalarının hatalarına ise sevinmektir."

Kendini, kendi grubunu, dahil olduğu sosyal bir topluluğu yüceltirken, başkalarının yaptığı güzel şeyleri görmezlikten gelip, yalnızca eksiklerini, ayıplarını araştırıp, kötülüklerini dile getirmek; aşağılamak ve hakir görmek için vesileler bulmaya çalışmak taassuptur.

Hoşgörü, olgun bir kişiliğin yansıması iken; taassup, kötü duyguların ürünüdür.

II. Niyetleri Yargılamamak

Sakınılması gereken şeylerden biri de, niyetlerin itham edilmesidir. Halbuki niyetler kalple ilgilidir, dışa vurulmadıktan sonra biz onları bilemeyiz. Kalplerde olanların bilgisi Yaratıcının elindedir.

Kulların ise başkalarının niyetlerini yargılama hakkı yoktur. Yanlış anlama ve suçlamalarda ise en çok yapılan yanlışlıkların başında işte bu niyetleri yargılamak gelir.

III. Farklı Görüşlere Saygı

Toleransın bir şartı da insanların görüşlerine, özellikle bizden farklı olarak ortaya koyduğu düşüncelere saygı duymaktır.

Nasıl ki bizim düşüncemiz başkalarından farklı olabiliyorsa, başkalarının düşüncelerinin de bizimkinden farklı olması tabiidir.

Kendi fikrimize saygı duyulmasını istiyorsak, biz de onlarınkine saygı göstermeliyiz. Aksi halde kimseden saygı beklemeye hakkımız olamaz.

IV. Tek Doğru Olarak Kendini Görmek

Herkesin kendi şartları, anlayışı, bilgisi çerçevesinde düşündükleri doğru olabilir. Ancak sadece kendi düşündüklerimizin doğru olduğunu, başkalarınıninkinin yanlış olduğunu düşünürsek kimse ile uzlaşmak mümkün olmaz.

Nasıl ki bizimki bize doğru geliyorsa, onların düşünceleri de kendilerine doğru görünüyor. Bu sebeple onların düşüncelerini saygı ile dinleyip istifade etmeye çalışmak, sadece hoşgörünün değil, aklın da gereğidir.

Bir büyük zâtın dediği gibi: "Benim görüşüm, yanlış olma ihtimali olan bir doğru; başkalarının görüşü ise, doğru olma ihtimali olan bir yanlışlardır."

V. Ayrılıkları Öne Sürmemek

Ruhsal açıdan sıkıntılı olan ve olumsuz duygularla dolu biri; insanlarla anlaştıkları konuları değil, aksine ayrıldıkları hususları öne sürerler.

Olumlu duygulara sahip olanlar, insanlar hakkında iyi düşünmeye çalışan kişiler ise; daha çok anlaştıkları ya da anlaşabilecekleri üzerinde yoğunlaşırlar.

Ayrılıkları öne sürenler, kendini kabul ettirmek isteyen ve başkalarına karşı üstünlük kurmaya, ayrılıklardan çıkar temin etmeye çalışanlardır.

VI. Sevdiğine de Sevmediğine de Adâletli Olmak

Hoşgörünün temel şartlarından biri de, adâletten ayrılmamaktır. Özellikle de yakınımız olmayan kimselere âdil davranmak, yüksek karakterin işaretidir.

Başkalarının haklarını göz ardı eden biri, kendilerine çıkar sağladığı kimseler tarafından itibar görse de, bu aldatıcıdır. Böyle birinin etrafına bencil insanlar toplanır. Gerçek hoşgörü sahibi kişi; sevdiğine de, sevmediğine de âdil davranmasını bilir.

VII. Zorlamaktan Vazgeçmek

İnsanların düşünce, kanaat ve inançlarını bası ile değiştirmeye zorlamak, hoşgörüyü en çok zedeleyen hususların başında gelir.

Toplumların hayatında en önemli unsurlardan biri; dindir. Ve din, zorlamayı kabul etmemektedir. "Dinde zorlama yoktur. İman ile küfür apaçık meydana çıkmıştır," (Bakara 256) âyeti ise, bu konuda İslâm'ın ortaya koyduğu kesin çözümdür.

Kişi, kendi hür iradesi ile bir fikri, bir düşünceyi, bir inancı kabul ederse anlamlıdır. Bu ise ancak hoşgörü ortamında olur.

Zorlama ve baskı, tepkiyi getirir. Hiçbir zaman içten bir bağlılık sağlamaz.

Din de dahil olmak üzere bütün iyilikler, kişinin isteği ve bir nasip meselesidir. Dini veren, nasip eden de sahibidir, Allah'tır.

"Zorlama tiksindirir, ikrah ettirir ve insanları, içi farklı dışı farklı davranmak mecburiyetinde bırakır. Bu ise ikiyüzlülüğe itmek anlamına gelir. Bu ise karşılığında bir mükâfat bulunmadığı gibi üstelik azabı da getirir. (Süleyman Uludağ, İslam'da Müşid ve İrşat Faaliyetleri, s. 135)

VIII. İnançlara Saygı

Başkalarının inançlarına saygı göstermek de hoşgörünün gereğidir. Aslında burada gösterilen saygı, yanlış olduğunu düşündüğümüz inançların içeriğine değil; insanların dilediği inancı seçme haklarına, özgürlüklerinedir.

İnançları hakkında kötü konuşulmasını kimse hoş karşılamaz. Kendi inancımıza saygı beklemenin şartı, başkalarının inançlarına saygılı olmaktır.

Bu, başkalarına doğru bildiklerimizi anlatmaya engel de değildir.

Bir şeyi kabul ettirmek istiyorsak, onlara iyilik yapmak gerekir.

"İyilikle kötülük bir olmaz. Sen (kötülüğü) en güzel bir tavırla önle. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki yakın bir dost olur" buyruluyor. (Fussilet 34)

IX. İnsana Saygı

Hoşgörünün önemli temellerinden biri de, insana saygılı olmaktır. Farklı dil, kültür, ırk, millet ve dinden de olsa, sırf insan olduğu için insana saygı göstermeli.

Öyle ki, savaşta düşman bile olsa aşırı gitmekten kaçınmak, vatanını savunmanın dışında insanı öldürmek, işkence yapmak gibi davranışları asla hoş görmemek.. Aynen gönül sultanlarımızın dedikleri gibi; "yaratılanı severiz Yaratandan ötürü!"

Böyle bir yaklaşım, insan olmanın gereğidir.

Asıl fetih gönüllerde!

lalegül fm

Gönül

88.4

Bahçeniz

Ahmet Mahmut Ünlü

Mehmet Talû

Metin Balkanlıoğlu

Ömer Döngeloğlu

Mustafa Özşimşekler

İbrahim Soydan Erden

Psik. Dr. Hamdi Kalyoncu

Hüseyin Goncagül

Uğur Kayabaşı

M. Gazali Kip

Adem Karabey

Mikâil

Alican Salman

Yusuf Koç

Psik. Halil Tabur

Ömer Çelik

Nur Haktan

İsmail Erbay

Suat İdgü

Serkan Aksarı

Yunus Ersin

Hasan Tomuk

Ufuk Akın

Fevzi Çakmak Mah. Dağyolu Cad. 2/1 Sk. Kat.6 d.70-72 Tabya-Bağcılar/İSTANBUL

Telefon: 0212 434 50 64 Faks: 0212 434 50 60

web: www.lalegulfm.com mail: info@lalegulfm.com

Disiplin Nedir?

Disiplinin amacı; çocuğa istenilen davranış ve alışkanlıkları öğretmek ve kendisini denetleyebilecek seviyeye ulaşmasını sağlamak olmalıdır. İster öğretici olun, ister anne – baba; disiplin kurallarını öğretebilmeniz için, öncelikle onunla konuşarak uyum sağlamalısınız.

“Çocuk bir kuş gibidir; sıkarsan ölür, serbest bırakırsan uçar gider.”

(söz)

Şerife TORTOP
guliruhsarim@hotmail.com

Ev ortamında disiplin; o evin ve ailenin değer, düşünce ve davranışlarına uygun yapılması ve yapılmaması gereken davranışları ele alan tedbir sistemi, yani bir davranış düzenidir.

Disiplinin amacı; çocuğa, istenilen davranış ve alışkanlıkları öğretmek ve kendisini denetleyebilecek seviyeye ulaşmasını sağlamak olmalıdır.

Disiplin Türleri

1 – Kuvvete, Otoriteye Dayanan Disiplin

Çocuğun kendine güvenini ortadan kaldıran, şahsiyetini silikleştiren bir diş kontrollü disiplin şeklidir. Çocuk

çok sıkı bir denetimde tutulur, en küçük hata ve yanlışları bile göz ardı edilmez. Evde çok sıkı kurallar ve yasaklar hâkimdir. Sözel (kızma, hakaret etme, tehdit) ve fiziksel (dövme, bodruma kapatma, çimdikleme) cezalar hep ön plandadır.

Bazı çocuklar bu yöntemle katlanır; son derece kuralcı, sessiz, uslu ve dürüst olarak yetişebilirler ama son derece miskin, teşebbüs kabiliyetinden yoksun, korkak ve dalkavuk bir karakter geliştirirler.

Bu disiplin yöntemi, bazı çocukları da tam tersine bir zorba, bir isyankâr olmaya yönlendirici etki yapar.

Aşırı İtaat: Toplumumuzda itaatkâr ve uslu çocuklar çok takdir edilir. Ancak sürekli itaate zorlanan, kendini denetleme fırsatı kendisine verilme-

yen bir çocuk, müstakil karakter edinemez. Yani hep aşırı bir dış kontrolle davranışlarının düzenlenmesine alışan çocuk, içsel kontrollerini geliştiremez. Kendisine sürekli ne yapması gerektiğini söyleyen anne - babasını bulamadığı anda, ilk karşılaştığı otoriter kişinin tesirine girer. Toplumda kötü arkadaş yoluyla, kötü alışkanlıklara kapılıp giden çocuklar, aşırı uyum ve itaate alıştırmış çocuklardır.

2 – Gevşek Disiplin

Gevşek disiplinde “sınırsız hoşgörü” anlayışı hâkimdir. Çocuğa aşırı sevgiyle beraber geniş bir özgürlük verilir. Çocuktan beklentiler çok azdır ve disiplin yok denecek seviyededir.

Bu disiplin türünde yetişen çocuklar, yetkinliklerinde sorumsuz, vermeyi bilmeyen, hep alıcı, bencil, sabırsız, doyumsuz gibi menfi vasıflarıyla karşımıza çıkar.

3 – İç Kontrollü Özgür Disiplin (İç Denetim)

İç denetim, kişinin ön görülen kuralları kabullenmesi ve dış uyarılara gerek duymadan bu kurallara kendi kendine uyması, yani iç kontrollü kazanmasıdır. Önemli olan çocuğun istenilen davranış kurallarını büyükler hatırlatmadan edinebilmesidir.

Bu disiplin tarzı, çocuğu sorumluluklarıyla baş başa bırakır, kendi hareketlerinin sonucu olan bir özgürlük verir.¹

Öz Denetimi Sağlamada Kurallar

* Anne - baba, hatta diğer yakın aile büyükleri arasında çocuğun davranışlarına gösterilen tepki ve tutumların aynı olmasını sağlayın.

* Çocuklara disiplin tekniklerini uygularken, yaş seviyelerini, karakterlerini ve özel durumlarını, fizyolojik ve psikolojik yapılarını mutlaka göz önünde tutun.

* Çocuk için belirlediğiniz kurallara öncelikle kendiniz uyun.

* Çocuğa, kuralların sebeplerini izah edin.

* Belirlediğiniz kurallarda istikrarlı olun; zamana ve yere göre değiştirmeyin.

* Beklediğiniz davranış şeklini net bir şekilde anlatın ve öğretin. Öğretilmeden uygulanan disipline, biz sadece “yaptırım” diyoruz. Disiplinde öz denetimin (çocuğun kendi kendini kontrol altına alabilmesi) sağlanması, dış kontrolle yaptırım gücü haline gelmemesi için

kuralların öğretilmesi, izah edilmesi şarttır.

* İster öğretici olun, ister anne - baba, disiplin kurallarını öğretebilmeniz için, öncelikle onunla konuşarak uyum sağlamalısınız.

* Çocuğunuzla belirli zaman dilimlerinde, nitelikli beraberlik sağlayın. Bu beraberliğin teke tek olmasına ve yaptığınız şeylerin (oyun, gezi, spor, kitap okuma vb. ...) çocuğunuzun yaşına, ilgisine ve sizin de zevkinize uygun olmasına dikkat edin.

* Çocuğunuza “doğru davranışları” yerleştirmek için en etkili yöntemin “ödüllendirme” olduğunu unutmayın.

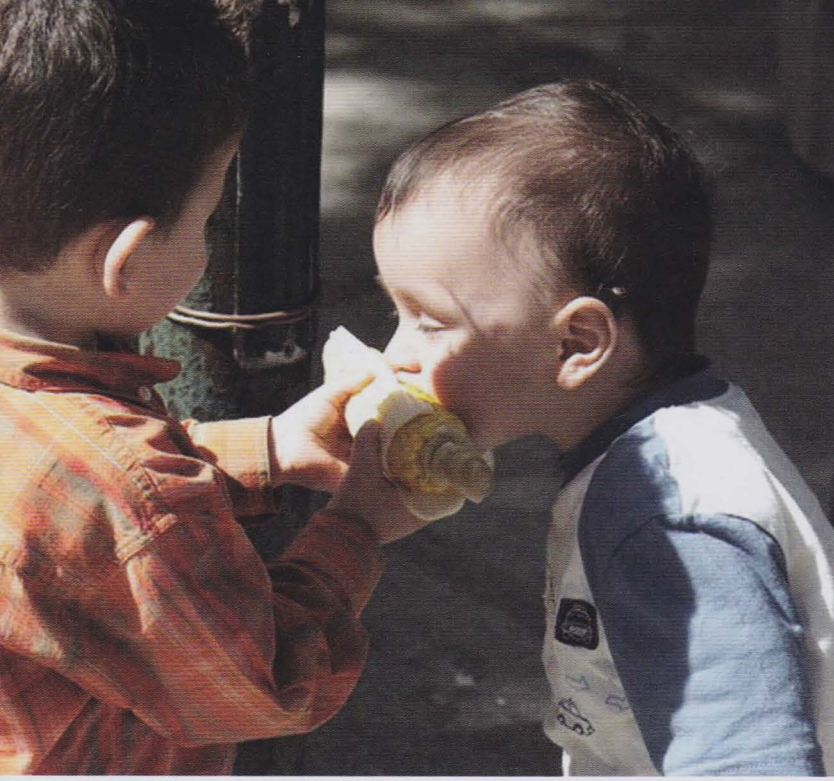
* Çocuğunuz, olumlu bir davranışı öğrenirken, başlangıçta her o davranışı tekrarlayışında onu ödüllendirin. Davranış, yerleşmeye başlayınca ödüllendirmeyi aralıklı yapın.

* Ödülün zamanını ve nasıl olacağını çocuk değil, siz seçin. Çocuk istedi diye ödül vermenin onu arsızlığa alıştıracığını unutmayın.

* Çocuğunuzun olumsuz davranışlarına değil, olumlu davranışlarına odaklanın. Olumlu davranışlarını âdeta cimbizle arayın.

* Çocuğa, ne yapmaması gerektiğinden çok, ne yapacağını öğretin.

* İsteddiğiniz bazı davranışlar için çocuğunuzla bir sözleşme yapın. Yani çocuktan beklediğiniz davranışları beraberce tespit edin. Mümkünse sözleşme olarak kâğıda dökün. Neticenin ne kadar etkili olduğunu gözlemleyin.

* Çocuğunuzu olumsuz davranışlarının neticeleriyle karşılaştırın.

Meselâ, yemek vaktinde masaya gelmek istemeyen, yemek yemeyen çocuğunuza öğün arası yiyecek vermeyin veya sabah servisi kaçıran çocuğunuzu okula arabanızla değil, yürüyerek gönderin.

* Çocuğunuzun yaptığı bir yanlışın arkasından doğrusunu bulmaya, düşünmeye yönlendirin.

Mesela: "Bu davranışın doğru mu, yanlış mı? Yarına kadar bunu düşün ve değerlendir" deyin.

* Çocuğunuza "yapma" demek yerine, alternatif sunmaya çalışın.

* Çocuğunuzun gerek olumlu, gerekse olumsuz davranışlarında kendisini değil, davranışlarını ele alın. Yani, övgü ve eleştirileriniz çocuğun davranışlarına olsun; kişiliğine değil.

* Çocuğunuzu başkalarının yanında asla eleştirmeyin.

* Çocuğunuzu başkalarıyla hiçbir zaman kıyaslamayın. Gerekirse kendisiyle kıyaslayın.

Mesela: "Geçen sene oldukça başarılıydın, istersen yine başarılı olabilirsin." deyin.

* Çocuğunuza, gerektiğinde "hayır" denilmesi gerektiğini bilin.

* Çocuğun davranışlarına sınır getirebilirsiniz; ama duygularına sınır getiremezsiniz. Onun için çocuğun olumsuz duygularını asla örtbas etmeyin. Yetişkinliklerinde terapistlerin kapısını en çok aşındıranlar, duyguları örtbas edilmiş; kendilerine olumsuz duygularının ifadesine fırsat verilmemiş çocuklardır.

* Çocuğunuz sizi sevdiğini söyleyebildiği gibi, gerektiğinde; kızgın ve kırgın olduğunu da söyleyebilirsin. Bu cesareti ona verin. İfade edilemeyen olumsuz duyguların kangrenleşerek, onarılmaz yara haline geldiğini unutmayın.

* Çocuklara, duygularını ifade özgürlüğü verebilmek, ancak "duyguları yansıtma" yöntemiyle mümkündür.

Duyguları yansıtma yönteminin, anne - baba ve eğitimciler için, üç yaştan ergenliğe kadar en güzel disiplin yöntemi olduğunu asla unutmayın.

* Çocuğunuz bir sorunundan dolayı duygularını size açtığında hemen akıl ve mantığa dayanan izahlarla ona nasihat vermeye kalkışmayın. Duyguları yansıtma yöntemiyle önce onu anladığınızı gösterin.

* Bu yöntem, size duygularını açan çocuğun sözlerini küçüklerde aynen; büyüklerde farklı kelimelerle tekrar ederek onu anladığınızı göstermenizden ibarettir.

Yansıtıcı Dinlemeye Misal

Çocuk: Zehra'dan nefret ediyorum.

Ebeveyn: Yani en iyi arkadaşından nefret ediyorsun.

Çocuk: Evet, benim hakkımda arkamdan konuştu.

Ebeveyn: Başkalarına senin hakkında, hoşuna gitmeyecek şeyler mi söyledi?

Çocuk: Evet.

Ebeveyn: Şu anda hissettiklerini benimle paylaşırsan çok sevinirim. Sarılmak ister misin?

Çocuk: Evet.

Ertesi gün kızlar yeniden en iyi arkadaş olurlar; ve anne kızına önceki duygularını hatırlatma hatasına düşmeyecek kadar tecrübelidir.

Koronar Kalp Yetmezliği

Yunus ERSİN
info@herbaltedavi.com

Koronar Damar Hastalıkları (Kalp Krizi / Spazmı) Nedir ve Nasıl Oluşur?

Koronar: Taç veya çelenk'e benzeyen oluşum anlamına gelir. Burada kalbi çepeçevre saran ve kalbi besleyen arterler (damarlar) için kullanılan bir terimdir.

Kalp de tıpkı diğer organlar gibi sürekli oksijenlenmeye ve beslenmeye yani kan dolaşımına gerek duyar. Kalbin tüm yaşam boyu kesintisiz çalışmasının ilk güvencesi, kan dolaşımını sağlayan koronar damarlardır. Koronerlerde oluşan damar sertliği nedeniyle kalp kasları yeterince oksijen ve besleyici madde alamaz ve bu da bölgedeki hücrelerin ölmesine sebep olur. Koronerlerdeki kan dolaşımı yetersizliği önce göğüs ağrısı ve kalp anjini şeklinde kendini gösterir ve sonra da kalp krizine sebep olur.

Damar sertliği esas olarak; yağ, bazı

bağ dokusu elemanları ve kimi dönüşmüş savunma hücrelerinden oluşmuş plak dediğimiz yapıların, damar iç duvarını zaman içinde daraltarak, kalbe giden kan akımını kısıtlaması ve bazen de tamamen kesmesi sonucunda doğmaktadır.

Damar sertliği dışında, daha az rastlanan ve benzer kan akımı kısıtlamasını (ama bu kez farklı bir mekanizma ile) yapabilen ve genellikle stresle tetiklenen damar spazmına da değinmeden geçmemeliyiz.

Nedeni ne olursa olsun, kalbe giden azalmış veya kesilmiş kan akımının ortak sonucu koronar kalp hastalığı denen bir dizi hastalığın oluşumudur. Bunlar: Yalnızca efor sarf etme ile göğüs ağrısı vb. yakınmaların belirttiği kararlı göğüs ağrıları; kalp krizine çevrilme olasılığı yüksek olan yeni başlangıçlı veya istirahat de beliren kararsız ağrılar; kalp krizi ve âni kalp kaynaklı ölümlerdir.

Kalp krizi çoğu zaman, kalbi besleyen koronar damarlardaki damar sertliği ile oluşmuş plakların damarı içten daraltıp yırtması ve bu yırtılmanın kan pıhtıla-

Kalp krizi çoğu zaman, kalbi besleyen koronar damarlardaki damar sertliği ile oluşmuş plakların, damarı içten daraltıp yırtması ve bu yırtılmanın kan pıhtılaşma mekanizmasını tetikleyerek damarı tam tıkanması ile oluşur. Tıkanan damarın beslediği alan, yani kalp kası ölmektedir

ma mekanizmasını tetikleyerek damarı tam tıkanması ile oluşur. Tıkanan damarın beslediği alan, yani kalp kası ölmektedir.

Pek çok kişide kalp-damar / koroner hastalıkların ilk belirtisi kalp krizi olabilmektedir. Sıklıkla gün içerisinde sabah erken saatlerde ortaya çıkmaktadır.

Göğüs ağrısı çoğunlukla döş kemiğinin arkasında geniş bir alanda (örneğin nokta kadar değil) baskı, basınç, ezici tarzdadır. Ağrı her iki kola, omuza, boyun ve çeneye, mideye yayılabilmektedir. Ağrıya, terleme, bulantı, halsizlik, kusma eşlik edebilir.

Günümüzde kalp krizinde tedavi yaklaşımı şu şekildedir; krizden sorumlu damarın pıhtı eriticiler veya âcil koroner angiografi ile tıkanan damarın belirlenerek buraya balon angioplasti ve/veya stent uygulaması ile açılır.

Kalp krizi, ortalama 3-7 gün süren mutlak hastane bakım ve gözetimini gerektirmektedir.

Bu tıkanmanın olmaması için:

- * Sigara içmeyin,
- * Kilo verin,
- * Sıvı yağ ve beyaz et kullanın,
- * Hayvansal yağ tüketimini azaltın,
- * Kolesterol tüketimini azaltın,
- * Sebze ve meyve bol tüketin,
- * Haftada üç gün 30-45 dakika yürüyün,
- * Stresten uzaklaşmanın yolunu arayın,
- * KB (Tansiyon Yüksekliği) kontrol edin,
- * Kan şekerinizi kontrol edin.

Tıkanma riskini arttıran unsurlar:

- * Kalıtım,
- * Sigara,
- * Stres,
- * Tansiyon yüksekliği,
- * Şeker hastalığı,
- * Kolesterol yüksekliği,
- * Faydalı kolesterol düşüklüğü,
- * Şişmanlık,
- * Hareketsiz yaşam,
- * Erkek cinsiyet.

Dikkat edilirse bunlardan sadece kalıtım ve cinsiyeti değiştirmek olanaksızdır.

Koroner kalp hastalığının tüketilen toplam yağ miktarından çok, tüketilen yağın türü ile ilişkili olduğunu, farklı tüketim alışkanlıklarına sahip toplumlar için yapılan mukayeselerden çok açık şekilde görebiliriz. Temel protein kaynağı olarak çok sağlıklı deniz ürünlerini kullanmalarına rağmen, günlük kalori tüketiminin çok büyük kısmını karbonhidratlardan karşılayan, enerji ihtiyacının yalnızca %10 kadarını yağlardan elde eden Japon toplumundaki koroner kalp hastalığına yakalanma

oranı on binde 500 iken, günlük enerji ihtiyacının %40 kadarını başta zeytinyağı olmak üzere bitkisel kaynaklı yağlardan karşılayan Girit toplumunda koroner kalp hastalığına yakalanma oranı yalnızca on binde 200'dür. Buna karşılık günlük enerjisinin %38 kadarını yağlardan, ancak çok büyük ölçüde doymuş yağlardan karşılayan Doğu Finlandiya toplumunda ise koroner kalp hastalığına yakalanma oranının on binde 3.000 gibi inanılması zor, rekor bir düzeyde olduğu görülmektedir.

Koroner Riskinizi Belirleyin

Franinghan Risk Skor laması bu amaçla kullanılmaktadır. Bu skor laması, hastaların 10 yıllık dönemde koroner kalp hastalığına yakalanma olasılıklarını yüzde olarak ifade etmektedir. Risk skor laması kişinin yaş, total kolesterol, HDL kolesterol, sistolik kan basıncı, sigara içim faktörleri değerlendirilerek yapılmakta; her bir parametre için belirli değer aralığında hastaya puan verilmekte ve toplam puan, risk skalasından yüzde değer olarak hesaplanmaktadır. Bu değerlendirme ile üç risk kategorisi belirlenebilmektedir:

I) Koroner arter hastalığı varlığı bilinen veya 10 yıllık riski % 20 üzerinde olan hastalar,

II) İki ya da daha fazla risk faktörü olan veya 10 yıllık risk faktörü %10-20 arasında olanlar,

III) 0-1 risk faktörü olan veya 10 yıllık risk faktörü % 10'un altında olanlar.

Kalp Kapak Hastalıkları

Kalp kapak hastalıkları, doğuştan gelebilir ve sonradan kazanılmış olabilir.

Halen ülkemizde en sık sebep, ateşli eklem romatizmasının kalbi etkilemesi ile oluşmaktadır.

En sık tutulum mitral ve aort kapakla ilgili olanlardır.

Mitral kapak darlığı ve mitral kapak yetmezliği ile aort kapak darlığı ve aort kapak yetmezliği en çok karşılaşılan kalp-kapak hastalıklarıdır.

Belirtileri, tutulan kapağın konumuna ve tutulumun türüne (darlık veya yetmezlik) göre değişmekle birlikte ortak belirtiler şunlar olabilir; özellikle efor sarf etme ile ortaya çıkan nefes darlığı, gece uyandıran nefes darlığı, çarpıntı atakları, iş yaparken çabuk yorulma, özellikle aort kapak darlığında bayılma ve göğüs ağrısı, bacaklarda şişme vb.

Belirtilen hastalıkların tedavisinde, cerrahi tedaviler (açık kalp ameliyatı gibi) veya cerrahi olmayan girişimsel tedaviler (örneğin mitral darlığında, balonla mitral darlığının genişletilmesi gibi) uygulanmaktadır.

Kalp kapakçıklarındaki darlık ve/veya yetmezlikler hekimin stetoskopla muayenesinde 'üfürüm' dediğimiz dinleme bulgusuna neden olmaktadır.

Kalp Yetmezliği

Kalp yetmezliği, kalbin kendine gelen kanı, dokulara gerekli ve yeterli ölçüde gönderememesinden kaynaklanan belirti ve bulguları niteleyen durum / hastalıktır.

Kalp yetmezliğine koroner damar hastalıkları (örneğin kalp krizleri), kalp kapak hastalıkları (örneğin mitral kapak yetmezliği), uzun süre kontrolsüz hipertansiyon, kalp kasının kendi hastalıkları (myokarditler), kalp dışı sebepler (örneğin guatr bezinin aşırı çalışması) sebep olabilir.

Kalbin temelde pompa gücü yetersizliğine işaret eden kalp yetmezliğinde şu belirtiler olabilir: Efor veya istirahat halinde nefes darlığı, çabuk yorulma, sırtüstü yatamama, bacaklarda şişme, geceleri nefes darlığı ile uyanma, çarpıntı, kilo alma vb.

Uzun dönemde özellikle kontrolsüz ise, kalp boşluk ve boyutlarında büyüme ile sonuçlanır.

Tedavide eğer edilebiliyorsa kalp yetmezliğine neden olan alta yatan hastalığın tedavisi esastır (örneğin koroner damarlardaki darlıkların balon angioplasti, sent, kalp cerrahisi vb. tedaviyle yeniden kanlandırılması, hipertansiyonun etkili kontrolü gibi). Bunun yanında tuz kısıtlaması, egzersiz, kalp yetmezliğine yönelik ilaçların (dijital, idrar söktürücüler, damar genişletici ilaçlar vb.) tedaviyi tamamlar. Kalp transplantasyonu, kalp pili uygulamaları da diğer bazı yaklaşımlardır.

Ritim Bozuklukları

Normal bir kalp, sağ kulakçıkta yer alan sinüs düğümünden çıkan bir elektrik uyarısının önce her iki kulakçığa yayılarak önce kulakçıkların kasılmasına neden olur. Kasılan kulakçıklar, içlerindeki kanı karıncıklara boşaltırlar. Bu arada oluşan elektrik dalgası karıncıklara geçmeden, kulakçıkların kasılmasına zaman tanımak için başka bir düğüm olan atrioventriküler düğümde bekletilmektedir. Uyarının karıncıklara yayılması ile de

karıncıklar kasılacaktır.

Kalpte bu elektrik uyarısının izlediği yol, kalbin elektrik kaydı demek olan elektrokardigrafide (EKG) izlenebilmektedir.

Normal bir kalp, istirahatte dakikada 60-100 arasında bir hızla çalışmaktadır. 60'ın altındaki hızlara bradikardi, 100'ün üzerindeki hızlara taşikardi denmektedir.

Bradikardik ritim bozuklukları, kalp elektrik sisteminin herhangi bir yerindeki duraklamadan kaynaklanabilir. Taşikardik ritim bozuklukları, karıncıkların normalde olmaması gereken bir uyarıyı çıkarması ile (ventriküler ritim bozuklukları) veya kulakçıkların kendi başına bir ritmi oluşturması ile (supraventriküler) oluşabilir.

Hemen her türlü kalp hastalığı, zehirli guatr, elektrolit (potasyum, kalsiyum vb.), hipertansiyon başlıca sebeplerdir.

Çarpıntı, baş dönmesi, halsizlik, bayılma başlıca belirtilerdir.

Hipertansiyon

Hipertansiyon, kan basıncının büyük tansiyon (sistolik) için 130 milimetre cıva; küçük tansiyon için 80 milimetre cıva değerinden daha yüksek olması durumudur.

Kan basıncı değeri, kalp atım hızı; her kalp atımında kalbin damarlara attığı kan hacmi ve damar duvarı direncinin çarpımına eşittir. Yaşla birlikte sıklığı artmaktadır. Nedeni büyük oranda bilinmez. Artmış tuz alımı, aşırı kilolu olmak, hareketsizlik, ailede hipertansiyonlu kişilerin varlığı etkenlerden bazılarıdır.

Hipertansiyonun endişe veren yönü; koroner damar ve beyin damar (örneğin felçler) hastalıkları başta olmak üzere böbrek, göz vb. birçok organla ilgili hastalıkların oluşum ve ilerlemesini hızlandırmaya sebep olmasıdır. Etkili kan basıncı kontrolünün, belirtilen hastalıklarla ilgili ölümleri anlamlı oranda azalttığı görülmüştür.

Genellikle sinsi seyrederek ve nadiren belirti verir. Baş (özellikle ense bölgesinde) ağrısı ve dönmesi, halsizlik, çarpıntı gibi çok özellikli olmayan yakınmalara neden olabilir. Mutlaka etkin biçimde tedavi edilmelidir. Egzersiz, tuz kısıtlaması, fazla kiloların verilmesi ve gereğinde ilaçların kullanılması başlıca tedavi yaklaşımlarıdır.

Bitkilerle destek

- * Alıç
- * Üzüm
- * Kiraz
- * Isırgan
- * Mısır

Kullanılması tavsiye edilir.

Bir Sahabi...

Ömer B. Kattab (Radıyallahü Anh)

Ahmet MEDENİ
bilgi@arifandergisi.com

Hazret-i Ömer (Radıyallahü Anh), İslâmiyet'le şeref-
lendikten sonra sürekli Resûlullah (Sallallahü Aleyhi
ve Sellem)'in yanında bulundu ve Onu korumak
için elinden gelen gayreti gösterdi.

O imân ettikten sonra dinini ve inancını her ortamda, kim-
seden çekinmeden adeta meydan okuyarak savundu. Artık
kahramanlığı, cesareti, bileği, yüreği her şeyi İslâm içindi.
Mekke'de, Müslüman olanlara karşı baskı ve işkenceler iyice
artınca, imanla yaşamak Mekke'de yaşanmaz hale gelince,
Medine'ye hicret emri çıktı. Bu izin üzerine Müslümanlar
bire bir gizli-saklı olarak Medine'ye göç etmeye başladılar.
Fakat Hz. Ömer ise, gizlenme ihtiyacı duymamıştı. Onun
iman etmesi farklı olduğu gibi, hicreti de farklı oldu.

Hz. Ali (Radıyallahü Anh) Onun hicretini şu şekilde anlatı-
yor: "Ömer (Radıyallahü Anh)'dan başka aşikâre hicret eden
hiç bir kimseyi bilmiyorum. O hicrete hazırlandığında kılı-
cını kuşandı, yayını omzuna taktı, eline oklarını aldı ve
Kâbe'ye gitti. Kureyş'in ileri gelenleri Kâbe'nin avlusunda
oturmaktaydılar. O, Kâbe'yi yedi defa tavaf ettikten sonra,
Makâm-ı İbrahim'de iki rekat namaz kıldı, sonra müşrikle-
re dönüp dedi ki: 'Kim anasını evladsız, çocuklarını yetim,
karısını dul bırakmak istiyorsa, şu vadide beni takip etsin'
diye meydan okudu. Onlardan hiç biri ne cevap verebildi,
ne de Onu engellemeye cesaret edebildi."

Ömer (Radıyallahü Anh), Medine dönemi boyunca İslâm
fütûhatını etkileyen bütün olaylara bilfiil iştirak etmiştir.
Resûlullâh (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in önemli kararlar alacağı
zaman görüşlerine başvurduğu kimselerin başında Ömer
(Radıyallahü Anh) gelirdi. Onun ileri sürdüğü görüşler o kadar
isabetliydi ki; bazı âyetler Onun daha önce işaret ettiğine
uygun olarak nâzil oluyordu. Resûlullâh (Sallallahü Aleyhi ve
Sellem), Onun bu durumunu şu sözleriyle ifade etmiştir: "Al-
lah, hakkı Ömer (Radıyallahü Anh)'ın dili ve kalbi üzere kıldı."

HZ. ÖMER'E NEDEN FÂRUK DENDİ

Bir Yahudi ile bir münafık, bir meselede anlaşamamışlar-
dı. Yahudi bu meseleyi halletmek için Resûlullah'a gidelim
"O aramızda hakem olsun" dedi. Ama münafık bunu kabul
etmeyip "Yahudilerin başı Ka'b b. Eşref'e gidelim" dedi.

Yahudi, Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in karşısında kim
olursa olsun adaletten ayrılmadığını bildiği için ve kendisini
de haklı gördüğü için, ısrarla Peygamber Efendimiz (Sallallahü
Aleyhi ve Sellem)'e gitmek istedi. Tabi münafık daha fazla itiraz

edemedi ve beraberce Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi
ve Sellem)'in huzuruna gelip meselelerini anlattılar.

Peygamberimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem), ikisini de din-
ledikten sonra, o konuda Yahudi'nin lehine hüküm verdi.
Huzûr-u Saadetten çıktıktan sonra, münafık bu hükme
razi olmadığını söyledi. "(Haşa) Ben Muhammed'in hük-
müne itimat etmiyorum. Bir de bu meseleyi Ömer'den
soralım."dedi. (Münafık, Hz. Ömer meseleyi dinlemeden
Yahudi'yi haksız ilan edip, beni haklı görür zannettiği için
Ona gitmek istiyor.) Yahudi bu teklifi kabul etti ve beraber-
ce Hazret-i Ömer'in huzuruna çıktılar.

Yahudi uyanık davranıp önce kendisi meseleyi anlat-
tı ve evvela Peygamber Efendimiz'in yanına gittikleri-
ni, Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in kendisini haklı
gördüğünü, fakat öbürünün bu hükmü kabul etmediğini
söyleyince, Hazret-i Ömer münafığa dönüp sordu:

- Bu Yahudi'nin anlattıkları doğrumu?

- Evet doğru. Ama ben, bu olayı bir de Senin dinleme-
ni ve Senin hükmetmeni istiyorum.

Bunun üzerine Hazret-i Hazreti Ömer (Radıyallahü Anh):

- Tamam mesele anlaşıldı. Siz burada biraz bekleyin,
ben şimdi gelip hükmümü bildireceğim, deyip içeri girdi.
Biraz sonra içeriden kılıçla çıktı ve orada bekleyen münafi-
ğin kellesini bir vuruşta yere yuvarladı. Sonra buyurdu ki:

- Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in hükmüne razı
olmayana ben böyle hüküm veririm!

O sırada Cebrail (Aleyhisselam) gelip durumu Efendimize
haber verdi ve Hz. Ömer (Radıyallahü Anh)'ın hakkı bâtıldan
ayırdığını bildirdi. Böylece Hz. Ömer'e, hak ile bâtıl arasını
ayırt eden manasına gelen Fârûk lakabı verildi.

Ömer (Radıyallahü Anh), Bedir, Uhud, Hendek, Hayber vb.
gazvelerin hepsine katıldı ve çok sayıda seriyyeye iştirak etti,
bunların bazısında ise komutan olarak görev yaptı.

Ömer (Radıyallahü Anh), meydana gelen olaylara ve hadi-
selere karşı net ve tavizsiz şekilde tavrı koymakla tanınırdı.
Onun küfre karşı düşmanlığı; müşriklerin İslâm'a karşı
olan saldırılarını hazmedememe konusundaki hassasiyeti;
bazı kararlara şiddetle karşı çıkmasına sebep olurdu.
O'nun bu gibi konularda ciddi ve sert tavrı gösterip,
feveran etmesi, hamiyet ve gayretinden kaynaklanmak-
taydı. Karakteristik özelliği sebebiyle, pek çok olayda en
sert tepkiyi koyan Hz. Ömer'di. İşte bu olaylardan birin-
de aldığı tavrı sebebiyle sonradan pişman olacak ve bu
hatasını telafi ettirmek ümidiyle çok hayırlar yapacaktı.

Evet, Hudeybiye Anlaşması'nda alınan kararlar Ashâbın hiç
hoşuna gitmemiş ve memnun olmamışlardı. Çünkü onlar

Efendimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in gördüğü rüyaya bakarak bu yıl Beytullah'ı tavaf etme ümidini taşıyorlardı. Fakat bunun aksine, ağır buldukları şartlarla antlaşma yapılırca bu durum onları üzdü. Tabi bu arada münafıklar da boş durmadılar, hemen bozgunculuğa başladılar. "Hani Kâbe ziyaret edilecekti, Peygamberin rüyası nerde kaldı?" diye dedi kodu edip fitne kazanını kaynatıldılar ve Ashâbın tahammülünü zorladılar. Hatta o kadar ki Hz. Ömer dayanamadı ve üzüntüyle Efendimize gelerek sert denecek bir üslûpla sordu:

- Sen Allah'ın Hak Peygamberi değil misin?
- Evet! Ben Allah'ın Peygamberiyim.
- Biz Hak üzere, onlarsa batıl üzere değil mi?
- Evet Ya Ömer! Biz Hak üzereyiz. Düşmanlarımız ise bâtil üzereler.
- Bizden ölenler Cennette, onlardan ölenler ise Cehennemde değil mi?
- Evet bizim ölülerimiz Cennette, onların ölüleri Cehennemde.
- Öyleyse bu şartlara niçin razı oluyoruz. Allah onlarla aramızda hükümünü vermeden biz niçin dönüp gidiyoruz!
- Ey Hattabın oğlu! Ben, Allah'ın kulu ve Resûlüyüm. (Bu şartları kabul etmekle) Allah'a isyan etmiş, karşı gelmiş değilim. O Benim yardımcımdır. Beni hiçbir zaman ziyana uğratmayacaktır.

Hz. Ömer tekrar:

- Sen bize Beytullah'a varıp Onu tavaf edecegiz! diye söylememiş miydin? diye sordu.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*):

- Evet! söyledim, ama "Onu bu yıl tavaf edecegiz" dedim mi?
- Hayır.
- Yine tekrar ediyorum ki, Siz muhakkak Mekke'ye girip Beytullahı tavaf edeceksiniz bunu böyle bil!

Tabi daha sonraları bu antlaşmanın ne kadar hayır ve rahmet olduğunu gördükçe Hz. Ömer çok pişmanlık duydu. Hatta Hz. Ömer (*Radiyallâhü Anh*) diyor ki: "Ben Resûlullah'a karşı o gün sarf ettiğim sözlerden dolayı öyle korktum ki, akibetimin hayır olmasını umarak oruçlar tutmaktan, sadakalar vermekten, namazlar kılmaktan ve köleler azad etmekten geri durmadım."

Tebük Seferi'ne hazırlanırken, Efendimiz imkânı olanların savaş için mallarından bağışta bulunmalarını, Allah için infak etmelerini tavsiye etti. Ashâb-ı Kiram, Efendimiz'in bu tavsiyesine uyarak genciyle yaşlısıyla, kadınıyla erkeğiyle adeta seferber oldu. Kimi altın, kimi gümüş, kimi deve, kimi hurma getirdi. Allah yolunda vermek konusunda birbirleriyle yarışıyorlardı. Hz. Ömer der ki: "Benim elimde mal bulunan bir zamana rastladı, şayet Ebu Bekir'i geçmem bir gün mukadderse Onu şimdi geçebilirim." diye düşündü ve malının yarısını getirip infak etti. Efendimiz: "Ey Ömer! Ev halkına ne bıraktın?"

buyunca, "Sana getirdiğimin yarısını bıraktım" diye cevap verdi. Hz. Ebu Bekir ise malının tamamını infak etmişti. Efendimiz Ona da: "Ya Ebâ Bekir ev halkına ne bıraktın?" buyurca Hz. Ebu Bekir, "Onlara Allah'ı ve Resûlünü bıraktım." diye cevap verdi.

Bunun üzerine Hz. Ömer ağlayarak: "Bundan sonra artık Hz. Ebu Bekir'i hiçbir sahada ve asla geçemeyeceğimi anladım" buyurdu.

Efendimizin vefatı Ashâb-ı Kiram'ı büyük bir acıya boğmuştu. Hüzün ve kederden ne yapacaklarını bilemez bir hale geldiler. Sahabenin bir kısmı Efendimizin öldüğüne inanamıyordu. Bunların başında ise Hz. Ömer geliyordu: "Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) ölmemiştir. O sadece, Mûsa'nın Rabbine gittiği gibi gitmiştir. Münafıkları yok edinceye kadar da ölmeyecektir. Kim ki Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) öldü derse kılıcımla boynunu vururum." diyordu. Hazret-i Osman (*Radiyallâhü Anh*)'in dili tutulmuş, Hazret-i Ali (*Radiyallâhü Anh*)'in ise dizlerinin bağı çözülmüş, olduğu yere oturup kalmıştı. Hz. Ebu Bekir, o anda evinde idi. Efendimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in vefat haberini alınca uçarcasına geldi, büyük üzüntü duymasına rağmen akli başında ve ne söylediğini biliyordu. Ashâbı ikna eden bir konuşma yaparak, onları sükûna ve huzura kavuşturdu.

Tabi Efendimiz (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in vefatıyla Müslümanlar başsız kalmış ve halifelik sorunuyla ciddi şekilde yüzleşmişlerdi. Bu nazik dönemde büyük bir karışıklık ve kargaşa olabilirdi. İşte bu çok nazik ve hassas devrede Hz. Ebû Bekir'in halife seçilmesiyle karışıklığın yok edilmesinde Hz. Ömer'in büyük payı vardı.

Efendimiz'in vefatından hemen sonra Ensâr-ı Kiram beni Saide sakifesinde toplanmışlar hilâfet konusunu konuşuyorlardı. Bu haber Hz. Ebu Bekir'e ulaştınca, Ömer b. Hattab ile Ebu Ubeyde b. Cerrah (*Radiyallâhü Anhüm*)'ü yanına alarak derhal beni Said'in evine gidip toplantıya iştirak ettiler. Ensardan bazısı: "Bizden bir emir, sizden de bir emir olsun" diye teklif edince, Hz. Ebu Bekir söz aldı ve Müslümanların, yalnız bir devlet reisinin idaresi altında toplanmalarının zarûri olduğunu güzelce izah ettikten sonra: "Ben, Ömer b. Hattab ile Ebu Ubeyde b. Cerrah'ı tavsiye ediyorum. İşte bunlardan birisine biat ediniz" teklifinde bulundu.

Bunun üzerine Hz. Ömer söz aldı ve; Hz. Ebu Bekir'in faziletlerini beyan edip bu işe herkesten daha layık olduğunu, ifade etti ve herkesin önünde Hz. Ebû Bekir'e biat etti. Onun bu hareketi tesirini gösterdi ve Onun arkasından diğer Müslümanlar da Hz. Ebu Bekir'e biatta bulundular. Böylece Müslümanlar başsızlıktan ve dağınıklıktan kurtarıldı. Olası bir kargaşa ve karmaşa ihtimali Hz. Ömer'in bu kesin ve kararlı hareketiyle önlenmiş oldu.

DEVAM EDECEK...

Altın Silsile

Bayezid-i Bistâmî

Bir gece zikirle meşgul olurken, yorgunluk sebebiyle hafifçe ayaklarını uzatmıştı. O anda kulağına "Sultanla oturan edebini gözetmeli" diye hâtiften bir nidâ erişti. Bunun üzerine hemen toparlandı.

***

Bir kimse gelip: "Ey Bayezid! Bu yüksek derecelere nasıl kavuştunuz?" diye sordu. Ona: "Her yerde Allahü Teâlâ'nın gördüğünü ve bildiğini düşünüp, edebe riâyet etmekle." diye cevap verdi.

***

Ebû Musa ed-Dübeylî şöyle anlatır: "Yıllarca Bayezid'in sohbetinde ve meclisinde buldum. Bu zaman zarfında Onun yan gelip yattığını hiç görmedim. Çok zamanları da yatsı namazının abdestli ile sabah namazını kılardı.

***

Bayezid-i Bistâmî bir gün bir câmiye girdi. Orada fıkıh ilmi tahsil ediyorlardı. Ders veren âlimin kurduğu halkaya oturdu ve talebelerle birlikte dersi dinlemeye başladı. Talebelerden bir tanesi hocaya ferâizden bir mesele sordu: "Biri öldü, geride şu şu malları ve şu şu akrabaları kaldı. Bunun mirasını nasıl taksim ederiz?" O fıkıh âlimi sorulan bu soruyu cevaplamaya çalışırken, Bayezid-i Bistâmî şöyle seslendi:

Ey üstad! Öldüğünde Allah'tan başka kimsesi kalmayan kimse hakkında ne buyurursun?

Orada bulunanlardan bazıları da hayretle Bayezid'e bakarken, bazıları da ağlamaya başladı. Bayezid, şöyle devam etti:

Kulun gerçekte sahip olduğu hiçbir şeyi yoktur. Öldüğünde sadece Mevlâ'sı kalır. Tıpkı önceden olduğu gibi. Çünkü insan dünyaya gelmeden önce de yalnızdı. Sonu geldiğinde yine önceki durumuna döner.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur: "Andolsun ki, sizi ilk yarattığımız gibi teker teker bize geleceksiniz." (En'am: 94)

***

Biri Bayezid-i Bistâmî'ye gelerek "Bana, Yüce Rabbe yaklaştıran bir ameli söyle de onu yaparak Allah'a yaklaşayım." dedi. Bayezid-i Bistâmî ona şu cevabı verdi:

"Onun sevgili kulları olan evliyâullahı sev. Onlar da seni sevsinler. Yüce Rab onların kalplerine bakar. Onlardan birinin kalbinde senin adını görürse, seni bağışlar."

***

Bayezid-i Bistâmî bir münacatında şöyle dedi: "Ya Rabbi! Benim Seni sevmemde hayret edilecek bir şey yok, çünkü ben aciz, fakir ve muhtaç bir insanım. Asıl Senin beni sevmene şaşılır, zira Sen her şeye güç yetiren Yüce Sultansın."

Yine bir keresinde "Ya Rabbi! Sana kavuşmak nasıl mümkün olur?" diye münacatta bulundu. Ona hâtiften şöyle bir nida geldi. "Nefsini üç talakla boşa"

***

Rivayet edilir ki: Bayezid-i Bistâmî hac dönüşünde Hemedan'a geldi. Pazardan bir miktâr çiçek tohumu satın aldı ve devesine binip yola revan oldu. Bistâm'a geldiğinde tohum torbasını açınca, içinde bir kaç tane karınca olduğunu gördü. "Ben bu karıncaları yuvalarından ayırdım." diye melûl ve mahzun oldu. Devesine binip tekrar Hemedan'a geldi ve o karıncaları, çiçek tohumu aldığı yere bırakıp, sonra Bistâm'a geri döndü.

***

Bayezid-i Bistâmî bir gün farkında olmadan, yanlışlıkla bir karıncayı çiğnedi. Bunu fark edince çok üzüldü. Hemen ölü karıncayı avucuna alıp, Mevlâ'nın ismiyle karıncaya üfürünce, Allâh-u Teâlâ'nın izn-i keremiyle karınca canlanıp yürümeye başladı.

***

Bir sene hacca gitmek üzere yol hazırlığı yapıyordu. Yolda yiyecek olduğu azığını ve gerekli eşyasını toparlayıp devesine yükledi. Kendisini uğurlamaya gelenlerden bazısı, hac yolu uzun

olduğundan, bu yükün deveye eziyet vereceğini düşünerek bunu dile getirdiler. Bayezid-i Bistâmî onlara: "Hele bir dikkat edin bakalım, acaba bu yükü deve mi taşıyor?" dedi. Onlar devenin sırtındaki yüke dikkatle baktıklarında gördüler ki, yük devenin sırtından bir karış yukarıda durmaktadır. Hayretlerini gizleyemeyip; "Sübhânallah! Ne harikulade bir durum." diye taaccüb ettiklerinde, Bayezid-i Bistâmî: "Şayet hâlimi sizden gizleyecek olsam, beni tenkit ediyorsunuz! Hâlimi size açıkça gösterdiğim de ise hayret ediyor, tâkat getiremiyorsunuz. Doğrusu Ben size ne yapayım bilemiyorum?" buyurdu ve yola çıktı.

***

Bayezid-i Bistâmî bir gün yolda giderken yanından bir köpek geçiyordu. Köpek elbisesine değip necâset bulaşmasın diye, eteklerini toplayıp öyle geçmek istedi. O anda köpek Allah'ın izniyle dile gelip şöyle dedi: "Sen ne kadar da kibirliymişsin öyle. Şayet benden sana kir bulaşacak olsa eteğini üç defa yıkamakla temiz olur. Fakat senin etek toplayıncadaki bu kibir kirini, korkarım yedi deryâ temizlemez."

Bunun üzerine Bayezid-i Bistâmî, köpeğe; "Senin dışın pis, benim ise içim. Gel arkadaş olalım belki birbirimize faydamız olur." dedi. Bunun üzerine köpek dedi ki; "Seninle arkadaş olmamız mümkün değil. Çünkü halk Sana tâzim eder, beni horlar. Seni gören ikramda bulunur, beni gören taşlar. Senin bir ambar buğdayın var, ama benim yarına yiyecek bir kemiğim bile yok. Ariflerin Sultanına selam olsun!" dedi ve boynunu büküp gitti.

Bayezid-i Bistâmî köpeğin bu cevaplarından dolayı kederlendi ve kendi kendine; "bir köpeğin yol arkadaşı olmaya bile lâayık değilim" diye hayıflanarak yoluna devam etti.

Bir başka gün Bayezid-i Bistâmî, müridleri ile birlikte gâyet dar bir sokaktan geçiyorlarken, karşıdan bir köpeğin gelmekte olduğunu gördü ve geri çekilip köpeğe yol verdi. Müridlerinden birinin hatırına şöyle geldi: "İnsanoğlu eşref-i mahluktur. Dolayısıyla hayvanlardan şereflidir. Ayrıca Şeyhimiz Sultân-ül Ârifindir. Hal böyleyken şeyhimizin bu köpeğe yol vermesinin hikmeti acabâ nedir?" O böyle düşünürken Bayezid-i Bistâmî ona dönerek buyurdu ki: "Bu köpek, lisân-ı hâli ile bana diyor ki 'Sana Sultân-ül Ârifin olmak hil'atini gjydiren Allah, bana da köpeklilik postunu gjydirdi.' Bunun üzerine

ben de ona yol verdim."

Bayezid-i Bistâmî şöyle demiştir: "İnsan, mahlukata yaratılmış durumları ile bakarsa, onlara buğz edebilir. Ancak yaratılanlara yaratandan dolayı bakarsa onları sevmiş olur."

Yine demiştir ki: "Kırk yıl insanları Allah'a çağırarak gelmediler. Ben de onları bırakıp Yüce Rabbe döndüm, o zaman Bana koşmaya başladılar."

Tasavvufta yüksek derecelere sahip olan, Bayezid-i Bistâmî hazretleri vecd hâlinin galebe çaldığı ve ilâhî aşkın kendisini kapladığı bir anda, o sekir hâli içinde "Sübhânî" demişti. Fakat Bayezid-i Bistâmî'nin bu sözünü bazı kimseler yanlış anlamış ve O hazretin aleyhinde, Onun şânına uygun olmayan sözler sarfetmişlerdir. Halbuki bu sözü iki bininci yılın müceddidi ve yetmiş bin evliyanın reisi olan İmâm-ı Rabbânî hazretleri şöyle açıklamaktadır: "Hallâc-ı Mansûr'un "Enelhak" ve Bayezid-i Bistâmî'nin "Sübhânî" sözünü, tevhd-i şühûdî bilmemiz lâzımdır. Bu sûretle dîne uygun olurlar. Bu büyükler, o hâl içinde Allâh-u Teâlâ'dan başka hiçbir şey göremeyince bu sözleri söylemiş, "Allâh-u Teâlâ'dan başka bir şey yoktur." demek istemişlerdir. "Sübhânî" sözü Kendini değil, Hak Teâlâ'yı tenzihtir.

Bir gün yine Bayezid-i Bistâmî'ye vecd hâli galebe çaldı. Sekir hâli kendini kapladı ve dilinden yine avamın anlayamayacağı bir söz sadır oldu. Sekir hâli geçip sahu hâli hâkim olunca, müridleri kendisine söylediği sözü haber verdiler. Bayezid'in bu sözü zâhire göre tehlike arz ediyordu. Fakat bâtında ve hakikatte, mânevî âlemlerin yüksek derecelerinde bulunmaktan dolayı dilinden sadır olmuş olan Hak sözdü. Bunun böyle olduğunu ispat etmek içinde müridlerini toplayıp onlara şöyle emir buyurdu: "Benden yine o haller zuhur edip dilimden de aynı veya ona benzer sözler sadır olacak olursa, elinize bıçaklarınızı alın ve beni parça parça doğrayın. Eğer bu emrimi yerine getirmekten imtina edecek olursanız sizde hakkım kalır."

Bir zaman geçti Bayezid'e yine vecd hâli geldi. Ve o sözü yine söyledi. Müridler, şeyhleri Bayezid'in emrine imtisâlen ellerine aldıkları keskin bıçaklarla Ona vurdular. Onlar vurdukça evin içi Bayezid'le dopdolu olduğunu gördüler. Bir saat kadar sonra Bayezid-i Bistâmî evin bir tarafından çıkıp geldi, mübarek yüzü ayın on dördü gibi pırl pırl parlıyordu.

* Mustafâ Özşimşekler Hocaefendi'nin Altın Silsile isimli kitabından alınmıştır.

Kıssadan Hisse...

HAYVANLARIN DİLİNDEN ANLAMAK

Mustafa Ramazan BURSEVİ
bilgi@arifandergisi.com

Süleyman (*Aleyhisselâm*), kendisinden sonra hiç kimseye nasip olmayacak bir saltanatın sahibiydi. Rüzgârlar, cinler ve devler onun emri altındaydı. Kurtların, kuşların bütün hayvânâtın dilinden anlardı. O devirde yaşayan bir adam buna çok özendi ve Süleyman (*Aleyhisselâm*)'ın huzuruna çıktı:

- Ey Allah'ın Nebisi! Hayvanların kendi aralarında neler konuştuklarını çok merak ediyorum. Bunu bilmek ve anlamak istiyorum. Ne olur bana da hayvanların dilini öğret, diye yalvarıp ısrar etti.

Süleyman (*Aleyhisselâm*) ona dedi ki:

- Sana lazım olmayacak bu tür şeyler bilmen iyi değil. Çünkü sen onların konuştuklarını anlarsan, bunun arkasındaki hikmeti idrak edemez ve buna sabredemezsin. Onun için bu tür isteklerden vazgeç!

Fakat adam her şeye rağmen bu konudaki istek ve ısrarını sürdürdü. Süleyman (*Aleyhisselâm*)'ın, hayvanların dilini kendisine öğretmesi için yalvarıp yakardı.

Süleyman (*Aleyhisselâm*)'da, Allâh-u Teâlâ'dan almış olduğu izinle, bu ısrarcı adama hayvanların dilini öğretti. Kendisine bu konuda izin verilen adam, gerçekten de hayvanların dilini anlamaya başladı. Onların aralarında konuştuğu şeyleri dinliyor ve bundan çok büyük haz duyuyordu.

Ahırdaki hayvanlarının da neler konuştuğunu merak eden adam, onlara yem vermeye o gün biraz daha erken gitti. Baktı ki ahırdaki eşekle öküz aralarında konuşuyorlar, hemen kulak kabartıp dinlemeye başladı. Öküz yaptığı işten şikayet ediyordu:

- Eşek kardeş, doğrusunu istersen senin işine imreniyorum. Akşama kadar rahat rahat tarlada geziyor, yeşil çimlerden yiyor ve keyifle anıyorsun. Arada bir yük olursa onu taşıyorsun o kadar. Oysa ben öylemi? Durmadan - dinlenmeden, yaz - kış çalışıyorum. Sabah olunca beni yine çifte koşacaklar.

Eşek kurnaz kurnaz gülümsedi:

- Eğer biraz uyanık olsan bu kadar yükün altına girmez, arada bir dinlenirsin. İstersen bu konuda sana kolay bir taktik vereyim. Mesela bak sahibimiz bize

yem vermeye gelmiş. Getirdiği yemlere bu gece hiç dokunma ve öylece bırak. Sabah olunca da hasta numarası yapar, yerinden dahi kalkmazsın. O da bakar ki getirdiği yemler duruyor, hayvancağız hastalıktan ayağa dahi kalkmıyor, böylece senin bu durumuna acır ve seni tarlaya çift sürmeye götürmez. Sen de bu sayede hiç olmazsa birkaç gün istirahat etmiş olursun.

Tabi bunların aralarında geçen konuşmayı dinleyen sahipleri duyduklarından gayet memnun vaziyette; "Bu hayvanların konuşmalarını anlamak ne güzel bir şeymiş" diyerek ahırdan çıktı.

Eşeğin vermiş olduğu bu akıl, öküzün çok hoşuna gitti. Ve bu planı hemen uygulamaya koydu. O kadar aç olmasına ve canı çekmesine rağmen, sahibinin önüne koyduğu yemlere hiç dokunmadı ve yemedi. Öylece sabaha kadar aç olarak yattı. Tabi akıl veren kurnaz eşek, öküzün yemediği yemleri kendisi afiyetle yedi ve her zamankinden daha tok ve daha mutlu şekilde uyudu.

Sabah olunca, adam ahıra geldi. Baktı ki öküz aç bir halde yatıyor. Şöyle birkaç kere onu dürtükledi ama öküzün hiç kalkmaya niyeti yoktu. Akşam eşeğin ona öğrettiği planı çok iyi uyguluyordu. Adam, kaytarma konusunda akıl veren eşeğe iyi bir ders vermek için; "Madem evimizin öküzü hastalanmış, o güzelce istirahat etsin de, iyileşesiye kadar onun yerine eşeği çifte koşalım" dedi. Ve eşeği aldı tarlaya götürüp sabana koştu ve akşama kadar onunla çift sürdü. Eşek böyle işlere alışkın olmadığı için, o gün neredeyse canı çıkacaktı. Akşam yediği fazladan ot, burnundan fitil fitil geliyordu. Nasıl olmuştu da böylesine bir akıl vermişti, keşke diline eşek arısı soksaydı da böyle bir şey demez olaydı.

Akşam eşek yorgun argın vaziyette, gayet bitkin bir halde ahıra geldiği zaman öküz öylesine mutlu oldu ki. Keyifle geviş getiriyor, kendisine bu taktiği öğreten eşeğe teşekkür ediyordu. Fakat eşek, durumun vehâmetini ve ciddiyetini çok iyi kavramıştı. Şayet bu durum birkaç gün daha devam ederse, buna dayanamaz nalları dikerdi. Onun için ne yapıp etmeli ve başka bir plan yaparak, üzerine kalan bu tarla sürme işinden kurtulmalıydı.

O akşam yine aralarında konuşurlarken eşek dedi ki: "Öküz kardeş! Bu gün tarlada neler oldu, neler

konusuldu bir bilsen? Diğer çiftçiler benim sabana koşulduğumu görünce, sahibimize dediler ki 'Senin öküzü ne oldu da bunu çifte koşuyorsun?' O da onlara: 'Zaten tembel öküzün biriydi. Şimdi de durup dururken hasta olmuş, ben böyle işime yaramayan bir hayvanla uğraşamam. Onun için yarın onu kasaba götürüp kestireceğim' dedi. Yani senin anlayacağın, eğer yarın da hasta numarası yaparsan kendini kasabın bıçağının altında bil."

Tabi adam yine onların konuşmalarını dinliyordu. Ve bunları duydukça da zevkten dört köşe oluyor, katıla katıla gülüyor "Bu hayvanların dilinden anlamak ne güzel bir şeymiş" diyordu.

Sabah olunca, ahıra gitmeden önce şöyle bir çiftliği dolaştı. Çiftliğin köpeğiyle horozu da kendi aralarında konuşuyorlardı. Kulak misafiri olup dinlemeye başladı. Köpek, horozu iyi beslenemediğinden yakınıyordu.

- Horoz kardeş, sen arpayla buğdayla da karnını doyurabilirsin. Hiçbir şey bulamazsan sağa sola saçılmış taneleri yesen gene karnın doyar. Ama benim durumum çok berbat. Ne zamandır şöyle yağlı bir kemik yemiş değilim, deyince horoz onu teselli edip müjde verdi:

- Sen hiç merak etme köpek kardeş! Bu gün yarın bizim ağanın öküzü ölecek. İşte o zaman büyük bir ziyafet seni bekliyor. Hele sen bir yarına kadar sabret bakalım.

Bu konuşmaları duyan adam telaşlandı. Demek yarın öküz ölecekti öyle mi? Bu zarardan mutlaka kurtulmalıydı. Onun için hemen ahıra gitti ve öküzü alıp doğru hayvan pazarına götürdü. Orada kelepirci fiyatına hayvanı elden çıkardı ve: "İyi ki hayvanların dilini öğrendim, yoksa öküz elimde ölecekti ve zarar edecektim." dedi.

Tabi bizim köylü, hayvanlardan aldığı bu haberlere öylesine alışmıştı ki, onların ne konuştuğunu, ne söylediğini dinlemeden artık rahat edemiyordu. Ertesi gün yine köpekle horozu dinlemek için oraya gitti. Köpek, horozu sitem ediyordu.

- Bana niye yalan söyledin. Öküz ölecek, sen de ziyafet çekeceksin demiştin, hani ne oldu? Ne ziyafet, ne de bir şey. Yine aç, yine açtıkayız. Horoz cevap verdi:

- Ben sana yalan söylemedim. Aslında ağanın öküzü ölecekti ama, ağa açık gözlük edip öküzü sattı. Tabi öküz de, onu satın alan adamın elinde öldü. Biz de avucumuzu yaladık. Ama sen hiç merak etme! Öküzü kurtardı ama, eşiği kurtaramayacak. Yarın onun eşiği ölecek. Mecburen onu getirip buraya bırakacaklar. Sende bol bol et - kemik yersin.

Adam bunu duyunca telaşlandı, yine süratle ahıra koştu. Ve eşiği alıp pazara götürdü ve onu da sattı.

Parasını cebine indirirken keyifle mırıldandı:

- İyi ki hayvanların dilini öğrendim, yoksa eşek de elimde ölecekti.

Ertesi sabah ahıra gitmeden yine köpekle horozun bulunduğu yere gitti. Ne konuşacaklarını çok merak ediyordu. Bu sefer köpek çok kızmıştı. Çünkü horozun bahsettiği ziyafeti bir türlü yapamamıştı. Horozla, adeta hırlayarak konuşuyordu.

- Bana bak horoz kardeş! Sabrımı taşırmaya başladın ona göre. Beni yine kandırdın, hani ağanın eşiği ölecekti?.. Horoz kendini savundu:

- Hayır! Kesinlikle seni kandırmıyorum, ağanın eşiği gerçekten öldü. Ama onu da götürüp sattı. Eşek de sattığı zavallı adamın elinde öldü. Fakat sana bir müjdem var ki, bu sefer mutlaka bu ziyafet olacak. Hem de sadece sen değil, çiftliğin bütün hayvanları bundan istifade edeceğiz. Tabi köpek buna inanmadı.

- Hadi oradan, kim bilir yine ne yalan söyleyeceksin? Hem öküz de gitti, eşek de, ne olacak ki ziyafet olsun. Horoz dedi ki:

- Ne mi olacak? İnan bana bu sefer ziyafetin büyüğü olacak. Ağa, birincide öküzü sattı, zarardan kurtuldu. İkinci de eşiği sattı zarardan kurtuldu. Ama bu sefer ağanın kendisi ölecek. Malına gelecek olan zarar, şimdi kendi canına gelecek. O ölünce de, hayırına mutlaka sofralar kurulur, kazahlar kaynar ve yemekler yedirilir. Onların artıklarından da kendimize bir güzel ziyafet çekeriz.

Adam bu haberi duyunca kalbi duracak gibi oldu. Boğazı düğümlendi, nefesi tıkanı. Ölüm korkusundan âdeta şuurunu kaybetti. "Ne yapayım, ne edeyim" derken aklına Süleyman (*Aleyhisselâm*)a gitmek geldi. Hemen koşup huzuruna çıktı ve başından geçenleri bir bir anlattı. "Ne olur bana bir çare, bir yol göster" diye yalvarmaya başladı.

Süleyman (*Aleyhisselâm*) dedi ki:

- Ben sana "Bu tür bu tür isteklerden vazgeç, çünkü sen onların konuştuğunu anlarsan, bunun arkasındaki hikmeti idrak edemez ve buna sabredemezsin" demiş miydin? Şayet sen öküzü satmasaydın, o ölecek ve gelecek olan bela atlatılmış olacaktı. Fakat onu satıp güya zarardan kurtuldun. Ardından bu bela eşiğine isabet edecek ve sen kurtulacaktın. Fakat eşiği de sattın, güya sana gelecek zararı yine savuşturdun. Ama kendin zarar etmemek için bile bile başkalarını zarara soktun.

Sadece kendi menfaatini düşünüp, başkalarını zarara sokanların akıbeti budur.